Η ΕΥΤΕΡΠΗ,

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΜΕ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑΣ.

Φυλλάδ. 56. *Τόμος Γ'.*

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ. ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, ΤΗΝ 16 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1849.

Η ΑΙΓΥΠΤΟΣ

ΚΑΙ

ΟΙ ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΑΥΤΗΣ.

Οἱ Φελλάχαι.

Τὰ θεμέλια ὅλων τῶν πολιτισμένων ἐθνῶν καταβάλλουσιν οἱ γεωργοὶ πρῶτοι, οἵτινες, πολεμισταὶ ἀνέκαθεν, ἐπιλαμβάνονται τοῦ ἀρότρου, ὅταν ἡ ἐπιθυμία πρὸς ἡσυχίαν καὶ ἡ ἀνάγκη γίνωσι καταφανέστεραι. Εἰς τὴν ἱστορίαν, τὴν ὁδὸν ταύτην ἔλαβον τὰ ἔθνη τοῦ ἀρχαίου κόσμου, καὶ εἰς τὸν νέον ὡσαύτως ἐπαναλαμβάνεται τὸ φαινόμενον τοῦτο καθὸ φυσικόν, διότι φυλαὶ Ἀγγλο-Σαξώνων χθὲς ἀκόμη μὲ τὸ ξίφος εἰς χεῖρας συναπωκίζοντο κ' ἔβαφον μὲ τὸ αἷμα τὸ ἔδαφος τὸ ὁποῖον ἐκλεξαν πρὸς καλλιέργειαν. Ἀλλὰ πρὸς τούτοις ὁ γεωργὸς διὰ ν' ἀποκρούσῃ τὴν ἐπίθεσιν φιλοδόξων γειτόνων ἢ ν' ἀποτεινάξῃ τὸν ζυγὸν τυραννικῶν ἡγεμόνων, ἐνθυμεῖται τὴν καταγωγήν του, ἁρπάζει τὰ ὅπλα τῶν πατέρων του καὶ ὁρμᾷ πρὸς τοὺς κινδύνους τῆς μάχης, ὅπως ὑπερασπισθῇ τὴν ἰδιοκτησίαν καὶ τὴν ἐλευθερίαν του. Βαθμηδὸν ἐκ τῆς συναλλαγῆς ταύτης τῆς ἐργασίας καὶ τοῦ πολέμου μορφοῦται ἡ ἐθνικότης· ἐπέρχεται τότε νέος τύπος εἰς τὰς ἰδέας, τὴν ἀγωγὴν καὶ τὰς ἐπιθυμίας. Ὁ πολεμιστὴς δὲν μάχεται πλέον διὰ τὴν περιωρισμένην ἰδιοκτησίαν του, ἀλλὰ διὰ τὴν μεγάλην πατρίδα τῆς ὁποίας εἶναι πολίτης· ὁ γεωργὸς δὲν ἐργάζεται μόνον διὰ τὴν εὐπορίαν τῆς οἰκογενείας του, ἀλλὰ καὶ μὲ τὸν σκοπὸν νὰ εἰσφέρῃ διὰ τῆς ἀνταλλαγῆς εἰς τὴν πατρίδα του τὰ προϊόντα ξένων χωρῶν. Ὑπὸ αὐτὴν ὅθεν τὴν ἀρχὴν τῆς κοινωνίας ὁ πολεμιστὴς καὶ ὁ γεωργὸς εἶναι ἴσοι, διότι ὁ μὲν χορηγεῖ τοὺς υἱούς του εἰς τὸν στρατόν, καὶ ὅταν ἐπὶ ἔτη τινὰ γυμνασθῶσιν εἰς τὰ ὅπλα, ἐπανέρχονται εἰς τὰ χωρία των πλουτισμένοι ἀπὸ νέας ἰδέας τὰς ὁποίας πραγματοποιοῦσιν εἰς περιστάσεις ἀγαθοτέρας, ὡς δύνανται νὰ πράξωσι τοῦτο οἱ ἐπισημότεροι ἄνδρες. Ἐκ τούτου ἄρα ἀπαντῶμεν ἐν γένει σχεδὸν ὅτι ὁ γεωργὸς ἀγαπᾷ τὸν στρατὸν ὅστις περικλείει τὰς ἐλπίδας τῆς τάξεώς του καὶ ὁ στρατιώτης τὴν γεωργίαν ἥτις ἀνέπτυξε τὴν νεότητά του καὶ μέλλει νὰ τελειώσῃ τὸν εἰρηνικὸν αὐτοῦ βίον. Ἀλλὰ δὲν ἔχει οὕτως ἐν Αἰγύπτῳ, ὅπου πρὸ πολλῶν χρόνων ὁ στρατὸς συνέκειτο ἐκ μισθωτῶν καὶ ἀνδραπόδων συρρευσάντων ἀφ' ὅλας τὰς χώρας τῆς Ἀνατολῆς, καὶ διὰ τοῦτο ὄχι μόνον ὤφειλον οἱ κάτοικοι νὰ ὑπερασπίζωσιν ἑαυτοὺς κατὰ τῶν τότε τυράννων, ἀλλὰ καὶ ἡ κυβέρνησις μό-

λις πρὸ ὀλίγου ἔπαυσε νὰ ᾖναι κτῆμα τῶν ξένων τῶν ὁποίων ἡ γενεὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ ῥιζωθῇ εἰς τὸν τόπον.

Αἱ πολλαὶ κατακτήσεις εἰς τὰς ὁποίας ὑπέκυψεν ἡ νεωτέρα Αἴγυπτος, καὶ τὸ κυβερνητικὸν σύστημα τὸ καταθλίβον αὐτὴν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου καὶ ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῶν τελευταίων αὐτῆς ἐξουσιαστῶν, ἀποδεικνύουσιν ἀκριβῶς τὴν ἐξαίρεσιν ταύτην. Ὑπὸ τοὺς Συρίους συνεπληρώθη ὁ στρατὸς τῶν κατακτητῶν οὐχὶ ἐν Συρίᾳ, καὶ ὅταν ὁ Σελλὰχ-Ἐδδὶν συνέστησε τὸ τάγμα του ἐκ Μαμελούκων, περιφήμων εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ὀθωμανικῆς Αἰγύπτου, ἀνεκαίνισε μόνον ἔθιμον τὸ ὁποῖον ἀνέκαθεν ἴσχυεν ὑπὸ τὰς παρελθούσας κυριαρχίας. Ὁ οἰκίτωρ τῆς χώρας, ἂν καὶ τὸ αὐτὸ γένος εἶχε μετὰ τοῦ κατακτητοῦ, ἀπεκλείσθη ὁλοτελῶς τῆς τάξεως τῶν τῆς χώρας ὑπερασπιστῶν, οἵτινες ὁρμηθέντες πανταχόθεν τῆς Ἀσίας, δυνάμει τοῦ κατακτητικοῦ δικαιώματος, κατεκράτησαν ὡς ἰδιόκτητον γῆν, καὶ ἀπὸ ἐλευθέρου κατόχου τῆς γῆς, μετεβλήθη εἰς ἀνδράποδον, εἰς δημόσιον δοῦλον, εἰς δημόσιον ὑποζύγιον· Ὁ δὲ ἐξευτελισμός του κατήντησε τοιοῦτος ὥστε τῶν ξένων αἱ κατακτήσεις μετέβαλλον τότε τὴν τύχην του, ὅσῳ καὶ τῶν ἀνακτορων αἱ ἐπαναστάσεις. Εἰς τοιοῦτον βίον εὗρεν ὁ Μεχμὲτ-Ἀλῆς τοὺς Φελλάχας.

Ὁ Φελλάχης οὐδὲν ἄλλο δικαίωμα ἐπεφύλαξεν εἰς ἑαυτόν, εἰμὴ τὸ προνόμιον τοῦ τρέφειν τοὺς ἀγνώμονας αὐτοῦ κυριάρχας. Ζῇ ἐπὶ τεμαχίου γῆς τῆς ὁποίας τὰ προϊόντα δὲν εἶναι ἰδικά του, καὶ ἡ φύτευσις ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἀπεριόριστον θέλησιν τοῦ Πασᾶ. Κατοικεῖ καλύβην ἐκ πλίνθων σκιαζομένην ὑπὸ ἰσχνοῦ φοίνικος· τὰ κτήματα καὶ αἱ ἀπολαύσεις του δὲν ἐκτείνονται πέραν τῆς καπνοσύριγγος τὴν ὁποίαν ὑπὸ τὸν πυρώδη ἥλιον τῆς Ἀφρικῆς φέρει πάντοτε εἰς τὸ στόμα, καὶ τὴν ὁποίαν μήτε οἱ Σουλτάνοι μήτε ὁ Πασᾶς ἠδυνήθησαν νὰ τῷ ἀποσπάσωσι. Δὲν ἔχει καμμίαν ἔννοιαν, καμμίαν κρίσιν. Τὸ παρελθὸν δὲν τὸν ἀπασχολεῖ ποσῶς ὡς καὶ τὸ μέλλον μὲ τὰς μερίμνας αὐτοῦ καὶ τὰς ἀνάγκας. Τὸ ἐνεστὼς . . . εἶναι ἡ καπνοσύριγξ αὐτή, ἡ καλύβη, ὁ ἥλιος, καὶ ὁ φοῖνιξ τὸν ὁποῖον γονιμοποιεῖ Ἡ ἀκινησία εἶναι δι' αὐτὸν τὸ μέγιστον εὐτύχημα, καὶ μόνον ἡ πεῖνα καὶ ὁ φόβος δύνανται νὰ τὸν πειθαναγκάσωσιν εἰς τὴν ἐργασίαν· ἀλλ' ὄχι, ὄχι ἁπλῶς ὁ φόβος τῆς ποινῆς ἔχει τινὰ ἐπιῤῥοὴν ἐπ' αὐτοῦ. Πρὸς ἐκπλήρωσιν χρέους, πρὸς ἐκτέλεσιν προσταγῆς προτιμᾷ νὰ τὸν σύρωσι διὰ τῆς βίας, καὶ ὁ πόνος αὐτὸς μόλις δύναται νὰ καταβάλῃ τὴν ἀναισθησίαν του.

Καὶ ὅμως ὁ Ἄραψ γεωργὸς δὲν ἔχει ποσῶς φυσικὰς ἐλλείψεις· εἶναι μέγας καὶ ἰσχυρὸς τοὺς μυῶνας, οἱ χαρακτῆρές του εἶναι κανονικοὶ καὶ μορφῆς εὐγενοῦς, οἱ ὀφθαλμοί του πυρώδεις, καὶ μακρὰ καὶ μελανὰ βλέφαρα παρέχουσιν αὐτῷ ἀξιοσημείωτον μελαγχολικὴν ἔκφρασιν· τὰ χείλη του εἰσὶ παχέα καὶ ὑγρά, οἱ ὀδόντες ὡραῖοι, ἡ κατατομὴ τοῦ προσώπου ἔχει τι εὐγενές· τὸ πλατὺ αὐτοῦ μέτωπον, τὰ προέχοντα ζυγωματικὰ ὀστᾶ του ὑποδεικνύουν ἀνάπτυξιν τινὰ τῆς διανοίας· ὁ ὀξὺς καὶ ὀλίγον κρεατώδης πώγων ἐπιδεικνύει τὴν πονηρίαν καὶ τὴν ὑπεροχὴν τῆς νοητικῆς ἱκανότητος ἐπὶ τῆς ὑλικῆς ἀναπτύξεως. Ἀλλ' ὅλα ταῦτα ἠρεμοῦσιν ὑπὸ τὸν τριπλοῦν πέπλον τῆς ἀμεριμνίας, τῆς ἀμαθείας καὶ τῆς ῥυπαρότητος. Ἔμφυτα εἶναι τὰ δύω πρῶτα, καὶ τὸ τρίτον δὲν δύναται νὰ ἐμποδισθῇ ἀφοῦ ἡ στέρησις τῆς ἰδιοκτησίας ματαιώνει πᾶσαν ὤθησιν πρὸς ἐργασίαν.

Ἀλλὰ τοὐλάχιστον ἡ ἀναισθησία τοῦ Αἰγυπτίου γεωργοῦ δὲν τὸν καθιστᾷ ἀκίνητον ὡς πρὸς τὰς πρώτας τῆς ζωῆς ἀνάγκας. Εἰς τὸ εἰκοστὸν ἔτος του θέλει νὰ νυμφευθῇ καὶ ζητεῖ πρὸς τοῦτο ν' ἀποκτήσῃ ἓν νυμφικὸν δῶρον, ὅπως ἀπολαύσῃ σύζυγον. Συνήθως αὐτὸ συνίσταται εἰς ὀγδοήκοντα ῥεάλια, ἤτοι περίπου εἴκοσι τάλληρα, ὅταν πληρώνεται ἁπλῶς εἰς νόμισμα· ὅταν δὲ ἀντ' αὐτοῦ φέρῃ ἐνδύματα ἢ τὰ παρόμοια, τότε τὰ δῶρα ταῦτα εἰσὶ πολὺ μικροτέρας ἀξίας τῆς τοῦ ὡρισμένου χρηματικοῦ. Ἅμα ὁ Φελλάχης εὑρεθῇ δυ-

νατὸς εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ ὅρου τούτου, ὅστις τῷ ἐπιβάλλεται ὑπ' ἐθίμου ἰσχύοντος παρὰ τοῖς Ἄραψιν ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων, κτᾶται ἀκόπως τὴν σύζυγον, διότι τὰ οἰκονομικὰ αὐτοῦ δὲν ἐπιβαρύνονται διὰ τῆς προσλήψεως ταύτης.

Αἱ σύζυγοι τῶν Φελλαχῶν εἰσὶν εὐμήκεις, εὔζωνοι καὶ εὔσχημοι· ἔχουσιν ὡραίους μελανοὺς ὀφθαλμοὺς ἀλλὰ τὸ πρόσωπον αὐτῶν στερεῖται κ' ἐκφράσεως καὶ χάριτος. Γόνιμοι κατὰ τὸ δωδέκατον ἤδη ἔτος, γίνονται μητέρες εἰς τὸ δέκατον τέταρτον καὶ εἰς τὸ εἰκοστὸν πέμπτον ὁ φλογερὸς οὐρανὸς τῆς Μεσημβρίας καὶ ὁ ἐργωδέστατος ἄθλιος αὐτῶν βίος ἐπιφέρουσι πλέον τὸ γῆρας. Ἐκπληροῦσιν αὐταὶ ὅλας τὰς οἰκιακὰς ἐργασίας καὶ βοηθοῦσιν ἐπίσης εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν ἀγρῶν, οὐδὲν ὅμως ἀποζημιοῦ αὐτὰς διὰ τὴν πληθὺν τῶν ἔργων, ἀλλ' εἶναι μόνον βαναυσότεραι δοῦλαι παρὰ τὰς γυναῖκας τῶν ἀνωτέρων τάξεων. Μόλις τολμῶσι νὰ ὁμιλήσωσιν εἰς τὸν Σίδην (τὸν κύριον) πρὶν αὐτὸς ταῖς ἐπιτρέψῃ καὶ ὅταν φέρουν τὸν καφφὲν εἰς αὐτὸν περιμένουσιν ἐν ἡσυχίᾳ, ἔχουσαι τὴν μίαν τῶν χειρῶν ἐπὶ τοῦ στήθους εἰς ἔνδειξιν σεβασμοῦ, καὶ διὰ τῆς ἑτέρας κρατοῦσαι τὸ φιάλιον μέχρις οὗ ἐκεῖνος ἀνυψώσῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ γνωστοποιήσῃ οὕτω ὅτι θέλει νὰ τὸν ὑπηρετήσωσιν. Ὅταν ὁ Φελλάχης ἐξέρχεται μετὰ τῆς συζύγου του, τὸν ἀκολουθεῖ αὕτη ὄπισθεν καὶ φέρει ὅ,τι ἐκεῖνος τῇ δώσῃ καὶ ὅταν προσέτι ἔχῃ ὡς κύριον φορτίον τέκνον εἰς τὴν μίαν χεῖρα καὶ τέκνον ἄλλο εἰς τοὺς μαστούς.

Ῥάκη τινὰ εἰσὶ συνήθως ἡ μοναδικὴ ἐνδυμασία τοῦ Αἰγυπτίου χωρικοῦ. Συχνάκις ἀπαντᾷ τις εἰς τὰς κώμας ἄνδρας οἵτινες οὐδὲν ἄλλο φοροῦσιν εἰμὴ τεμάχιον βαμβακίνου ὑφάσματος περὶ τοὺς ὤμους καὶ ἀχρεῖόν τι πιλίον ἐκ σαγακίου, ἂν δ' εὑρίσκωνται εἰς εὐπορίαν μεγαλητέραν φοροῦσι τότε περισκελίδας (λίβας) λευκοῦ βαμβακίνου ὑφάσματος κ' ἐπ' αὐτῶν χιτώνιον (καμὶς) λευκοῦ ἢ καστανοχρόου ἐριούχου ζωσμένον διὰ σχοινίου καὶ ἐπ' αὐτοῦ μανδύαν (ἀμπᾶ) τοῦ ὁποίου τὸ σχῆμα ἐνίοτε ἀνακαλεῖ τοὺς μανδύας οὓς περιβάλλονται οἱ Ἱσπανοί. Ἡ στιλπνῶς κεκαρμένη κεφαλὴ των φέρει κίδαριν (ταῦγεχ) λευκοῦ βαμβακοϋφάσματος περιεστραμμένην εἰς πίλιον ἐρυθροῦν ἐκ μαλλίου χονδροῦ (ἐμμὲχ ἢ τουρμπᾶν). Σχεδὸν οὕτως ἐνδύονται καὶ αἱ γυναῖκες· φέρουσι δὲ μόνον ἀντὶ τῆς κιδάρεως καὶ τοῦ φεσίου ὕφασμα βαμβακίου ἢ μετάξης τῶν ὁποίων οἱ κροσσοὶ κρέμανται ἑκατέρωθεν. Ἐξερχόμεναι μεταχειρίζονται καὶ τὸν πέπλον, μακρὸν πενθηρὸν ὕφασμα, ποδήρη ἐνίοτε, ἢ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν μέχρι τῶν γονάτων. Καὶ τὴν κόμην ὡσαύτως ἐπιμελοῦνται μετὰ μεγάλης μερίμνης προσκολλῶσαι ἐπ' αὐτῆς ἀργυρᾶ νομίσματα ἢ καὶ μικροὺς κωδωνίσκους. Συνήθως φέρουσιν ἐνώτια καὶ τινας μικροὺς κρίκους εἰς τὴν ῥῖνα· ἄλλως βάπτουσι τὸ μέτωπον, τὰ χείλη, τὸν πώγωνα καὶ τὸ στῆθος διὰ μελανῆς χροιᾶς. Τέλος ὅλαι τοῦ ὄχλου αἱ γυναῖκες βάπτουσι τοὺς ὄνυχας τῶν δακτύλων κατὰ τὰς ἑορτὰς μὲ χένναν ἢ ῥίζαν ἀλκάνας (βουγλώσσου).

Τὰ ὀλίγα ὅσα γινώσκομεν περὶ τῆς οἰκιακῆς ζωῆς τῶν Φελλαχῶν ἀρκοῦν ν' ἀποδείξωσι τὴν ἀθλιότητά των περὶ ἧς ἕκαστος δύναται δι' αὐτῶν νὰ συμπεράνῃ. Ὁ βίος τῶν ἐγγάμων ἄγεται ὡς παρ' ὅλοις τοῖς λαοῖς ὅπου ὁ Χριστιανισμὸς δὲν ἀνύψωσεν εἰσέτι τὴν γυναῖκα εἰς τὴν μετὰ τοῦ ἀνδρὸς ἐξίσωσιν, ἄνευ δηλαδὴ ἀγάπης καὶ πίστεως, εἰς θλιβερὰν μονοτονίαν τυπικὴν, καὶ ὅταν αὐταὶ ἀποκτήσωσι τέκνα, τὰ ἀτυχῆ ταῦτα μικρὰ ὄντα οὐδεμίαν φαιδρότητα ἐπάγουσιν εἰς ἀθλίαν καλύβην, ἀλλ' ὑπόκεινται εἰς παντὸς εἴδους θάνατον, κατὰ τὸ πρῶτον μάλιστα ἔτος. Ἐν τούτοις ἡ ἀνατροφὴ τῶν τέκνων τοῦ γεωργοῦ ὀλίγον τὸ βαρύνει· διότι κατὰ τὸ ἕκτον ἤδη ἔτος φροῦροῦσιν οἱ παῖδες τὸ ποίμνιον τοῦ πατρός. Ὀλίγα ἔτη ὕστερον χωροῦσιν εἰς τὴν γεωργίαν καὶ ὁ πατὴρ δύναται νὰ ἐλπίσῃ ὅτι θὰ τὸν θρέψωσιν εἰς τὸ γῆρας του. Καὶ μολοντοῦτο ὁ Φελλάχης συνεχῶς ἐκ τῆς μεγάλης ἐνδείας ἀδυνατεῖ νὰ ὑποφέρῃ τὸ βάρος τῆς διατροφῆς των, ὥστε πολλάκις ὁλόκληραι οἰκογένειαι ἐλιμοκτονήθησαν βραδέως μὴ δυνηθεῖσαι ν' ἀπολαύσωσι τὸ εὐτύχημα τῆς πωλήσεως τῶν υἱῶν των ὡς ἀντικαταστατῶν εἰς τὸ στράτευμα ἐπ' ὀλίγοις νομίσμασιν·

Οὕτω ζῇ ὁ Αἰγύπτιος γεωργός· οἱ δὲ εὐνοούμενοι τῆς ἐξουσίας καταχρώμενοι τῆς

ἀθλιότητος καὶ τοῦ ἐξευτελισμοῦ του, τὸν καθιστῶσιν ἀθλιέστερον καὶ μηδαμινώτερον.

Ὁ Φελλάχης αἰσθάνεται τὸ πλεονέκτημα τῆς οἰκονομίας· ἀλλ' ὅταν ἁρπάξωσι τὴν μερίδα του διαμελίζοντες αὐτὴν εἰς φόρους, μερίδα ἥτις ποτὲ δὲν τὸν καθιστᾷ εὔπορον τῷ ἐπιβάλλουσι προσέτι τὰ δημόσια ἔργα (ἀγγαρείαν) ἀντὶ τῶν ὁποίων πρέπει νὰ πληρώνῃ, ἀλλὰ ποτὲ δὲν πληρώνει, διότι τὰς ἀξιώσεις του καταστρέφει ὁ νόμος τῆς ἀλληλεγγύης. Ὁ δῆμος, ἢ μᾶλλον ἡ κώμη ἐν ᾗ κατοικεῖ ὀφείλει τι εἰς τὸ δημόσιον, τὸ δὲ δημόσιον, ὡς γνωστόν, δὲν εἶναι πολὺ ἐπιεικὴς πιστωτής. Λαμβάνει τὰ ἡμερομίσθια ὅσα πέσωσιν ὑπὸ τοὺς ὄνυχάς του χωρὶς νὰ ἐρωτᾷ τὸν ἐργάτην ἂν ἐξεπλήρωσε πρὸ πολλοῦ ἤδη τὰς προσωπικὰς αὐτοῦ ὑποχρεώσεις, καὶ χωρὶς νὰ μεριμνᾷ ἂν ἔχῃ αὐτὸς τὴν ἐπαύριον ἄρτον διὰ τὴν οἰκογένειάν του. Οἰκειωμένος ὁ Φελλάχης μετὰ τῆς ἀνεκκλήτου αὐτῆς βίας, βαδίζει πιστῶς ἐπὶ τοῦ παρελθόντος τῶν πατέρων του, ὑποφέρει τὸ ἐπαχθέστατον φορτίον τῶν φόρων καὶ ὄχι ἄνευ λόγου διαμαρτύρεται ὅτι οὐδὲν ἔχει. Ἅμα ὁ εἰσπράκτωρ τῶν φόρων συλλάβῃ τὸν Φελλάχην ὀφείλει αὐτὸς νὰ πληρώσῃ εἰς τὴν στιγμήν. Ὁ δὲ Ἀραψ ὅστις πούς μικροὺς θησαυρούς του συμποσουμένους εἰς μικρὰ χρυσᾶ νομίσματα φέρει πάντοτε ὑπὸ τὴν γλῶσσαν διαμαρτύρεται ὅτι δὲν δύναται νὰ πληρώσῃ κ' ἐπικαλεῖται τὸν Ἀλλὰχ Μοχαμὲτ ὡς μάρτυρα ὅτι δὲν εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ ἐξαγορασθῇ πληρώνων· ὁ εἰσπράκτωρ μόλις τὸν ἀκούει καὶ εἰς ἓν του νεῦμα ὁ Φελλάχης ῥίπτεται κατὰ γῆς καὶ δένεται κατὰ τοὺς ἀστραγάλους ἰσχυρῶς μὲ σχοινίον εἰς παχὺ ξύλον κρατούμενον ὑπὸ δύω σκλάβων ὑψηλά, ἐνῷ ἄλλοι δύο ἐργάζονται ἀλληλοδιαδόχως ἐπὶ τοῦ ταρσοῦ τῶν ποδῶν του σφαδάζοντος αὐτοὺς διὰ χονδροῦ ἱμάντος ἐκ δέρματος ἱπποποτάμου ὅστις ἐπίτηδες διασχίζεται κατὰ τὴν ἄκραν. Κατὰ τὴν βάσανον ταύτην τὸ δυςυχὲς θῦμα ἐκπέμπει φυσικῶς ὀδυνηροὺς ὀλολυγμούς, οἱ δὲ γηραιότεροι τοῦ χωρίου παρίστανται σιωπῶντες, διότι τὸ πρᾶγμα ἐνδιαφέρει αὐτοὺς κρατουμένους ἕνεκα τῆς ἀλληλεγγύης καὶ ὑποχρεουμένους νὰ πληρώσωσιν ὅ,τι ὁ βασανιζόμενος δὲν πληρώνει. Εἷς τῶν γερόντων τούτων ὁ νοημονέστερος ἢ ὁ συμπαθητικώτερος ῥίπτεται τέλος πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ εἰσπράκτορος καὶ δέεται αὐτοῦ διὰ τῶν παθητικωτέρων λέξεων ὅπως διακοπῶσι τὰ κτυπήματα, ἀλλ' ὁ ὑπάλληλος ἀπαντᾷ, « Περίμενε ὀλίγον » καὶ αἴφνης ὅταν ἡ καρτερία ἢ ἡ δύναμις τοῦ ὀφειλέτου ἐξαντληθῇ ἀποπτύει αὐτὸς τὸ χρυσίον του καὶ αἱ βάσανοι διακόπτονται. Ὁ Ἀραψ τοιουτοτρόπως διὰ τῆς ἀντιστάσεώς του ἐκέρδησε μόνον πληγὰς ἱκανὰς καὶ ἀπείρους ἐμπαιγμοὺς ὑπὸ τῶν δημίων του. Ἐν τούτοις πολλοὶ ἄλλοι μιμοῦνται τὸ παράδειγμά του καὶ τὸ ἑπόμενον ἔτος ἐπαναλαμβάνει καὶ ὁ ἴδιος τὸ αὐτὸ τραγικὸν δρᾶμα. Τοῦτο ἐπικρατεῖ ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων καὶ κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἀμμιανοῦ Μαρκελλίνου ζήσαντος τὸν τέταρτον Μ. Χ. αἰῶνα δὲν ἠδύναντο οἱ ἀνθύπατοι τῆς Αἰγύπτου νὰ εἰσπράξωσι τότε οὐδένα φόρον χωρὶς νὰ καταβάλλωσι προηγουμένως διὰ τοῦ ῥαβδισμοῦ τὴν ἄρνησιν καὶ τὴν πεισμονήν.

Ὅταν, τὸ ὁποῖον συμβαίνει σπανίως, ἀπομείνωσιν εἰς τὸν Φελλάχην χρήματά τινα, ἀφοῦ ἐπλήρωσε τὸ δημόσιον, τῷ ἁρπάζονται εἰς τὴν πρώτην παραμικραν πρόφασιν διὰ τοῦ ῥαβδισμοῦ ὑπὸ τῶν κατωτέρων ὑπαλλήλων, μολονότι ἡ οἰκονομία διατελεῖ ὑπό τινα ἐπιθεώρησιν καὶ ἐνιαυσίως γενικὸς ἐπιθεωρητὴς περιοδεύει πρὸς καταδίωξιν τῶν ἀδικημάτων καὶ τῶν ὁποίων καθίστανται ἔνοχοι οἱ μουδίραι (ἔπαρχοι) καὶ οἱ ὑπ' αὐτοὺς ὑπάλληλοι. Ὁ ἀντιβασιλεὺς περιβάλλει τὸν ἐπιθεωρητὴν τοῦτον μὲ μεγάλην ἰσχὺν· ἀλλ' οἱ ἔπαρχοι ὀλίγον μεριμνῶσι, ἢ καθυποχρεώνουν αὐτὸν διὰ δώρων, τὸν ὑπηρετοῦν παντοιοτρόπως, ὠφελοῦνται ἀπὸ τὴν εὐμένειάν του, κ' ἐκεῖνος πρὸς τούτους ἀφίνει τὴν ἀληθῆ χρῆσιν τῆς κυβερνητικῆς ἰσχύος του, ὥστε ἡ μὲν ἐπιθεώρησις ἀποβαίνει καθόλου τυπικὴ, ὁ δὲ ἀντιβασιλεὺς λαμβάνει πάντοτε τὰς καλητέρας περὶ αὐτῆς εἰδήσεις. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὅλοι εἰσὶν εὐχαριστημένοι, ἐξαιρουμένου τοῦ ἀθλίου γεωργοῦ, ὅςις ποτὲ δὲν τολμᾷ νὰ παραπονεθῇ κατ' ἀνθρώπων τῶν ὁποίων ἓν μόνον νεῦμα ἀρκεῖ νὰ προκαλέσῃ τὸν μέχρι θανάτου ῥαβδισμὸν αὐτῶν. Ὁ Φελλάχης ἐκ τούτων οὐδὲν ἔχει νὰ ἐλπίσῃ, καὶ ἂν ὁ χαρακτὴρ καὶ ἡ θρησκεία του δὲν τῷ ὑπέσχοντο τίποτε, θ' ἀπέκαμνε καὶ θὰ ἐπερίμενε μετὰ μεγίστης ἀδιαφορίας τὸ μέλλον.

Ἠδύνατό τις νὰ ἐλπίσῃ ὅτι ἡ διοργάνωσις τακτικοῦ στρατοῦ ἐξ ἰθαγενῶν νεοσυλλέκτων τοῦ Νιζὰμ-Σχεδὶδ θὰ καθίστατο διὰ τὸν Αἰγύπτιον λαὸν λιμὴν σωτηρίας. Ἀλλὰ τοῦτο εἶν' ἀδύνατον, καὶ ὅταν ὁ Σείκης ἀποσπᾷ ἕνα τῶν τοιούτων παριῶν τῆς ἐλεεινῆς καλύβης του, καταντᾷ δυστυχέστερος καὶ οὐδὲν μέσον εὑρίσκεται πρὸς ὑπεκφυγὴν τοῦ Νιζαμίου. Τούτου ἕνεκα ςρεβλώνουσι τὰ τέκνα των κόπτοντες αὐτοῖς τοὺς ὀδόντας ἢ ἀποκόπτοντες τὸν δείκτην δάκτυλον ἢ ἐκβάλτες τὸν ἕνα ὀφθαλμόν των ὅπως μὴ παραληφθῶσιν εἰς τὸν στρατὸν, καὶ οἱ γονεῖς των ἀποβάλλουσι τοὺς διατροφεῖς αὐτῶν εἰς τὸ γῆρας. Καὶ τὰ τέκνα ὡσαύτως ἀνατραφέντα ὑπὸ τὸν φόβον τῆς δουλείας τῆς ἐπαπειλουμένης εἰς τὸν στρατὸν παραδίδονται ἄνευ γογγυσμοῦ, εἰς τὴν στρέβλωσιν ἥτις τοὺς ἐλευθερώνει ἀπ' αὐτοῦ.

ΛΕΙΒΝΙΤΙΟΣ.

Ὁ ἔξοχος οὗτος ἀνὴρ, ὅστις διὰ τῆς πολυμαθείας καὶ τῶν ἀνακαλύψεών του εἰς τὰς μαθηματικὰς ἐπιστήμας καὶ τὴν φιλοσοφίαν ἀπέκτησεν ὑπόληψιν παγκόσμιον, ἐγεννήθη εἰς Λειψίαν τὸ 1646 ἔτος ἀπὸ καθηγητὴν τῆς νομικῆς. Ἐξαετὴς ἔτι ὢν ἐστερήθη τοῦ πατρός του· ἀλλὰ, καί τοι ὀρφανὸς, ἐπέδωκε τοσοῦτον εἰς τὰς σπουδάς του ὥστε κατέφευγον πρὸς αὐτὸν οἱ ὀκνηροὶ συμμαθηταί του, καὶ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ δεκάτου τετάρτου ἔτους τῆς ἡλικίας του συνέταττε τριακοσίους στίχους λατινικοὺς τὴν ἡμέραν. Μαθητὴς τοῦ Ἰακώβου Θωμασίου, ἐνέκυψεν εἰς τὴν φιλοσοφίαν τοῦ διδασκάλου του καὶ τὰ μαθηματικὰ, μελετήσας κατὰ βάθος τὰ συγγράμματα τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ τοῦ Πλάτωνος· ἦτον τότε εἴκοσιν ἐτῶν. Ἀναγορευθεὶς διδάκτωρ εἰς τὸ πανεπιστήμιον τῆς Ἀλτδὸρφ, ἐσχετίσθη εἰς Νούρεμβεργ μετὰ ἑταιρίας Ἀλχημιστῶν, καὶ ἐπίστευσεν ὅτι ἤθελον τὸν

διδάξει τὰ μυστήρια τῆς παγκοσμίου ἐπιστήμης. Ἐθαυμάσθη δὲ τοσούτῳ παρ' αὐτῶν, ὥστ' ἐξελέχθη γραμματεὺς τῆς ἑταιρίας· ὁ βαρῶνος ὅμως τοῦ Βουανεβοὺργ, ἀρχιγραμματεὺς τοῦ Ἐκλέκτορος τῆς Μαγουντίας, τὴν παρεκίνησε τὸ 1667 νὰ παραιτηθῇ τῶν ματαίων τούτων ἐρευνῶν, καὶ ν' ἀσχοληθῇ εἰς τὴν νομολογίαν καὶ τὴν ἱστορίαν. Τότε συνέταξε τὸ πρῶτον σύγγραμμά του περὶ τῆς τέχνης τοῦ σπουδάζειν καὶ τοῦ διδάσκειν τὴν νομολογίαν. Τὸ 1669, ἐδημοσίευσεν ἄλλο σύγγραμμα ὑπὲρ τοῦ πρίγγιπος τοῦ Νεβοὺργ, συναγωνιζομένου μετ' ἄλλων διὰ τὸν θρόνον

ΛΕΙΒΝΙΤΙΟΣ.

τῆς Πολωνίας; Ἂν καὶ ὁ πρίγγιψ οὗτος δὲν ἐξελέχθη, τὸ πόνημα ὅμως ἐθαυμάσθη, καὶ ὁ συγγραφεύς του ὠνομάσθη σύμβουλος. Περὶ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὁ Λειβνίτιος συνέλαβε τὴν ἰδέαν νὰ μετασκευάσῃ τὴν ἐγκυκλοπαιδείαν τοῦ Ἀλτὲδ ἐπὶ τὸ μεθοδικώτερον, κατατάσσων συστηματικώτερον ὅλας τὰς ὠφελίμους γνώσεις, καὶ προτιμῶν τὴν καθ' ὕλην τακτοποίησιν ἀπὸ τὴν ἀλφαβητικὴν τάξιν. Εἰς τὸν μέγαν τοῦτον σκοπὸν ἠσχολήθη ἐφ' ὅλης του τῆς ζωῆς, ἐπειδὴ ἤθελε νὰ κατορθώσῃ νὰ συμπορευθῶσιν ὅλαι αἱ ἐπιστῆμαι. Δὲν ἀναφέρομεν πολλὰς πραγματείας τὰς ὁποίας ἐδημοσίευσε τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἂν καὶ ἐμεγάλυναν ἔκτοτε τὴν γεννωμένην φήμην του. Ἡ Γαλλία, ἐπὶ Λοδοβίκου τοῦ μεγάλου, προσείλκυε τὰ βλέμματα τῆς Εὐρώπης, καὶ ὁ Λειβνίτιος κατεφλέγετο ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ θαυμάσῃ ἐν αὐτοῖς τοῖς Παρισίοις τὸ ἄνθος τῶν ἐνδόξων τοῦ αἰῶνος ἐκείνου ἀνδρῶν. Εὕρηκεν ἐκεῖ τὸν Οὐύγκενς ἐφάμιλλον τοῦ Καρτεσίου, τῶν Πασχὰλ καὶ τοῦ Γαλιλαίου, καὶ ἠθέλησε νὰ ἀναπλοίσῃ τὴν ἀριθμητικὴν μηχανὴν τοῦ δευτέρου. Ἔπειτα, μεταβὰς εἰς Ἀγγλίαν, ἐφιλιώθη μετὰ τοῦ Ῥοβέρτου Βοὺλου καὶ τοῦ Ὀλδενβούργου· ἐν τοσούτῳ, ὁ ἐπισυμβὰς θάνατος τοῦ Ἐκλέκτορος τῆς Μαγουντίας τὸν ἐστέρησε τῶν συνήθων πόρων του· ὁ πρίγγιψ τοῦ Βρουνσβὶκ Λουνεβοὺργ τὸν ἐπρόσφερε θέσιν συμβούλου, καὶ σύνταξιν, καὶ ἐχορήγησεν εἰς αὐτὸν συγχρόνως τὴν ἄδειαν τοῦ νὰ περιηγηθῇ. Τότε ὁ Λειβνίτιος ἐπανῆλθεν εἰς Παρισίους, ὡς εἰς τὴν ἀληθῆ τῶν σοφῶν πατρίδα, καὶ μετὰ ταῦτα μετέβη εἰς Ὁλλανδίαν παρὰ τῷ εὐεργέτῃ του. Ἡλικίαν ἔχων τότε εἰκοσιοκτὼ ἐτῶν, ᾐσθάνετο ἑαυτὸν ἱκανὸν νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ἀνωτάτην ἐκείνην περιωπὴν τὴν ὁποίαν καθεῖξεν ἀργότερον. Ἐδημοσίευσεν ὑπὸ ξένον ὄνομα εἶδος λόγων δικανικῶν ὑπὲρ τῶν προνομίων τῶν ἡγεμόνων τῆς γερμανικῆς ὁμοσπονδίας, θεωρήσας κοσμικὸν μὲν ἀρχηγὸν τὸν αὐτοκράτορα, ἐκκλησιαστικὸν δὲ τὸν πάπαν. Διὰ τοῦ πονήματος τούτου προσεκτήσατο τὴν εὔνοιαν τοῦ αὐτοκράτορος, δυνάμει τῆς ὁποίας ἐπεσκέφθη τὴν μεσημβρινὴν Γερμανίαν καὶ τὴν Ἰταλίαν, ὅπου ἐκινδύνευσε νὰ ῥιφθῇ εἰς τὴν θάλασσαν τῆς Ἀδριατικῆς ἀπὸ ναύτας νομίζοντας ὅτι ὁ αἱρετικὸς ἐκεῖνος ὀπαδὸς τοῦ Λουθήρου ἦτον ὁ αἴτιος τῆς τρικυμίας, εἰς ἣν ὑπέπεσαν. Ἀλλ' ὁ Λειβνίτιος, ὅςις εὐτυχῶς ἐνόει τὴν Ἰταλικὴν, ἔλαβεν εἰς χεῖρας χονδρὸν κομβολόγιον, καὶ τὸ θεοσεβὲς ἦθός του ἀφώπλισε τοὺς ναύτας. Κατὰ τὴν περιήγησιν ταύτην συνήθροισε πλῆθος ἐγγράφων διὰ τὸν φιλοπονηθέντα παρ' αὐτοῦ δίτομον Codex juris gentium diplomaticus. Διὰ τοῦ προοιμίου ἀνέρχεται εἰς τὰς ὑψηλοτέρας τοῦ φυσικοῦ καὶ τοῦ ἐθνικοῦ δικαίου ἀρχὰς, αἵτινες συνετέλεσαν εἰς τὸ νὰ ἱδρυθῇ ἡ νομολογία ἐπὶ βάσεων φιλοσοφικῶν συμφώνων μετὰ τῶν θρησκευτικῶν. Συνήθροισεν ἐπίσης τὰ συγγράμματα τῶν ἱστορικῶν τοῦ οἴκου τοῦ Βρουνσβικοῦ, ἐξορύξας τὰ βάθη αὐτὰ τῆς ἀρχαιότητος διὰ νὰ σπουδάσῃ τὰς ἀρχὰς τῶν λαῶν, τῶν κατοικούντων τὰς ὄχθας τῆς Ἔλβης καὶ τοῦ Οὐέδερ· τῆς ἱστορίας ταύτης ἔμελλε νὰ προηγηθῶσιν ἔρευναι περὶ τῆς πρώτης καταστάσεως τῆς Γερμανικῆς γῆς καὶ περὶ τῆς τοῦ κόσμου ὅλου ἐν γένει. Ἀπόσπασμα τοῦ περιέργου τούτου πονήματος εὑρίσκομεν εἰς τὴν Protogœa ἢ πρώτην γῆν τοῦ Λειβνιτίου. Διὰ νεωτέρας πραγματείας Disquisitio de origine Francorum ἐπιγραφομένης διϊσχυρίζεται, ἐπικαλούμενος τὴν μαρτυρίαν πολλῶν τοῦ μεσαιῶνος συγγραφέων, ὅτι οἱ Φράγκοι ἦλθον ἀπὸ τὰ παράλια τῆς Βαλτικῆς· ἀλλ' ἀντεκρούσθη ὑπὸ πολλῶν συγγραφέων Γάλλων.

Περὶ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν ἔλαβεν ἀλληλογραφίαν μετὰ τοῦ Βοσσυετίου, ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ ἑνώσῃ τὴν θρησκείαν τῶν Διαμαρτυρουμένων μετὰ τῆς τῶν Καθολικῶν. Ἐπὶ τούτῳ ἐνέδωκεν εἰς παραχωρήσεις μεγάλας· ἀλλ' ὁ ἱεράρχης τῆς Γαλλίας ἐπρότεινε ἀξιώσεις τοσοῦτον ἀπαραδέκτους, ὥστε ὁ Ἐκλέκτωρ τοῦ Ἀνόβερ, προστάτης τοῦ Λειβνιτίου, εἶδεν ὅτι δὲν ἦτον δυνατὸν νὰ παραδεχθῇ τὰς ἀξιώσεις ταύτας χωρὶς νὰ δυσαρεστήσῃ τοὺς λαούς του καὶ νὰ στερηθῇ τοῦ θρόνου τῆς Ἀγγλίας. Αἱ διαπραγματεύσεις λοιπὸν διεκόπησαν, ἂν καὶ ἀμφότεροι οἱ μεγάλοι οὗτοι ἄνδρες ἦσαν εἰλικρινῶς διατεθειμένοι πρὸς ἐπιτυχίαν. Περὶ τὸ 1700 ὁ Ἐκλέκτωρ τοῦ Βρανδεβοὺργ, ἐπιθυμῶν νὰ λάβῃ τὸν τίτλον τοῦ βασιλέως τῆς Πρωσίας, ἐζήτησε τὴν γνώμην τοῦ Λειβνιτίου διὰ νὰ θεμελιώσῃ ἀκαδημίαν τῶν ἐπιστημῶν ἐν Βερολίνῳ. Ὁ Λειβνίτιος κατέθεσεν ἐπὶ τούτῳ ἀρχὰς τοσοῦτον σοφὰς, ὥστε ὁ βασιλεὺς τὸν

ὠνόμασε πρόεδρον τῆς ἐνδόξου ὁμηγύρεως, χωρὶς νὰ τὸν ὑποχρεώσῃ νὰ διαμένῃ εἰς Βερολῖνον. Ἀργότερον Πέτρος ὁ Μέγας, Τσάρος τῆς Ρωσσίας, διαβαίνων διὰ τῆς Σαξωνίας, συνεβουλεύθη τὸν Λειβνίτιον περὶ τῶν μεγάλων σχεδίων του τῶν ἀφορώντων τῆς εὐρυχώρου ἐπικρατείας του τὸν πολιτισμόν· τέλος πάντων τὸ 1715, ὅταν ἀπέθανεν ὁ πρῶτος τῆς Πρωσίας βασιλεὺς, μετέβη εἰς Βιένναν διὰ νὰ παρακαλέσῃ τὸν αὐτοκράτορα Κάρολον τὸν ΣΤ', νὰ συστήσῃ ἀκαδημίαν τῶν ἐπιστημῶν· τὸ σχέδιόν του δὲν ἐπέτυχεν, ἀλλ' ὁ αὐτοκράτωρ εὐεργετήσας πολλὰ τὸν Λειβνίτιον, ἠθέλησε νὰ τὸν κρατήσῃ πλησίον του, ὀνομάζων αὐτὸν σύμβουλον καὶ χορηγῶν σύνταξιν πλουσίαν· οὗτος ὅμως προετίμησε νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Ἀνόβερ, οὗτινος ὁ Ἐκλέκτωρ εἶχε πρὸ μικροῦ ἀναβῆ εἰς τῆς Μεγάλης Βρεταν ίας τὸν θρόνον.

Πρὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης μεταξὺ πολλῶν ἄλλων ἀξίων λόγου συγγραμμάτων, ἐδημοσίευσε τὸ *περὶ τῆς ἀρχῆς τῶν λαῶν δοκίμιόν του*. Προσπαθῶν νὰ ἀνεύρῃ αὐτὴν διὰ τῆς συγκρίσεως τῶν γλωσσῶν καὶ τῶν μεταβολῶν καὶ τῶν συγκράσεών των, διαιρεῖ ταύτας εἰς δύο κλάσεις, ἀρκτικὴν καὶ μεσημβρινὴν, δοκιμάζει νὰ ἀναβῇ εἰς τὴν πρωτογενῆ γλῶσσαν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, καὶ ἀγωνίζεται νὰ εὕρῃ τὸν λεπτὸν μίτον τὸν συσχετίζοντα τὰς ἰδέας μὲ τὰ σημεῖα τῆς γλώσσης. Ἐπὶ τούτῳ, βυθίζεται εἰς τὸ ζοφερότατον χάος τῶν γλωσσῶν τῶν διαφόρων ἐθνῶν τῆς γῆς, ἐρευνιζόμενος τὰς παρατηρήσεις τῶν περιηγητῶν, τῶν ἀποστόλων, τῶν σοφῶν καὶ τῶν περὶ τὰς ἀνατολικὰς γλώσσας ἀσχολουμένων. Καὶ ὅμως πολλάκις ὁμολογεῖ καὶ αὐτὸς τὸ κενὸν τοσούτων ἐτυμολογιῶν, ἐκ τῶν ὁποίων συνάγονται ἐνίοτε καρποὶ ἀπροσδόκητοι, ὡς συνήχθησαν τοιοῦτοι καὶ ἀπὸ τὴν περὶ τὰς τρεῖς ταύτας χειμαίρας ἐνασχόλησιν, τὴν περὶ τοῦ φιλοσοφικοῦ, λέγω, λίθου, τὴν τοῦ τετραγωνισμοῦ τοῦ κύκλου καὶ τὴν τῆς αἰωνίας κινήσεως.

Ἐν τοσούτῳ, ἐνῷ ὁ Λειβνίτιος κατεγίνετο εἰς τὴν σπουδὴν τοσούτων ξένων γλωσσῶν, παρημέλησε τὴν μητρικήν του· ἔγραφεν ὀλίγον καὶ κακῶς εἰς αὐτὴν, προετίμα τὴν γαλλικὴν ἢ τὴν λατινικὴν, συνέταξε μάλιστα καὶ στίχους εἰς αὐτὰς, ἀλλὰ δὲν ἦτον ποιητὴς, ἡ φαντασία του ἦτον ὅλως φιλοσοφική· τὸ ἀφελὲς καὶ εὐγενές του ὕφος, τὸ ὁποῖον φθάνει ἐνίοτε εἰς ὕψος ἄξιον θαυμασμοῦ, στερεῖται χάριτος καὶ κομψότητος. Τὰ λατινικά του συγγράμματα ἐλλείπουσιν ἔτι μᾶλλον τῶν προτερημάτων τούτων, πλήθουσιν ἰδιωτισμῶν γαλλικῶν, τὸ ὁποῖον ἀποδεικνύει ὅτι ἐσκέπτετο εἰς τὴν Γαλλικήν. Γράφων διατηρεῖ πάντοτε ἐμβρίθειαν κοσμίαν καὶ ὅλως προσηνῆ, καὶ ὅταν ἀκόμη πρόκειται περὶ αὐτῶν αὐτοῦ τῶν κατηγόρων.

Ὁ Λειβνίτιος εἶχεν ἀνάστημα μέτριον, κόμην μελανὴν, κεφαλὴν μεγάλην, ὀφθαλμοὺς μικροὺς, ὄψιν ἀμβλείαν μὲν, ἀξιολόγως ὅμως διατηρηθεῖσαν μέχρι τῆς ἐσχάτης του ἡλικίας. Οἱ χαρακτῆρες τῆς γραφῆς του ἦσαν λεπτότατοι. Νέος ἔτι ὢν ἐγένετο φαλακρὸς, ἐπὶ δὲ τῆς κεφαλῆς του ἐφαίνετο μελικηρὶς ἢ ἐξόγκωσις μεγάλη ὡς ὠὸν περιστερᾶς· ἐβάδιζε κύπτων τὴν κεφαλὴν, καὶ διὰ τοῦτο ἐνομίζετο κυφός. Ἡ φυσιογνωμία του ἦτον φαιδρὰ, εἶχεν εὐρροιαν λόγου, συνεχῶς ὠργίζετο ἀλλ' ἐπραΰνετο ταχέως. Ἤθελε νὰ ἀναγινώσκῃ πάντα καὶ νὰ μανθάνῃ πάντα. Πλέον ἰσχυὸς ἢ παχὺς, εἶχε κράσιν δυνατὴν, ἔτρωγε πολὺ καὶ ἔπινεν ὀλίγον, ἐκοιμᾶτο ἀργὰ, ἐγείρετο περὶ τὴν ἑβδόμην, ἤρχιζε νὰ ἐργάζεται καὶ δυσκόλως κατελίμπανε τὴν ἐργασίαν. Οὕτω πως παρήρχοντο ἑβδομάδες, μῆνες ὁλόκληροι χωρὶς νὰ ἐξέλθῃ τῆς οἰκίας, καὶ ἔμενε πολλάκις νύκτας ὁλοκλήρους κατὰ σειρὰν ἐπὶ τοῦ σκίμποδός του ἐργαζόμενος.

Πεντηκοντούτης ὤν, συνέλαβε τὴν ἰδέαν τοῦ νὰ ἔλθῃ εἰς γάμον· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐκείνη τὴν ὁποίαν ἐπεθύμει νὰ νυμφευθῇ, ἐζήτει καιρὸν νὰ σκεφθῇ, ἐσκέφθη καὶ αὐτὸς ἐπίσης καὶ τὴν ἐλησμόνησεν. Ἐπειδὴ εἶχεν ὀλίγας ἀνάγκας καὶ ὀλίγας ἀφορμὰς τοῦ δαπανᾶν, συνήθροισεν ἄπειρον ἀργύριον, τὸ ὁποῖον ἐπεστώρευσεν ἐντὸς μικροῦ κιβωτίου κειμένου ὑπὸ τὴν κλίνην του, δι' ὃ κατεκρίθη ὡς φιλάργυρος. Ὅταν δὲ ἀπεβίωσεν, ἡ ἀνεψιά του εὑροῦσα ἐντὸς τοῦ κιβωτίου τούτου ὑπὲρ τὰς 70 χιλιάδας χρυσῶν φλωρίων, τοσοῦτον ἐχάρη ὥστε ἀπέθανεν. Ἐρρέθη ὅτι ὁ Λειβνίτιος ἦτον ἀσεβής. Πιθανὸν ὅτι παρημέλει τὰ θρησκευτικὰ τῆς λατρείας καθήκοντα· ἡ φιλοσοφία του ὅμως ὁλόκληρος μαρτυρεῖ ὅτι ἦτον εὐσεβέστατος, τοῦτο δὲ ἐξάγεται οὐ μόνον ἀπὸ τὸ *Θεολογικὸν σύστημά του*, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν κατὰ τοῦ Πολωνοῦ Οὐϊτοβίου ὑπεράσπισιν τοῦ δόγματος τῆς Ἁγίας Τριάδος.

Τὸ εἶδος τῆς ζωῆς του οἰκουροῦντος σχεδὸν πάντοτε προσέβαλε τὴν ὑγείαν του· ὑπέκυψεν εἰς προσβολὰς ἀρθρίτιδος, καὶ πληγὴ ἀνοιχθεῖσα εἰς ἓν τῶν γονάτων του, τὴν ὁποίαν ἠμέλησε νὰ θεραπεύσῃ, ἐπετάχυνε τὸν θάνατόν του. Περιφρονῶν τὰ μέσα τῆς ἰατρικῆς, μετεχειρίσθη ἀμέτρως φάρμακον τὸ ὁποῖον τὸν ἔδωκέ τις τῶν φίλων του· ἐκ τούτου ἐπῆλθε προσβολὴ ἀρθρίτιδος λίαν ἐπωδύνου, ἥτις ἐπέφερε θάνατον· ἦτον τότε, —1716— ἑβδομηκοντούτης. Τὸ λείψανόν του ἐτάφη πλησίον τῶν πυλῶν τοῦ Ἀνόβερ, καὶ ἁπλούστατον μνημεῖον φέρον μόνας τὰς λέξεις ταύτας· «Ossa Leibnitzii,» ἐνθυμίζει ὅτι κεῖται ἐκεῖ ὁ ἔξοχος ἐκεῖνος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους διδάσκαλος.

Η ΚΟΜΗΣΣΑ ΤΗΣ ΕΛΒΕΝ.

Κατὰ τὰ μέσα τοῦ ἔτους 1840 ἔφθασε περὶ τὴν 5 ὥραν τὸ ἑσπέρας εἰς Παρισίους ὁ Κύριος Ἐρνέστης Δαρόσχης ἐκ τῆς πόλεως Βορδὼ διὰ νὰ νυμφευθῇ τὴν θυγατέρα τοῦ Κ. Μωρίνου, πλουσίου ἐργοστασιάρχου, πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἀπομακρυνθέντος τοῦ ἐμπορίου. Ὁ Ἐρνέστης ἦτο μονογενὴς υἱὸς πατρὸς καταδρομέως νηπιόθεν φίλου τοῦ Κ. Μωρίνου, καὶ τὸ συνοικέσιον τὸ ὁποῖον ἔμελλε νὰ συναφθῇ εἶχεν ἀποφασισθῆ μεταξὺ τῶν δύο οἰκογενειῶν πρὸ ὀλίγων μηνῶν. Ὁ νεανίας τὴν μὲν μνηστήν του δὲν ἐγνώριζε, ἀλλὰ δύο πράγματα ἐγνώριζε καλῶς, πρῶτον ὅτι ὁ πατὴρ τῆς κόρης ἦτο πλούσιος, καὶ τοῦτο παρεκίνησε τὸν πατέρα αὐτοῦ νὰ συμφωνήσῃ τὸ συνοικέσιον, καὶ δεύτερον, ὅτι ἡ κόρη δὲν ἦτο ὡραία, καὶ αὐτὸ μάλιστα ἔπεισε τὸν νεανίαν εἰς τὸ νὰ συγκατανεύσῃ, διότι ἐφρόνει ὡς ὁ ποιητὴς, ὅτι

«ἐρωμένη μετρίας καλλονῆς ἀγαπᾷ περισσότερον ἢ τοὐλάχιστον ταπεινὴ οὖσα καὶ δειλὴ πᾶσαν προσπάθειαν καταβάλλει νὰ φανῇ εὐάρεστος. Τρυφερὰ εἰς τὴν ἀγάπην της, φοβεῖται νὰ κλαύσῃ τὴν ἀπουσίαν σου. Πιστὴ δὲ, ἔχει ὀλίγους τοὺς πολεμοῦντας ἐραστὰς τὴν σταθερότητά της· τέλος ἡ διηνεκὴς εὐθυμία, ἡ φαιδρότης καὶ ἡ ἕξις ἀναπληροῦσι τοῦ προσώπου τὴν ὡραιότητα.»

Ὁ Ἐρνέστης, νέος εἰκοσιπενταετὴς καὶ ἠθισμένος εἰς τὰς ἕξεις τοῦ μεγάλου κόσμου ἐθεώρει ὄχι τόσον εὔσχημον τὸ πρόσωπον τὸ ὁποῖον εἰς Παρισίους ἔμελλε νὰ παραστήσῃ. Τῳόντι, εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἔπρεπε νὰ θεωρήσῃ τὶς τὸ κωμικὸν πρόσωπον τοῦ Δοράντου ἐρχομένου νὰ νυμφευθῇ τὴν Σιλβίαν. Τὸ συνοικέσιον ὅμως τοῦ Λαρόσχη ἔμελλε ν' ἀσφαλίσῃ τὴν τύχην του καὶ νὰ πληρώσῃ τὰς εὐχὰς τοῦ πατρός του. Εἰς τὸ ταχυδρομικὸν κατάστημα, μόλις καταβὰς τῆς ἁμάξης, ὁ πρῶτος ἄνθρωπος τὸν ὁποῖον ἀπήντησεν ἦτο ὁ Κ. Μωρῖνος. Ὄχι ὀλίγον δυσηρέστησεν αὐτὸν ἡ ἐμφάνισις τοῦ μέλλοντος πενθεροῦ του, διότι ἐπεθύμει νὰ ἐκπεζεύσῃ ἐν ἀνέσει καὶ νὰ ἐκλέξῃ διαμονὴν εἰς ξενοδοχεῖον, ὅπου ἐλεύθερος εἰς τὰς πράξεις του, νὰ δυνηθῇ νὰ χαρῇ ἀκόμη ὀλίγας ἡμέρας τὴν ὁποίαν ἔμελλε ν' ἀπολέσῃ ἀνεξαρτησίαν του. Ὁ Κ. Μωρῖνος γέρων μὲν, ἀλλ' ἔτι τὸ γοργὸν καὶ δραστικὸν τῆς νεότητος διασώζων, τὸν ἐπλησίασε καὶ ἀμέσως τὸν ἔσφιγξεν εἰς τὰς ἀγκάλας του πατρικῶς, λαβὼν δὲ τὰ πράγματά του καὶ διατάξας νὰ τὰ μετακομίσωσιν εἰς τὴν οἰκίαν του, ἔσυρε τὸν Λαρόσχην εἰς τὴν ἅμαξάν του καὶ διευθύνθη εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ Βάλτου. Ὁ Κ. Μωρῖνος, ἀφοῦ παρῆτησε τὸ ἐμπόριον, κατῴκει κατὰ τὴν Β. Πλατείαν.

— Στοιχιματίζω, εἶπεν εἰς τὸν Λαρόσχην, ὅτι ἂν δὲν ἤθελον εὑρεθῇ εἰς τὸ ταχυδρομεῖον, δὲν σ' ἐβλέπομεν σήμερον· καὶ καταβαίνων εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, ἤθελες μᾶς ὑβρίσει.

— Ἀγαπητέ μου Κύριε . . .

— Ὀνόμασέ με πενθερόν σου.

— Δὲν σᾶς τὸ κρύπτω, ἀπήντησεν ὁ Ἐρνέστης, ὁ σκοπός μου, τῳόντι ἦτο νὰ μὴ παρουσιασθῶ ἀπόψε εἰς ὑμᾶς.

— Κράξε με πενθερόν σου, ἐπανέλαβεν ὁ Μωρῖνος

— Ναὶ, πάτερ μου, τὰ φορέματα τοῦ ταξειδίου, ὁ κόπος καὶ τὸ σέβας πρὸς τὴν κυρίαν σύζυγόν σας καὶ τὴν κυρίαν θυγατέρα σας . . .

— Μπά! μπά! εἶπεν ὁ Μωρῖνος, ἡ σύζυγός μου ἦτον τῆς μητρός σου φίλη καὶ σὲ εἶδε γεννώμενον. Ἡ Ρόζα, τὴν ὁποίαν τιτλοφορεῖς μὲ τὸ ὄνομα τῆς κυρίας, σὲ ἐνθυμεῖται καὶ σὺ βεβαίως δὲν τὴν ἐλησμόνησες, δωδεκαετὴς ἢ δεκατριετὴς ἦτον ὅταν τὴν ἐχόρευες εἰς τὰ γόνατά σου. Εἶναι ὡραῖον κοράσιον, δὲν εἶναι ἀληθές;

— Μάλιστα, ἀλλά . . .

— Πρὸ τριῶν ἑβδομάδων τὸ δωμάτιόν σου ἡτοιμάσθη. Ὦ! ναί! Δὲν ἔχομεν νὰ κάμωμεν πολλὰ προοίμια. Αὔριον γίνεται ὁ γάμος περὶ τὴν 4 εἰς τὸ Δημαρχεῖον καὶ περὶ τὴν 5 εἰς τὴν ἐκκλησίαν· ὁ Δήμαρχος καὶ ὁ ἐφημέριος εἰδοποιήθησαν περὶ τούτου. Τὴν 5 ὥραν ἐμβαίνομεν εἰς τὴν ἅμαξαν καὶ ὑπάγωμεν εἰς τὸν πῦργον τῆς ἐξοχῆς μου, ὅπου θέλεις περάσει τὴν πρώτην νύκτα τῶν γάμων σου. Ὅλ' αὐτὰ τὰ γνωρίζει ὁ πατήρ σου, ἡ σύζυγός μου τοῦ τὰ ἔγραψε.

Ἦτον μὲν βέβαιον, ὅτι αἱ δύο οἰκογένειαι ἦσαν γενῶς συνδεδεμέναι, ὥστε ὁ Κ. Μωρῖνος ἐδύνατο νὰ ἐπισπεύσῃ τὸ πρᾶγμα μετὰ τῆς οἰκειότητος ἐκείνης, διότι καὶ τὸ συνοικέσιον αὐτὸ εἶχεν ἀποφασισθῆ ὁριστικῶς· πλὴν ὅλ' αὐτὰ εἰς τὸν Ἐρνέστην ἐφαίνετο παράξενα καὶ τὴν διαγωγὴν τοῦ μέλλοντος πενθεροῦ του εὕρισκεν ὁπωσοῦν δεσποτικὴν πρὸς αὐτόν.

— Λυποῦμαι, καλέ μου πενθερὲ, τὸν εἶπε λαμβάνων τὰς χεῖρας τοῦ Κ. Μωρίνου, ἀλλ' εἶμαι ἀναγκασμένος ν' ἀνατρέψω ὀλίγον τὰ σχέδιά σας. Ἡ εὐτυχία μου θέλει ἀναβληθῆ δι' ὀλίγας ἡμέρας!

— Καὶ διατί;

— Διότι, ἐρυθριάσας μικρὸν ἀπήντησεν ὁ Ἐρνέστης, δὲν ἔχω τὰ ἀναγκαῖα ἔγγραφα διὰ νὰ ἐμφανισθῶ εἰς τὸ δημαρχεῖον. Ἐβιάζεσθε νὰ μὲ νυμφεύσετε, καὶ ἐγὼ ἔσπευσα ν' ἀνταποκριθῶ εἰς τὰς καλωσύνας σας καὶ νὰ τρέξω, ἀνεχώρησα ἄνευ ἀναβολῆς καὶ ὁ ἀναγκαιῶν διὰ τὴν πιστοποίησιν τῶν ἐγγράφων μου χρόνος ἦτο μακρότερος τῆς ὑπομονῆς μου . . . . ἐντὸς ὀλίγου ὅμως τὰ περιμένω. Ἀλλ' ἐντούτοις, ἐπρόσθεσεν ὁ Ἐρνέστης, ἀπαιτεῖται καὶ καιρὸς διὰ νὰ ἀρέσω εἰς τὴν θυγατέρα σας, διότι ἐνδεχόμενον ἡ Κ. Ρόζα νὰ μὴ μ' εὕρῃ τῆς ἀρεσκείας της.

— Ἡ Ρόζα, ἡ Ρόζα δὲν εἶναι τόσον ἀστόχαστος, ὥστε νὰ μὲ παραπούσῃ ὅταν τῇ παρουσιάζω νέον ὡραῖον καὶ ἄνδρα τέλειον. Οὔτε εἰς αὐτὰ τὰ Παρίσια ἠδύνατο νὰ εὕρῃ καλήτερον.

— Ἡ καλωσύνη σας, κύριε, εἶπεν ὁ Ἐρνέστης, μὲ κολακεύεται. Ἀλλ' ἐγὼ δὲν ἐπεθύμουν νὰ χρεωστῶ εἰς μόνην τὴν ὑπακοὴν τῆς Κ. Ρόζας, αἰσθήματα . . .

— Ἀφησέ τα αὐτά! ἡ Ρόζα σὲ βεβαιῶ, θὰ σὲ λατρεύῃ, μὲ λυπεῖ μόνον ἡ βραδύτης τῶν ἐγγράφων. Μολαταῦτα βλέπομεν, μετὰ τὸν δεῖπνον θέλω ὑπάγει εἰς τοῦ Δημάρχου.

Ἐν τούσοις ἔφθασαν εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας τοῦ Κ. Μορίνου καὶ προτοῦ ἀκόμη οὗτος καταβῇ τῆς ἁμάξης, ὑπηρέτης τις τῷ ἐγχείρισεν ἐπιστολὴν τὴν ὁποίαν ἀνοίξας, κατεσπευσμένως κατέβη ἀπὸ τὴν ἅμαξαν, καὶ ἔτρεξεν εἰς μίαν γωνίαν τῆς αὐλῆς διὰ νὰ τὴν ἀναγνώσῃ. Ἔπειτα δὲ θέσας αὐτὴν εἰς τὸν κόλπον του, ἐστράφη πρὸς τὸν Ἐρνέστην, μὴ φέρων εἰς τὸ πρόσωπόν του τὴν παραμικρὰν ἀλλοίωσιν, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν.

— Πραγματικῶς, φίλε μου, μὲ φαίνεται ὅτι καλῶς ἐσκέφθης· ἡ ἔλλειψις τῶν ἐγγράφων εἶναι πρᾶγμα σοβαρὸν, καὶ ἐμποδίον ἀνυπέρβλητον, καὶ ὅσον καὶ ἂν ἦναι τις φίλος τοῦ Δημάρχου, ἀδύνατον εἶναι νὰ τὸν πείσῃ εἰς τὸ νὰ παραβῇ τὸν νόμον ἢ νὰ πράξῃ τι ἐναντίον τῶν διατυπώσεων, διότι δύναται νὰ ἔχῃ δυσαρέστους συνεπείας· ἂς περιμένομεν λοιπὸν, φίλε μου.

Ὁ Ἐρνέστης ἐξεπλάγη καὶ διὰ τὴν ἐπιμονὴν τοῦ Μωρίνου κατὰ πρῶτον, καὶ διὰ τὴν ἀμέσως διαδεχθεῖσαν αὐτὴν ὑποχώρησιν εἰς τὴν γνώμην του. Ἀλλ' ἐντούτοις ὁδηγούμενος ἀπὸ τὸν Μωρῖνον εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς ὑποδοχῆς, ὅπου τὸν περιέμενον ἡ κυρία Μωρίνου μετὰ τῆς θυγατρός της, καὶ τινες φίλοι προσελθόντες διὰ νὰ συγχαρῶσι τὴν ἄφιξιν τοῦ γαμβροῦ τὸν ὁποῖον πρὸ πολλοῦ ἀκούοντες περιέμενον ἀνυπομόνως νὰ ἰδοῦν. Εἰς ὅλων τὰ πρόσωπα διέλαμπε χαρὰ

καὶ εἰλικρίνεια. Ἡ Κ. Μωρίνου ὡς υἱὸν ἀπὸ μακρυνὴν ἀποδημίαν ἐπιστρέφοντα ὑπεδέχθη αὐτὸν καὶ τὴν μητέρα του ἐνθυμηθεῖσα, ἔχυσε δάκρυα χαρᾶς, λέγουσα πρὸς αὐτόν, ὅτι ποτέ της δὲν ηὔχετο τοσοῦτον ν' ἀπολαύσῃ τι, εἰμὴ υἱὸν ὡς αὐτόν, καὶ τέλος αἱ εὐχαί της εἰσηκούσθησαν, διότι ἔμελλον νὰ πραγματοποιηθῶσιν. Ὁ Ἐρνέστης ἓν μόνον βλέμμα ἔρριψεν ἐπὶ τῆς Ῥόζης καὶ τὸ βλέμμα αὐτὸ ἔφθασε νὰ τὸν πληροφορήσῃ, ὅτι ἂν ἡ Ῥόζα δὲν ἦτον ὡραῖα, δὲν ἦτον ὅμως καὶ ἄσχημος. Ἡ νεάνις ἦτο εὐειδὴς, μεγάλου ἀναστήματος καὶ εὐαρμόστου καὶ ἂν τὸ πρόσωπόν της δὲν εἶχε τι ἐξαιρετικὸν, ἐφανέρου μολαταῦτα τὴν ἄκραν ὑγείαν καὶ τὸ γλυκὺ καὶ φαιδρὸν τοῦ χαρακτῆρος· ἡ ἀφελὴς δὲ φυσιογνωμία της ἐδείκνυεν εἰλικρίνειαν καὶ τὸ πρὸς ἑαυτὴν σέβας, τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ ἐχέγγυον τῆς μετὰ τοῦ πλησίον σχέσεώς μας.

—Βεβαίως εἰς τὰς καρδίας δὲν δύναταί τις ν' ἀναγνώσῃ, εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Ἐρνέστης, ἀλλ' ἢ ἀπατῶμαι, ἢ θὰ εἶναι ἡ νεάνις αὕτη συμβία ἀσφαλὴς σύζυγος τιμία καὶ ἀφοσιωμένη καὶ τέλος μήτηρ οἰκογενείας ἐπιμελής. Καὶ ἐπειδὴ ἐνυμφεύετο νέαν πλουσιωτέραν αὐτοῦ, ἔχοντος ἔτι ἐπαρχιακάς τινας ἕξεις, ἐσκέφθη ὅτι ἡ νεάνις θὰ ἦναι καὶ καλὴ οἰκονόμος, διότι ὁ στολισμός της ἦτον ἁπλοῦς, ἀλλὰ καὶ ἄμεμπτος.

Ὅλαι λοιπὸν αἱ ὑποψίαι τοῦ Ἐρνέστου αἱ διεγερθεῖσαι κατ' ἀρχὰς διεσκεδάσθησαν καὶ ἐξηλήφθη πᾶσα κακὴ ἐντύπωσις προελθοῦσα ἐκ τῆς βίας τοῦ Κ. Μωρίνου, καὶ μετενόει διὰ τὸ ἄτοπον τοῦ στρατηγήματός του, ἐνῶ εἶχεν ἀνὰ χεῖρας του τακτικὰ τ' ἀπαιτούμενα ἔγγραφα.

Ἀλλ' ἡ Ῥόζα ἐπίσης ἐξέτασε, φυσικῷ τῷ λόγῳ, τὸν Ἐρνέστην μετὰ πάσης προσοχῆς· παῖς ἔτι οὖσα τὸν εἶχεν ἰδεῖ εἰς Βορδώ, ὅπου ὀλίγους μῆνας εἶχε διατρίψει ἡ οἰκογένειά της. Ἐνθυμεῖτο, ἀλλ' ἀμυδρῶς πως, ἓν μεγάλον παιδίον, τὸ ὁποῖον πότε παῖζον αὐτὴν ἐπὶ τῶν γονάτων του τὴν διεσκέδαζε ἐπὶ πολλὰς ὥρας, πότε δὲ κατεφρόνει τὴν μικρὰν αὐτὴν κόρην, δεκαετῆ ἔτι οὖσαν καὶ ἔρριπτεν ἐπὶ τοῦ προσώπου της τὴν κοῦκλαν της, τρέχον ἔπειτα νὰ εὕρῃ τοὺς ὁμήλικας του καὶ νὰ παραδοθῇ εἰς τὰ ζωηρὰ παιγνίδιά των

Ὁ Ἐρνέστης ἐμορφώθη καὶ ἔγινε νέος εὐειδὴς, ἐκφραστικὴν καὶ εἰλικρινῆ ἔχων φυσιωγνωμίαν, καίτοι δὲ φέρων ἤδη ἐνδύματα ὁδοιπορικὰ καὶ ἄτακτα, ἀλλὰ διεκρίνετο εἰς πᾶν μὲν κίνημά του διὰ τὸ εὐφυὲς καὶ ἐκλεκτὸν τῶν τρόπων του, εἰς πᾶσαν δὲ λέξιν τὴν ὁποίαν ἐπρόφερε, διὰ τὴν ἐξαίρετον ἀνατροφήν του. Ἀπεκαλύπτετο εἰς τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου του τὸ ἀποφασιστικὸν καὶ εὔτολμον, προτερήματα ἅτινα πάντοτε συνοδεύει ἡ εἰλικρίνεια, ἣν τόσον ἠγάπα ἡ Ῥόζα ἔτεινε λοιπὸν οἴκοθεν τὴν χεῖρά της εἰς τὸν Ἐρνέστην, ὅστις ἔσφιγξεν αὐτὴν εἰς τὰς ἰδικάς του μετὰ φιλικῆς ἐνδείξεως, ἥτις δὲν ἦτο μὲν ὑπόσχεσις ἔρωτος, ἀλλ' ὅμως ἐχέγγειον ἀφοσιώσεως καὶ προστασίας. Ὁ Ἐρνέστης Δαρόσχης εἶχεν ἀρκετὸν νοῦν ὥστε νὰ κρίνῃ ὅτι ὁ γάμος, ὅστις ἔμελλε νὰ συναφθῇ δὲν ἦτον γάμος κατὰ κλίσιν, ἀλλὰ κατ' ἀρέσκειαν οἰκογενειακὴν, ὅτι ἔμελλε νὰ συνδέσῃ ἔτι μᾶλλον τὴν ἐκ μέρους τῶν δύω οἰκογενειῶν ἀμοιβαίαν ὑπόληψιν καὶ ἀγάπην, καὶ ὅτι ἤθελεν εἶναι καταγέλαστος, ὑποκρινόμενος ἔρωτα ἀδύνατον ἐκ πρώτης ὄψεως νὰ γεννηθῇ, καὶ τὸν ὁποῖον ὁ καιρὸς μόνος ἐδύνατο νὰ ὑποθάλψει καὶ ν' ἀναπτύξῃ.

Μετὰ τὴν ἐπίσημον τοῦ Ἐρνέστου παρουσίασιν, ἔλαβε χώραν ἀμέσως τὸ δεῖπνον, τὸ ὁποῖον ἦτο καὶ καλὸν καὶ ἐπὶ πολλὴν ὥραν διαρκέσαν, ἐπειδὴ ὁ Κ. Μορῖνος ἦτο ἄνθρωπος κοιλιόδουλος. Ἄλλως δὲ ἦτο ἀνάγκη νὰ εὐχαριστηθῇ τῆς συζύγου του ἡ μικρολόγος ματαιότης φιλοτιμουμένης νὰ κρατήσῃ τοὺς συνδαιτημόνας ἐπὶ πολὺ εἰς τὴν τράπεζαν ἵνα ἐπιδείξῃ τὴν τοῦ μαγείρου της τέχνην, τὸ σπάνιον τῶν οἴνων καὶ τὰ διάφορα ἀργυρᾶ σκεύη της κτλ.

—Ἡ νεάνις, διελογίζετο καθ' ἑαυτὸν, ὁ Ἐρνέστης, βεβαίως ἀξίζει περισσότερον τῆς μητρὸς, καὶ θέλει εἶναι πιστεύω ἀνωτέρα τῶν τοιούτων μικροπρεπειῶν τοῦ πλούτου καὶ πάσης ἐπιδείξεως γελοίας, ἥτις ἑλκύει τῶν μὲν ἀνοήτων τὸν φθόνον, τὸν γέλωτα δὲ καὶ τὴν καταφρόνησιν τῶν φρονίμων.

Ὁ Ἐρνέστης παρετήρησεν ὅτι ἡ Κ. Μωρίνου ἦτον κατεστολισμένη ἀπὸ ἀδάμαντας· ἀδαμάντινα ἐνώτια, ἀδαμαντοστόλιστα περιδαίραια περὶ τὸν τράχηλον, ἀδαμάντινα δακτύλια εἰς τὰς χεῖρας, ἐνῷ τὴν Ῥόζαν οὔτε εἰς ἀδάμας ἐστόλιζε. Καὶ ἡ περίστασις αὐτὴ ὄχι ὀλιγώτερον συνέτεινεν εἰς τὸ ν' αὐξήσῃ τὴν πρὸς αὐτὴν ὑπόληψιν τοῦ νέου.

Διό, ὅταν ἐτελείωσεν ὁ δεῖπνος, ὁ Ἐρνέστης ἐπλησίασε πρὸς τὴν κόρην μετὰ πολλῆς ἀφελείας καὶ χωρὶς παντάπασι νὰ φροντίσῃ ἂν τὸν ἀκούωσιν ἢ ὄχι, ἐκβαλὼν τοῦ δακτύλου του δακτύλιον τι, καὶ τὴν χεῖρα τῆς Ῥόζης λαβὼν ἠθέλησε νὰ τὸ περάσῃ εἰς τὸν δάκτυλόν της.

— Εἶναι τῆς μητρός μου, αὐτὸ τὸ δακτυλίδιον, εἶπε πρὸς τὴν Ῥόζαν, καὶ βεβαίως θέλω λάβει τὴν εὐχαρίστησιν νὰ σᾶς προσφέρω ὡραιότερα τούτου δῶρα, ἀλλ' ὄχι καὶ πολυτιμώτερα.

Ἡ χεὶρ τῆς Ῥόζης ἔτρεμεν εἰς τὴν χεῖρα τοῦ Ἐρνέστου καὶ ἐπὶ τῶν παρειῶν αὐτῆς ἐρύθημα καὶ ὠχρότης διεφάνησαν ἀλληλοδιαδόχως καὶ παρ' ὀλίγον ἔλειψε νὰ λειποθυμήσῃ, ἂν ἡ μήτηρ αὐτῆς ὄπισθέν της ἱσταμένη, χωρὶς ὅμως νὰ ἐννοήσῃ τὴν ταραχήν της, ἀλλ' ὡς καλὸν οἰωνὸν ἐκλαβοῦσα τὸ μικρὸν αὐτὸ περιστατικὸν, δὲν ἔσπευδε νὰ εἰπῇ πρὸς αὐτήν.

— Λάβε, κόρη μου, λάβε, τὸ δακτυλίδιον τοῦτο θέλει σὲ φέρει εὐτυχίαν.

— Μάλιστα, ἐπρόσθεσεν ἡ Ἐρνέστης, διότι ἡ μήτηρ μου συνεμερίσθη πάντοτε τὴν εὐτυχίαν τὴν ὁποίαν ἔδωκεν εἰς τὸν πατέρα μου.

Ἡ Ῥόζα συνῆλθεν ὀπωσοῦν, καὶ ἐρυθριῶσα καὶ χαμηλώνουσα τὰ ὄμματα της, ἔλαβε τὸ δακτύλιον.

— Ἰδοὺ ἐγὼ νυμφευμένος, διελογίσθη ὁ Ἐρνέστης. Ἡ κόρη ἔχει τὸ δακτυλίδιον τῆς μητρός μου. Εἶναι τέλος μνηστή μου· ἐρυθρίασε, ὠχρίασε, ἡ χεὶρ της ἔτρεμε ἐπὶ τῆς ἐδικῆς μου· τίποτε ἁπλούστερον, διότι ὁ σύνδεσμος τὸν ὁποῖον μέλλει νὰ συνάψῃ καὶ τὴν τολμηροτέραν κόρην ἤθελε ταράξει.

—Τὶ κρῖμα νὰ μὴν ἔχῃς τὰ ἔγγραφά σου, εἶπεν ὁ Μωρῖνος, κτυπῶν ἐπὶ τῶν ὤμων τοῦ Ἐρνέστου· καὶ σχεδὸν ὁ Ἐρνέστης παρ' ὀλίγον ἔμελλε νὰ φανερώσῃ τὴν ἀπάτην τὴν ὁποίαν μετεχειρίσθη, ἂν καὶ τὸ πρᾶγμα ἦτο δύσκολον, ἀλλ' ἱκετευτικὸν βλέμμα τῆς Ῥόζης τὸν ἐσταμάτησεν.

—Ἡ νὺξ ἐν τούτοις ἐπροχώρει· ἐνθυμηθέντες ὅθεν ὅτι ὁ γαμβρὸς δ'ἐτρεξε περὶ τὰς 160 λεύγας καὶ ὅτι ἐπέρασε τρεῖς ἤδη ἡμέρας ἐφ' ἁμάξης τὸν ὑπεχρέωσαν νὰ μεταβῇ εἰς τὸ προετοιμασθὲν δι' αὐτὸν μέρος καὶ ν' ἀναπαυθῇ. Ὁ Μωρῖνος συνώδευσεν αὐτὸν εἰς τὸν κοιτῶνά του· ὁ πρώην ἔμπορος κἀμμίαν ὑπὲρ αὐτοῦ μὴ ἔχων φιλοτιμίαν, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ γαμβροῦ του, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ὑπὲρ τῆς θυγατρός του πάντα πράττων, ὑπεκρίθη τόσον εὐστόχως, ὥστε ἔδειξεν εἰς τὸν γαμβρόν του ὅτι ὑπὲρ τοῦ συμφέροντος αὐτοῦ μόνου ἐφρόντιζεν, εἰς τοῦτο περιστρέφων τὴν ὁμιλίαν του.

— Ἕως τώρα, τῷ εἶπεν ἑπομένως, ἔχαιρες μετρίαν εὐπορίαν, ἂν καὶ ἀνεξάρτητον, ὁ γάμος σου ὅμως θέλει σὲ κάμει πλούσιον. Ἀλλ' εἰς τί θ' ἀσχοληθῇς; ἰδοὺ εἰς τὸ τὶ σκέπτομαι τόσας ἤδη ἡμέρας ἐρευνῶν. Σὺ ἐσκέφθης παντάπασι περὶ τούτου;

Ὁ Ἐρνέστης ὡμολόγησεν ὅτι παντάπασι τοῦτο δὲν τοῦ ἦλθε κατὰ νοῦν μέχρις ἐκείνης τῆς ἡμέρας καὶ ὅτι φιλολογικαὶ σπουδαὶ καὶ διασκεδάσεις νεανικαὶ ἦσαν τὸ μόνον ἀντικείμενον τῶν ἀσχολιῶν του.

Ἀλλ' ὁ Κ. Μωρῖνος καταφρονητικῶς πως τῷ εἶπε· Ταῦτα εἶναι τρέλλαι τῆς νεότητος τὰς ὁποίας πᾶς φρόνιμος ἄνθρωπος πρέπει ν' ἀφήσῃ κατὰ μέρος. Φίλε μου, ἀπαιτεῖται στάδιον διὰ σὲ καὶ τὸ στάδιον αὐτὸ σοῦ τὸ ἀνοίγει ἡ νέα τύχη σου καὶ σὲ χαράττει τὴν ὁποίαν ὀφείλεις νὰ βαδίσῃς ὁδόν. Ἄκουσον λοιπόν. Ἡ προῖξ τῆς θυγατρός μου εἶναι ὅλη εἰς μετρητά. Σὺ ἔχεις ἤδη κτήματά τινα εἰς Βορδώ, εἰς αὐτὰ θέλεις προσθέσει καὶ ἄλλα π. χ. ἀγοράζων κτῆμά τι εἰς τὸν νομὸν, καὶ μίαν οἰκίαν ἐντὸς τῆς πόλεως. Τοιουτοτρόπῳ ἐγγεγραμμένος εἰς τὸν κατάλογον τῶν μᾶλλον φορολογουμένων, θέλεις εἰσέλθει ὡς τοιοῦτος εἰς τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον καὶ ἐκεῖθεν κατὰ φυσικὸν λόγον εἰς τὸ ἐπαρχιακόν, καὶ τότε δὲν μένει παρὰ ἓν μόνον βῆμα ἀκόμη διὰ νὰ ἐκλεχθῇς καὶ Βουλευτής. Γράφεις δύο τρεῖς διατριβὰς ἢ περὶ κοινοτικῶν ὁδῶν, ἢ περὶ ἀμπελουργίας καὶ τοῦτο φθάνει διὰ νὰ σὲ ἀναδείξῃ βουλευτήν. Βουλευτὴς δὲ γενόμενος εὐκόλως γίνεσαι καὶ Νομάρχης. Ἐὰν λοιπὸν Ἐρνέστη τὸ θέλῃς, ἐὰν ἀγαπᾷς τὴν σύζυγόν σου, τὴν οἰκογένειαν καὶ τὰ τέκνα τὰ ὁποῖα θέλεις ἀποκτήσει, ἀφεύκτως γίνεσαι, πρὶν ἢ παρέλθουν πέντε ἔτη, καὶ Βουλευτὴς καὶ Νομάρχης τῆς Γιρόνδης ἢ Δήμαρχος τοῦ Βορδῶ. Καθ' ὅσον ἀφορᾷ ἐμὲ, ἐγὼ δὲν θέλω τίποτε, ἐπρόσθεσεν ὁ Μωρῖνος. Ἀλλὰ τί διάβολον! εἶς παλαιὸς ἐργοστασιάρχης, πενθερὸς πολιτικοῦ ἀνδρὸς, δὲν θὰ λάβῃ καὶ αὐτὸς κἂν ἓν παράσημον;

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Κ. Μωρῖνος ἀπεσύρθη ἀφίνων τέλος πάντων ὀλίγον ἐλεύθερον τὸν Ἐρνέστην, ὅστις ἀπὸ τὸν κόπον εἶχε πλέον ἀπαυδήσει, καὶ τοῦ ὁποίου ἔκλειον οἱ ὀφθαλμοὶ ἀκουσίως. Εἰς μάτην δὲ ἐπροσπάθει διάζων ἑαυτὸν εἰς ἀγρυπνίαν. Ἀκουσίως ὅθεν ὑπεχώρησεν εἰς τὸν ὕπνον, καὶ κλείσας τὴν θύραν ἐξεδύθη ἐν τάχει· σβύσας δὲ τὸ φῶς, ἔρριψεν ἑαυτὸν ἐπὶ τῆς μαλακῆς κλίνης, ἡ προπαρασκευὴ τῆς ὁποίας ἐτίμα τὴν φροντίδα τῆς Κ. Μωρίνου καὶ ὕπνος βαθὺς κατέλαβεν αὐτόν.

Μόλις ὅμως ἔκλεισε τὰ ὄμματά του καὶ παρουσιάζονται αὐτῷ εἰκόνες, τὰς διαφόρους σκηνὰς εἰς ἃς παρευρέθη παριστάνουσαι, καὶ τὰς ἐλπίδας αἱ ὁποῖαι παρὰ τοῦ Μωρίνου τῷ ἐδόθησαν. Εἶδε καθ' ὕπνον περιδιαβάζοντα ἑαυτὸν εἰς τοὺς ὡραίους περιπάτους τοῦ Τουρνί. Ἔλαμπεν ἐπὶ τοῦ στήθους του τὸ παράσημον τῆς λεγεῶνος τῆς τιμῆς. Ἡ Ῥόζα, σύζυγός του ἤδη, συνεβάδιζε μετ' αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ βραχίονος του κρατουμένη, καὶ δύο ὡραῖα τέκνα ἔπαιζον ἐνώπιόν των.

Ἡ σκηνὴ αὐτὴ ἀλλάσσει· βλέπει ὅτι εὑρίσκεται εἰς τὸ δημαρχικὸν κατάστημα φέρων τὸ τρίχρωον σύμβολον καὶ ὅτι ἦτο Δήμαρχος ἢ Νομάρχης, ὡς τοῦ τὸ προεῖπεν ὁ Κ. Μωρῖνος, καὶ ὅτι τάχα ἡ ἅμαξά του τὸν περιέμενεν εἰς τὴν αὐλὴν, διὰ νὰ τὸν φέρῃ ἐκεῖθεν εἰς τοῦ στρατηγοῦ, ὅπου τὸν περιέμενεν ἡ καλὴ καὶ γλυκεῖα Ῥόζα.

Τέλος ὅλαι αὐταὶ αἱ κατὰ φαντασίαν εἰκόνες διέβαινον ἐξαλειφόμεναι καὶ οὐδὲν ἄλλο ἴχνος ἀφίνουσαι, εἰμὴ βαθύτατον καὶ ἡσυχότατον ὕπνον, ὅτε λάμψις προσέβαλε τὸ κλεισμένα βλέφαρά του καὶ ἡ ἐπαφὴ χειρὸς ἐπὶ τῶν ὤμων του ἐξύπνησεν αὐτὸν ἀπὸ τὸν λήθαργον καὶ τὸν ἠνάγκασε ν' ἀνοίξῃ τοὺς ὀφθαλμούς του.

Ἐγερθεὶς οὕτως αἰφνιδίως ἀπὸ τὸν βαθὺν ὕπνον ὁ Ἐρνέστης ἀνεσηκώθη ἐπὶ τοῦ ἀγκῶνος καὶ ἐκάθισεν. Ἀφοῦ δὲ οἱ ὀφθαλμοί του συνῆλθον ὀλίγον ἀπὸ τὴν προσβολὴν τοῦ φωτὸς καὶ ἐδυνήθη νὰ διακρίνῃ τὰ ἀντικείμενα, ὁ νοῦς του ἀκόμη δὲν ἐδύνατο νὰ πιστεύσῃ τὴν πραγματικότητα τῆς ὀπτασίας αὐτῆς. Εἶχεν ἤδη κτυπήσει ἡ τρίτη μετὰ τὸ μεσονύκτιον καὶ ὅλοι ἐν τῇ οἰκίᾳ ἐκοιμῶντο, ἡ δὲ θύρα του ἦτο καλῶς κλεισμένη· ἀλλ' ἐν τούτοις ἡ Ῥόζα ἵστατο ὀρθία εἰς τοὺς πόδας τῆς κλίνης, τὸν ἴδιον στολισμὸν τῆς ἑσπέρας φέρουσα, λύχνον δὲ εἰς τὰς χεῖράς της κρατοῦσα.

— Θεέ μου! ἐφώναξεν ὁ Ἐρνέστης, βεβαίως, κυρία μου, κάτι ἀπευκταῖον σᾶς συνέβη! μήπως ὁ πατήρ σας... μήπως ἡ μήτηρ σας... ποῖον δυστύχημα ἠκολούθησεν;

— Ὅλοι κοιμῶνται πολλὰ ἥσυχα ἀπεκρίθη ἡ Ῥόζα θέτουσα ἐπὶ τῆς τραπέζης τῆς νυκτὸς τὸν λύχνον. Ἔπειτα δὲ ἐκάθισεν ἐπί τινος ἀνακλιντῆρος ῥίπτουσα τὴν κεφαλήν της εἰς τὰς δύο χεῖράς της.

Ὁ Ἐρνέστης ὅσις εἰς τὸ ὄνειρόν του εἶχεν ἰδεῖ τὴν Ῥόζαν ἀπὸ τοῦ βραχίονος αὐτοῦ κρατουμένην, ἑαυτὸν δὲ θαυμάζοντα ἐρωτικῶς πως τὰ τέκνα τὰ ὁποῖα αὐτὴ τῷ ἔδωκεν, ἐδέησε πρῶτον ν' ἀναλάβῃ καλῶς τὰς αἰσθήσεις του, διὰ ν' ἀπομακρύνῃ ἀπ' αὐτοῦ τὰς φανταστικὰς αὐτὰς εἰκόνας, τόσον ζωηρῶς ἔτι εἰς τὴν φαντασίαν του ἐντετυπωμένας. Ἡ Ῥόζα ἐγείρουσα τὴν κεφαλήν της καὶ ἐκβάλλουσα ἀπὸ τὸν δάκτυλόν της τὸ προσφερθὲν αὐτῇ τὸ ἑσπέρας παρὰ τοῦ Ἐρνέστου δακτύλιον, τὸ παρουσιάζει εἰς αὐτὸν χύνουσα δάκρυα θερμὰ, μὲ φωνὴν δὲ διακεκομμένην καὶ γοεράν,

— Δὲν εἶμαι, τῷ λέγει, κύριέ μου, ἀξία τοῦ δώρου τούτου, τὸ ὁποῖον προέρχεται ἀπὸ τὴν μητέρα σου· Λάβε το· δὲν εἶμαι ἀξία νὰ γενῶ σύζυγός σου, εἶμαι νέα ἠτιμασμένη.

Τοιαῦτα ἀκούων ὁ Ἐρνέστος, ἀνεσηκώθη καὶ ἐπὶ τῆς ἕδρας καθίσας ἀποβάλλει τὸ δακτύλιον, τὸ ὁποῖον ἡ νέα τῷ ἐπέστρεφε καὶ φιλεῖ τὰς χεῖράς της, ἀλλ' αὐτὴ πίπτουσα εἰς τοὺς πόδας τῆς κλίνης, χύνει κρουνηδὸν δάκρυα· νικήσασα ὅμως μετ' ὀλίγον τὴν

λύπην της, ἐσηκώθη πάλιν καὶ ἐκάθισεν εἰς τοὺς πόδας τῆς κλίνης,

— Σὺ, κυρία μου, σὺ νέα ἠτιμασμένη! Μὴν τὸ πιστεύῃς! Τὸ πρόσωπον τῆς νεάνιδος ἀνέλαβε τὴν συνήθη ἔκφρασιν τοῦ γκληνιαίου καὶ ἡσύχου χαρακτῆρός της. Ἡ λυπηρὰ ἐξομολόγησις καὶ ἡ ὀρθὴ κρίσις της, ἔδιδαν εἰς αὐτὴν νὰ ἐννοήσῃ ὅτι, καὶ ἂν εἶχε νὰ προς θέσῃ τι πρὸς περισσοτέραν ἐξήγησιν τοῦ συμβεβηκότος, δὲν ἐδύνατο εἰμὴ νὰ δικαιολογήσωσιν αὐτὴν ἐνώπιον ἐκείνου, τὸν ὁποῖον ἦλθε ζητοῦσα ἐν τῇ σιωπῇ τῆς νυκτὸς διὰ νὰ τῷ ἀποκαλύψῃ τὴν ἐντροπήν της καὶ ἔτι μᾶλλον τὴν δυστυχίαν της. Ἐννόει δὲ ὅτι τὸ κίνημά της αὐτὸ ἦτον ἔντιμον καὶ γενναῖον· ἀνέλαβε λοιπὸν τὸ θάρρος καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν.

— Κύριέ μου! γνωρίζω ὅτι μὲ εἶδες μικράν, ἀλλὰ τοιαύτας ἀναπολήσεις ὁ καιρὸς ἐξαλείφει ἀπὸ τὴν μνήμην τοῦ ἀνθρώπου καὶ πιστεύω ὅτι τοῦτο καὶ εἰς τοὺς δύο μας συνέβη. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι μόνον πρὸ μικροῦ σᾶς ἐγνώρισα . . . . μολαταῦτα μόνον εἰς ὑμᾶς δύναμαι νὰ ἔχω τὰς ἐλπίδας μου . . . . Σεῖς εἶσθε ὁ μόνος προστάτης μου, ὁ μόνος φίλος μου. Θεέ μου! τί μέλλω νὰ γίνω ἂν ἠπατήθην εἰς τὴν περὶ ὑμῶν κρίσιν μου; τί θὰ γίνω ἂν μοῦ ἀρνηθῆτε τὴν συνδρομήν σας;

— Κυρία μου, τὴν ἀπεκρίθη ὁ Ἐρνέστης, ἀπὸ τὴν στιγμὴν καθ' ἣν σᾶς εἶδον ἀφοσιώθην εἰς σᾶς. Σύζυγον, φίλον, προστάτην, ὅπως θέλετε ὀνομάσετέ με· πιστεύσατε καὶ ἔχετε εἰς ἐμὲ ὅλας τὰς ἐλπίδας σας.

— Τὸ γνωρίζω, ἀπεκρίθη ἡ Ῥόζα, μὲ τὴν πεποίθησιν ἐκείνην ἣν δύναται νὰ σχηματίσῃ ἐν ἑαυτῇ γυνὴ τὸ διορατικὸν ἐκ τῆς δυστυχίας πρωΐμως λαβοῦσα. Ὁ πατήρ μου, ἐπρόσθεσεν αὐτὴ, εἶναι ὁρμητικὸς, ἀλλὰ ταυτοχρόνως καὶ ἀδυνάτου χαρακτῆρος. Μὲ ἀγαπᾷ τοσοῦτον, ὥστε δὲν δύναμαι νὰ φοβηθῶ σπουδαίως τὴν ὀργήν του. Ἀλλ' οὔτε νὰ μὲ συμβουλεύσῃ, οὔτε νὰ μ' ἐκδικήσῃ δύναται. Ἡ μήτηρ μου ὡσαύτως, ἂν μάθῃ τὴν περίστασίν μου αὐτὴν, θέλει κάμει τοῦτο γνωστὸν τοῖς πᾶσιν, ὄχι μὲ σκοπὸν νὰ μὲ τιμωρήσῃ, ἀλλὰ διότι δὲν θέλει δυνηθῇ νὰ κρύψῃ τὴν ἀπελπισίαν της. Καὶ πάλιν σᾶς λέγω, ὅτι ἂν δὲν ἔλθετε εἰς βοήθειάν μου ἐχάθηκα καὶ ἄλλο καταφύγιον δὲν ἔχω παρὰ τὸν βίαιον θάνατον!

Ἡ νεάνις δὲν ἔκλαιε πλέον, ὡς ἀνωτέρω εἴπομεν, ἦτον ὅλως ἥσυχος καὶ γαληνιαία, ὡμίλει δὲ μὲ κοσμιότητα ἔχουσαν τὸ ἀφελὲς, τὸ σαφὲς καὶ πειστικὸν τὰ ὁποῖα ἔφερον εἰς ἔκστασιν τὸν Ἐρνέστην, ὄντα καὶ αὐτὸν χαρακτῆρος ἀποφασιστικοῦ καὶ δείξαντα εἰς πολλὰς τοῦ βίου του περιπετείας ἑαυτὸν ὑπέρτερον, καὶ ἐπὶ τῶν πλέον ἀπεγνωσμένων πράξεων. Ἀπεκρίθη λοιπὸν εἰς τὴν νέαν αὐτὴν μὲ σιγαλὴν φωνήν.

— Ἔχετε δίκαιον, κυρία μου, εἶμαι πρόθυμος νὰ σᾶς δουλεύσω.

— Θέλω λοιπὸν σᾶς διηγηθῆ, ἐπανέλαβεν ἡ νεᾶνις, λυπηρὰν ἱστορίαν, καὶ ἀπὸ τὴν σειρὰν τῆς διηγήσεώς μου θέλετε ἐννοήσει ὅτι τὴν παρουσίαν μου ἐνταῦθα κατὰ τοιαύτην ὥραν μόνη ἡ τιμιότης ὑπηγόρευσεν.

Αὔριον δύνασθε νὰ παρατηρήσητε ὅτι εἰς τὸ τέλος τῆς ὁδοῦ ὅπου κατοικοῦμεν κεῖται πεπαλαιωμένη τις οἰκία καὶ καπνισμένη, χρονολογουμένη δὲ καθ' ὅσον ὁμολογεῖται, ἀπὸ τὸν δέκατον ἕκτον αἰῶνα. Τὴν οἰκίαν αὐτὴν δύνασθε ἀκόμη εὐκολώτερον νὰ γνωρίσητε ἀπὸ τὰ στενὰ παράθυρά της καὶ ἀπὸ τὴν ζυλίνην κορωνίδα ἥτις σκεπάζει τὴν πρόσοψίν της. Εἰς τὴν οἰκίαν αὐτὴν κατοικεῖ ὁ Κ. Κάρολος Δελβὲν, καταγόμενος διὰ τὴν δυστυχίαν μου! ἀπὸ προπάτορας οἱ ὁποῖοι κατέχουν μέρος εἰς τὰς σελίδας τῆς ἱστορίας μας, κατὰ διαφόρους ἐποχὰς, κατ' ἐξαίρεσιν δὲ εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς Σφενδόνης. Ὁ Κ. Δελβὲν τοῦ ὁποίου ἡ οἰκογένεια οὐδέποτε ὑπῆρξε πλουσία, ἤδη εὑρίσκεται ὅλως ἔνδεης· πρὸ πολλοῦ καιροῦ ἔχασε καὶ τὴν μητέρα του καὶ τὸν πατέρα του. Ζῇ δὲ μὲ γηραιόν τινα ὑπηρέτην του, ὅστις τὸν εἶδε γεννώμενον καὶ ὅστις δὲν τὸν ἐγκατέλειψε ποτὲ, διότι εἶχε κλίσιν πρὸς αὐτὸν, ἢ νὰ εἰπῶμεν καλήτερα, πρὸς τὸ ὄνομά του. Ὁ Κ. Δελβὲν εἶχε μικρότατον εἰσόδημα ἐξαρκοῦν εἰς τὴν διατήρησίν του, ὅσον ἔχει εἷς τῶν ὑποδεεστέρων ὑπαλλήλων. Ἀλλ' ἐκτὸς τοῦ ἀμφιβόλου τῆς καταγωγῆς του πλεονεκτήματος, ὁ Κ. Δελβὲν ἔχει ἀνάστημα ὑψηλὸν, πρόσωπον ὡραιότατον καὶ εἶναι στολισμένος μὲ ὅλας τὰς χάριτας καὶ τὰ θέλγητρα τῆς νεότητος. Μὲ πολλὰ ὀλίγους ἔχει σχέσιν ἀλλ' ἀγαπᾶται ἀπ' ὅλους σχεδὸν εἰς τὸν Βάλτον, ὅπου οἱ Δελβένοι ἀπὸ διακοσίων ἤδη ἐτῶν κατοικοῦσι. Σᾶς λέγω ἐπίσης ἀναγκαζομένη νὰ ὁμολογήσω τὴν ἀλήθειαν, ὅτι αὐτὸς ἀγαπᾶται καὶ θεωρεῖται ὡς ἀπόγονος οἰκογενείας πάλαι ποτὲ ἰσχυρᾶς καὶ διακεκριμένης, ἀλλὰ τὴν ὁποίαν ἡ τύχη δὲν κυνόησέ ποτε. Μὲ τὸν παραμικρότερον χαιρετισμὸν, μὲ τὸ παραμικρὸν μειδίαμα ἑλκύει πρὸς ἑαυτὸν πάντων τὴν εὐγνωμοσύνην καὶ τῆς γενικῆς ταύτης εὐνοίας ποτὲ δὲν ἐφάνη ἀνάξιος· ἂν δὲ ἡ εὔνοια αὐτὴ περιορίζεται ἐντὸς τῶν γειτονικῶν ὁδῶν, οὐχ ἧττον ὅμως εἶναι ἔντιμος. Δύσκολον ἦτο τοῦ νὰ μὴ συναντώμεθα συχνὰ μετὰ τοῦ νέου τούτου καὶ μάλιστα πέρισυ εἴχομεν οὕτω πως διαθέσει τὸ πρᾶγμα, ὥστε νὰ πολλαπλασιάσωμεν τὰς συναντήσεις μας. Ἐξέρχομαι πάντοτε μετὰ τῆς μητρός μου καὶ σπανίως πεζῇ. Ἅμα δὲ ἡ ἅμαξά μας ἐξήρχετο εἰς τὸν δρόμον, ὁ Δελβὲν ἦτον εἰς τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην ἄκραν αὐτοῦ. Πληροφορηθεὶς ὅτι τὸ σρατήγημά του τοῦτο παρετηρήθη ἀπὸ τὴν οἰκογένειάν μου, παρουσιάσθη εἰς τὸν πατέρα μου μὲ σκοπὸν νὰ μὲ ζητήσῃ σύζυγόν του. Ὁ πατήρ μου εἶναι μεν ἄνθρωπος τοῦ λαοῦ καὶ νεόπλουτος, δὲν ἔχει ὅμως καὶ τὰς ἐλλείψεις τὰς ὁποίας ἔχουσιν οἱ συνήθως τοιοῦτοι.

Τὴν εὐγένειαν μοὶ φαίνεται ὅτι ἐζήλευσε καὶ αὐτὸς, ἀλλὰ δὲν ἔχει σκοπὸν νὰ συνάψῃ καὶ συγγένειαν μετ' αὐτῆς, φρονῶν ὅτι αὐτὴ δὲν ὑπάρχει· μὴ ἐννοῶν δὲ αὐτὴν καὶ οὔτε φροντίζων διὰ τὰς ἀξιώσεις της πιστεύει ὅτι οὔτε δίδει τι οὔτε ἀφαιρεῖ τὸ λαμπρόν καὶ εὐγενοῦς καταγωγῆς ὄνομα, δὲν ἔχει δι' αὐτὸν μαγικὴν δύναμιν.

Εἰς τὸ ἄτομον λοιπὸν τοῦ Κ. Δελβένου δὲν ἔβλεπεν εἰμὴ νέον πτωχὸν, ἀργὸν καὶ ἄνευ τινος ἐπιτηδεύμκτος. Τοιοῦτον δὲ γαμβρὸν δὲν τὸν ἔκρινε κατάλληλον, καὶ κατὰ συνέπειαν τὸν ἔκαμε νὰ τὸ ἐννοήσῃ, εἰπών·

— Κύριέ μου, ἐγὼ παραίτησα τὸ ἐμπόριόν μου καὶ σχεδὸν τὸν κόσμον· οὔτε σχέσεις πλέον ἔχω, οὔτε πίστιν ἐμπορικήν· δὲν ἠξεύρω λοιπὸν κατά τι δύναμαι νὰ σᾶς φανῶ χρήσιμος· βεβαίως εἰς τὴν οἰκίαν μου δὲν ἔρχεσθε δι' ἄλλον σκοπὸν παρὰ διὰ νὰ ζητήσετε τὴν θυγατέρα μου· ἀλλ' ἐὰν ἀπατῶμαι κατὰ τοῦτο, ἐννοεῖτε ὅτι αἱ ἐπισκέψεις σας δύνανται νὰ τὴν βλάψωσιν. Ἂν ὅμως ἐννόησα τὸ πρᾶγμα, ὀφείλω νὰ σᾶς εἰδοποιήσω, ὅτι διὰ τὴν κόρην μου ἔχω σχέδια ὄχι παντάπασι σύμφωνα μὲ τὰ ἐδικά σας, καὶ ἤδη τὰ περὶ αὐτῆς ἄλλως διέθεσα.

Ὁ Κ. Δελβὲν ἀπήντησε ὁμολογῶν τὸν διακαῆ πρὸς τὴν θυγατέρα του ἔρωτα του· οὔτε περὶ τῆς εὐγενοῦς καταγωγῆς του, οὔτε περὶ τῆς ἐνδείας του λόγον ἔκαμε· περιωρίσθη δὲ μόνον νὰ παραστήσῃ εἰς τὸν πατέρα μου ὅτι ζητῶν με διὰ σύζυγον πράττει τοῦτο καθ' ὑπαγόρευσιν τοῦ ἀκαταμαχήτου ἔρωτός του τὸν ὁποῖον μόνον ὁ θάνατος δύναται νὰ ἐξαλείψῃ. Ἀλλ' ὁ πατήρ μου τὸν παρεκάλεσε νὰ διακόψῃ τὰς ἐπισκέψεις του, καὶ αὐτὸς ὑπήκουσεν. Ἡ μήτηρ μου ἐν τούτοις δὲν συνεμερίζετο τοῦ πατρός μου τὰς ἰδέας καὶ δὲν ἔδειξεν εἰς τὸν Δελβὲν ἀποστροφὴν, ὡς αὐτός. Ἐκ τοὐναντίου μάλιστα τῇ ἐφαίνετο καταλληλότατος καὶ διὰ τὴν συγγένειαν. αὐτὴν ἤθελεν ἐνασμενίζεσθαι θεωροῦσα ὡς καύχημα τοῦ ν' ἀκούῃ ἐμὲ φέρουσαν τὸν τίτλον τῆς κομήσσης, διότι τοιοῦτον βαθμὸν εὐγενείας ἔφερεν ὁ Κ. Δελβέν. Ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα δὲν ἔμενεν ἕως ἐδῶ· ὅ,τι συνέβη εἰς τὴν οἰκίαν μας διεδόθη εἰς ὅλην τὴν γειτονίαν. Ὁ Βάλτος εἶναι ὡς μία μικρὰ πόλις, καὶ ὅλοι ἔλαβον μέρος ὑπὲρ τοῦ ἔρωτος τοῦ καλοῦ καὶ ἀγαθοῦ αὐτοῦ νέου, εἰς ὃν μόνος ὁ πλοῦτος ἔλειπε διὰ νὰ καταστήσῃ τὰ ὁποῖα ἔλαβε πλεονεκτήματα ἀπὸ τὴν καταγωγήν του καὶ τὴν ἀνατροφήν του ἐπωφελῆ. Κατέκρινον λοιπὸν τὸν νεόπλουτον πατέρα μου διότι κατεφρόνει τιμίαν συγγένειαν καὶ δυναμένην νὰ καταζήσῃ τὴν θυγατέρα του εὐτυχῆ. Ὁ Κ. Δελβὲν μοὶ ἔγραψε, τοῦ πάθους του τὴν θερμότητα ἐξομολογούμενος καὶ ὁρκιζόμενος, καὶ τοι τοῦ πατρός μου ἀρνουμένου τὴν συγκατάθεσίν του, νὰ μένῃ πιστὸς μέχρι τάφου. Ἐζήτει δὲ νὰ μάθῃ, ἂν τὸ αἴσθημά του αὐτὸ ἀπήρεσκεν εἰς ἐμέ.

Ἔπραξα τὴν ἀνοκσίαν ν' ἀποκριθῶ εἰς τὴν ἐπιστολήν του· ἀλλ' ἂν τὸ σράλμα μου ἦτο μόνον ἡ πρᾶξις μου αὐτὴ, εἶπεν ἡ Ῥόζα ἐρυθριάσασα, ἔπαθον καὶ ἐγὼ ὅ,τι ἡ μήτηρ μου, ὅ,τι οἱ γείτονές μας, οἱ ὁποῖοι ἔλαβον τόσον μέρος ὑπὲρ τοῦ Κ. Δελβέν. Κατεγοητεύθην κ' ἐγὼ, καὶ ἴσως περισσότερον αὐτῶν. Ἀλλ' ἐν τούτοις ὁ πατήρ μου ἐπιθυμῶν τὴν ἀποκατάστασίν μου ἦλθεν εἰς διαπραγματεύσεις διὰ νὰ μὲ συζεύξῃ μὲ τὸν υἱὸν φίλου του τινός. Ἡ ὑπόσχεσις ἑκατέρωθεν ἐδόθη καὶ προτοῦ μάλιστα λάβω γνῶσιν τοῦ πράγματος εἶχεν ἤδη ὑπογραφῆ καὶ τὸ συμβόλαιον. Ὁ ἐκλεχθεὶς αὐτὸς παρὰ τοῦ πατρός μου σύζυγος παρουσιάσθη καὶ διετάχθην νὰ τὸν ὑποδεχθῶ καλῶς, καὶ ἤθελον ἴσως ὑπακούσει μὲ ὅλον τὸν ὁποῖον πρὸς τὸν Δελβὲν ἔτρεφον ἔρωτα, ἂν τὴν ἐπιοῦσαν δὲν μᾶς ἔφερον τὴν εἴδησιν ὅτι ὁ νέος οὗτος ἐπληγώθη βαρέως εἰς μονομαχίαν τινα, καὶ ὅτι παρητεῖτο τῆς μετ' ἐμοῦ συζεύξεως. Ὁ γάμος λοιπὸν αὐτὸς διελύθη. Ἀφίνω δὲ ὑμᾶς νὰ ἐννοήσητε ὅτι ὁ προκαλέσας τὴν μονομαχίαν αὐτὴν ἦτο ὁ Δελβέν, ὅστις μοὶ ἔγραψε δικαιολογούμενος, καὶ ἰσχυριζόμενος ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ πράξῃ τοῦτο ἀρκούντως δι' ἐπιστολῆς, μ' ἐζήτει προσωπικὴν συνέντευξιν· διὰ νὰ κατορθωθῇ δὲ τοῦτο τοῦ ἐφαίνετο εὔκολον, καθ' ὅσον ἡ οἰκία εἶχε κῆπον εἰς τὸ τέρμα τοῦ ὁποίου ἔκειτο σκιὰς ἔχουσα θύραν εἰς δρόμον τινὰ ἔρημον. Τὴν νύκτα ἠδυνάμην εὐκόλως νὰ ὑπάγω εἰς τὸν τόπον αὐτὸν λαμβάνουσα εἰς τὴν ἐξουσίαν μου τὸ κλειδίον τῆς θύρας ἐκείνης. Χωρὶς δὲ νὰ ὑποκρύψω τὴν βαρύτητα τῆς πράξεως, ἀπεφάσισα ἀπερισκέπτως ν' ἀκολουθήσω τὴν κλίσιν τῆς καρδίας μου νὰ ὑποδεχθῶ εἰς τὸ ἀπόκεντρον αὐτὸ μέρος ἄνθρωπον ἀγαπῶντά με καὶ ἐκθέσαντα τὴν ζωήν του διὰ νὰ μὲ ἀποσπάσῃ ἀπὸ μισητὸν γάμον.

Τρέμουσα, πλήρης δὲ ταραχῆς καὶ συγχύσεως ἤνοιξα τὴν ὀλεθρίαν ἐκείνην θύραν καὶ ἐδέχθην ἐκεῖνον ὅστις ἔμελλε νὰ μὲ ἀτιμάσῃ.

Ἐδῶ ἡ Κ. Ῥόζα ἐσιώπησε καὶ μ' ὅλην τὴν ἐπ' αὐτῆς ἰσχύν της δάκρυα ἄφθονα κατέβρεξαν τὰς παρειάς της καὶ οἱ λυγμοί της διέκοψαν τὴν ὁμιλίαν της. Ὁ Ἐρνέστης ἔμενεν ἀκίνητος καὶ μήτε λέξιν δυνάμενος νὰ προφέρῃ. Ἡ νεάνις ἀνέλαβε πάλιν τὸν λόγον.

— Ὁ Δελβὲν ἔδειξε πρὸς ἐμὲ σέβας τοσοῦτον, ὅσον πρὸς θεότητά τινα ἐδύνατο νὰ προσφέρῃ. Ἔκλαυσε τὴν τύχην του θεωρῶν ταυτοχρόνως καὶ δυστυχῆ ἑαυτὸν καὶ εὐτυχῆ διὰ τὸν ἔρωτα τὸν ὁποῖον ἠδυνήθη νὰ μ' ἐμπνεύσῃ, διότι τοῦ πατρός μου ἡ σκληρότης ἔφερον αὐτὸν εἰς ἀπελπισίαν· ἦτο πτωχὸς καὶ τοῦτο ἦτο τὸ μόνον σφάλμα του. Κατηρᾶτο λοιπὸν τὸν πλοῦτόν μου, ἐπεθύμει νὰ εἶμαι ἔνδεής, αὐτὸς δὲ νὰ ἔχῃ τὰ πλούτη τοῦ Κροίσου διὰ νὰ τὰ προσφέρῃ εἰς τοὺς πόδας μου. Ὅταν ἔμαθε ὅτι ἄλλος ἐπροτιμήθη, ὁ θυμός του, ἡ λύσσα του, ἡ λύπη του δὲν εἶχον πλέον ὅρια. Τὸν ὑποψήφιον γαμβρὸν ὡς ἄσπονδόν του ἐχθρὸν ἐθεώρησε, τὸν ἐπροκάλεσεν εἰς μονομαχίαν, ἀλλὰ χωρὶς πρὸς τοῦτο ν' ἀναμίξῃ τὸ ὄνομά μου, ξένην τινὰ ὅλως τῆς οἰκογενείας μου καὶ ἐμοῦ εὑρὼν ἀφορμὴν, καὶ μὲ τὰ δάκρυα εἰς τὰ ὄμματα ὡμολόγει ὅτι δὲν ἐπίστευε ν' ἀνταγαπᾶται τόσον παρ' ἐμοῦ, ὅσον ἡ δι' ἐμὲ ἡρωϊκή του πρᾶξις ἀπῄτει.

Τέλος ἡ ἐλπίς του ἦμην ἐγὼ μόνη καὶ ἀπὸ ἐμὲ ὄχι μόνον ἡ εὐτυχία του ἐκρέματο, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ ζωή του. Εἰς τοὺς λόγους τούτους ὑπῆρχεν ἀντίφασις, διότι ἐγὼ ἦμην ἡ μοναδικὴ αἰτία τοῦ χυθέντος αἵματος καὶ ὁ Δελβὲν δὲν μ' ἔλεγεν ὅλην τὴν ἀλήθειαν. Ἄλλως, πῶς ἦτο δυνατὸν οὕτως ἐξαίφνης νὰ διαλυθῇ τὸ συμφωνηθὲν συνοικέσιον. Ἀλλ' ὁ νέος αὐτὸς τοῦ ὁποίου ἡ ὄψις μὲ εἶχε καταγοητεύσει κατώρθωσε μὲ τὴν στομυλίαν του μὲ τὸ μελωδικὸν τῆς φωνῆς του καὶ τὴν ἐξιδιασμένην χάριν ἣν εἶχεν εἰς τοὺς τρόπους του καὶ τὴν ὁποίαν πρώτην φορὰν εἰς αὐτὸν εἶδον, κατώρθωσε λέγω νὰ μὴ σαγηνεύσῃ.

Αἱ συνεντεύξεις μας λοιπὸν ἐπολλαπλασιάσθησαν καὶ ὁ Δελβὲν εὕρισκε πάντοτε ἀφορμὴν νὰ καταστήσῃ αὐτὰς ἀναγκαίας, ποτὲ μὲν ἀναγγέλλων μοι ὅτι εἶχεν εἴδησίν τινα ἀναγκαίαν νὰ μοὶ ἀνακοινώσῃ, ποτὲ δὲ ὅτι εἶχεν νὰ μοὶ προτείνῃ σχέδια κατάλληλα νὰ καταπραΰνωσι τὸν πατέρα μου. Μ' ἐφέρετο ὅμως πάντοτε μὲ τὸ μεγαλήτερον σέβας, ὥστε ἡ ἐπικίνδυνος αὐτὴ συναναστροφὴ μέχρις ἐκείνου ἦτον πλήρης ἀθωότητος. Οὕτως ἐπέρασαν τρεῖς μῆνες, ὅτε συγγενής τις τῆς μητρός μου ἐζήτησε τὴν χεῖρά μου. Τὴν ἀπὸ τὸ μέρος αὐτὸ πρότασιν ἡ μήτηρ μου ἐθεώρησε κατάλληλον, ὡς ἐπιθυμοῦσα τὰ πλούτη τοῦ πατρός μου νὰ διέλθωσιν εἰς χεῖρας συγγενοῦς της, χωρὶς νὰ ἐνθυμηθῇ τὴν

ὁποίαν ἕως τότε ὑπὲρ τοῦ Δελβὲν ἔδειξε καλὴν διάθεσιν. Ὁ Δελβὲν τὸν νέον αὐτὸν μνηστῆρα συναντήσας μὲ ἄμετρον ὑψηλοφροσύνην, καὶ μεγάλως ἀπειλήσας, ἐμπόδισεν ἀπὸ τοῦ νὰ σκέπτεται πλέον περὶ ἐμοῦ, ὥστε κατέστη πάλιν ἀναγκαῖον τοῦ ν' ἀποποιηθῇ καὶ αὐτὸς τὸν σχεδιασθέντα γάμον. Ἀλλὰ τοιαύτη διαγωγὴ κατέστρεψε διὰ παντὸς τὰς ἐλπίδας τοῦ Δελβὲν, τὸν ὁποῖον κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἐμμανῶς ἠγάπων. Ὁ πατήρ μου ὤμωσε ὅτι προτιμᾷ ν' ἀφήσῃ τὴν πατρίδα του, παρὰ νὰ ἰδῇ τὴν θυγατέρα του σύζυγον τοῦ Δελβὲν, καὶ ἡ μήτηρ μου τοὺς αὐτοὺς ὅρκους ἔκαμε χωρὶς ποσῶς νὰ φροντίσωσι νὰ πληροφορηθῶσι περὶ τῶν πρὸς τὸν Δελβὲν αἰσθημάτων μου, μὴ καταδεχόμενοι οὔτε κἂν ν' ἀκούσωσιν ἂν ἐγὼ ἠγάπων τὸν ἄνθρωπον τοῦτον, τὸν ὁποῖον ἔλεπον ὅτι ἀπεμάκρυνε τοὺς μνηστῆράς μου καὶ τοῦ ὁποίου ὁ καταδιωγμὸς εἶχεν ἤδη διακωδονισθῆ. Φαίνεται ὅτι τόσον ὁ πατήρ μου, ὅσον καὶ ἡ μήτηρ μου εἰς τὴν οὐσιώδη ταύτην περίστασιν δὲν ἐλάμβανον πρὸ ὀφθαλμῶν τὰ αἰσθήματά του παντελῶς, ἀλλ' ἀπῄτουν μόνον ξηρὰν ὑπακοήν. Ἀλλ' ὁ ἔρως τοῦ Δελβὲν ἐν τούτοις ηὔξανε καὶ ἤδη μ' ἔκαμνε τολμηρὰς περὶ φυγῆς δήθεν προτάσεις, περὶ τῆς ἀπὸ τῆς πατρικῆς τυραννίας ἀπαλλαγῆς μου, τῆς ὁποίας οἱ μισητοὶ ὑπολογισμοὶ οὐδέποτε θέλουν ἰσοζυγίσει μὲ τὰ αἰσθήματα τοῦ ἔρωτός του. Ταῦτα δὲ λέγοντος, δάκρυα ἄφθονα ἐχύνοντο ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς του, ἅτινα τὸν διέκοπτον, ἀπεκάλει ἑαυτὸν τὸν δυστυχέστατον πάντων τῶν ἀνθρώπων, αἰτιῶν ἐμὲ, ὡς μὴ ἀνταποκρινομένην ἐξ ἀναλογίας εἰς τὸν ἔρωτά του. Τότε διεβεβαίωσα αὐτὸν περὶ τοῦ ἔρωτός μου καὶ ἡ ὁμολογία μου αὐτὴ ἐξήρχετο ἐκ τοῦ στόματός μου μὲ φυσικήν τινα ὁρμήν.

— Ἀχ! ἔλεγεν, ἁπλοῖ ὅρκοι δὲν δύνανται νὰ μὲ πείσουν. Εἶμαι πτωχὸς, καὶ ἡ πενία μου καὶ πατέρα καὶ θυγατέρα ἀπομακρύνουν ἀπ' ἐμοῦ.

— « Τότε, εἶπεν ἡ Ῥόζα, κλαίουσα, ἔπεσα εἰς τὰς ἀγκάλας του, καὶ ὅ,τιδήποτε ἔρως δὲν ἐδυνήθη νὰ κατωρθώσῃ, μόνος ὁ ἔλεγχος τῆς μικροψυχίας μοῦ ἀπέσπασεν.

— Τί πρέπει λοιπὸν νὰ κάμω; εἶπεν ὁ Ἐρνέστης, βλέπων τὴν νέαν ὑπὸ τῆς λύπης καταβεβλημένην, καὶ μὴ δυναμένην πλέον νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ὁμιλίαν της. Πρῶτον ν' ἀποποιηθῶ τὸν γάμον, ἔσω ἥσυχος· θέλω πράξει τοῦτο εἰς τρόπον ὥστε ἡ ἀπομάκρυνσίς μου νὰ μὴ φέρῃ πλέον νέα παράπονα κατὰ τοῦ Κ. Δελβέν. Ἀναδέχομαι ὅλον τὸ βάρος τῆς ὑποθέσεως αὐτῆς ἐπάνω μου· θέλω δὲ εἰπεῖ ὅτι ἔχω ὑπόσχεσιν εἰς Βορδὼ πρὸς ἄλλην νέαν καὶ ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ παραβῶ τὴν ὑπόσχεσίν μου. Ἔπειτα δὲ θέλω ὁμιλήσει ὑπὲρ τοῦ εὐτυχοῦς Κ. Δελβέν. Ἑνόνοντες καὶ οἱ τρεῖς τὰς προσπαθείας μας, τὰς παρακλήσεις μας, τὰς . . .

— Ἀχ! ἀπήντησεν ἡ νεάνις· δὲν μὲ ἑνοῆσατε καθ' ὁλοκληρίαν. Ὁ Κ. Δελβὲν μὲ ἐγκαταλιμπάνει . . .

Ἐν ὅσῳ ἡ νέα ὡμίλει περὶ τοῦ ἀμοιβαίου ἔρωτός των, περὶ τῶν τοῦ ἐρωμένου της προσπαθειῶν, τὸν ὁποῖον αὐτὴ εἰλικρινῶς ἠγάπα, ἐγκαρδιόνετο ἀπὸ τὴν φιλαυτίαν ἥτις ἐνυπάρχει φυσικῶς εἰς μίαν γυναῖκα διηγουμένην τὸ πάθος τὸ ὁποῖον ἐνέπνευσεν. Ἀλλ' ἂν καὶ τὸ αἴσθημα τῆς μεγαλοψυχίας ἀπεπλάνησεν αὐτὴν, ὅ,τι τὴν ἔμενε νὰ διηγηθῆ ἦτο ὅμως τόσον λυπηρὸν, ὥστε παρέλειψε τὰς λεπτομερείας.

— Ὁ Κ. Δελβὲν, ἐπρόσθεσεν αὐτὴ, ἐξήσκησεν ἐπ' ἐμοῦ ἀμέσως ἐξουσίαν ἀπόλυτον καὶ εὐκόλως μὲ ἔπεισεν εἰς τὸ νὰ παραδεχθῶ σχέδια φυγῆς, ἧς ὁ κρότος ἠδύνατο ν' ἀναγκάσῃ τοὺς γονεῖς μου εἰς τὸ νὰ μὲ νυμφεύσωσι μετ' αὐτοῦ. Ἑτοιμοι δὲ εἴμεθα ν' ἀναχωρήσωμεν εἰς μεμακρυσμένην ἐπαρχίαν, ὅπου ἐμέλλομεν νὰ κρύψωμεν τὴν εὐτυχίαν μας, ὡς τὴν ὠνόμαζεν αὐτὸς, ἦτο δὲ ἡ χθεσινὴ πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεώς μας προσδιωρισμένη ἡμέρα, καὶ ἡμεῖς δὲν ἠθέλετε εὕρει τὴν σύζυγον, ἢν τόσον μακρὰν ἤλθετε νὰ ζητήσετε, καὶ τὴν ὁποίαν, κύριε, δὲν θὰ νυμφευθῆτε, διότι δὲν εἶναι ἄξία ὑμῶν.

— Χθὲς λοιπὸν εἶπεν ὁ Ἐρνέστης.

— Χθὲς, ἐξηκολούθησεν ἡ Ῥόζα, ὁ Κ. Δελβὲν μοὶ ἔγραψεν ὅτι μαθὼν πῶς ὁ πατήρ μου μὲ νυμφεύει μὲ τὸν υἱὸν πλουσίου τινος φίλου του, καὶ ὅτι ὁ νυμφίος ἔφθασεν τὴν ἡμέραν αὐτὴν, καὶ ἀπαυδήσας ἐπρόσθετεν δῆθεν ἀπὸ πάλιν ἀτελείωτον, μοὶ ἐφανέρωνεν ὅτι δὲν ἐπεθύμει νὰ ἔμβῃ εἰς μίαν οἰκογένειαν ἀποβάλλουσαν αὐτὸν ἀείποτε. Μάλιστα ἔλεγεν ὅτι θέλει γράψει πρὸς τὸν πατέρα μου εἰδοποιῶν αὐτὸν ὅτι δὲν ἔχει πλέον νὰ φοβῆται οὐδὲν πρόσκομμα ἐκ μέρους αὐτοῦ. Τὴν ἐπιστολὴν αὐτὴν ὁ πατήρ μου ἔλαβε καθ' ἣν στιγμὴν εἰσήλθατε εἰς τὴν αὐλὴν παρά τινος τῶν ὑπηρετῶν ἐγχειρισθεῖσαν αὐτῷ. Ἂν δὲ ἐγνωρίζετε ὅ,τι τώρα παρ' ἐμοῦ ἐμάθετε ἠθέλετε τότε παρατηρήσει ὅτι ἡ ἀνάγνωσις τῆς ἐπιστολῆς αὐτῆς ἔδωκεν εἰς τὸν πατέρα μου ἀνακούφισίν τινα, διότι ἐφοβεῖτο πολὺ τὰς ὁρμὰς τοῦ Κ. Δελβὲν, καὶ διὰ τοῦτο προπαρεσκεύασε τὰ πάντα τόσον ταχέως ὥστε ὁ γάμος νὰ μὴν ἀναβληθῇ παντάπασιν· ἔλαβε δὲ ὅλα τὰ μέτρα, ὥστε, μετὰ τὴν τελετὴν τοῦ γάμου, διὰ ταχείας ἀναχωρήσεως, ν' ἀποφύγετε τὴν μανίαν του.

— Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς σᾶς ἠγάπησε, κυρία μου; εἶπεν ὁ Ἐρνέστης.

— Ποτέ! ἀπήντησεν ἡ Ῥόζα ἐμφαντικῶς. Μὲ ἀπεπλάνησε, χωρὶς νὰ μὲ ἀγαπήσῃ! Βλέπων ἑαυτὸν ὑπὸ τῆς δυστυχίας περιστοιχούμενον, μὲ ἐθεώρησεν ὡς λείαν του, καὶ ὡς μέσον τοῦ ν' ἀποκτήσῃ τὰ πλούτη τὰ ὁποῖα τῷ ἔλειπον. Ἰδοὺ ἡ ἀλήθεια! . . .

— Φρονεῖ λοιπὸν ὅτι ὁ πατήρ σας δὲν ἔχει πλέον κατάστασιν;

— Ὄχι, ἀπεκρίθη ἡ Ῥόζα μετ' ἀποστροφῆς, ἀλλ' αὐτὸς ὁ Δελβὲν ἐγένετο πλούσιος.

— Πλούσιος!

— Ναί· ἔμαθον τοῦτο ἀπὸ τὸν γηραιὸν ὑπηρέτην του, εἰς ὃν μόνον ἐξεμυστηρεύθην τὴν ἀδυναμίαν μου· εἶναι πλούσιος. Θεῖόν του τινὰ ἐκληρονόμησε ἀνελπίστως, διότι εἶχεν υἱὸν αὐτὸς κληρονόμον τῶν ἀγαθῶν του, καὶ τοῦ ὁποίου ὁ προσυμβὰς θάνατος κατέστησε τὸν Δελβὲν κληρονόμον μεγάλης καταστάσεως, ἐνῷ πρότερον, ὡς προεῖπον, δὲν εἶχε παρὰ τὴν οἰκίαν τὴν ὁποίαν κατεβάρυνε μὲ ὑποθήκας διὰ νὰ διατηρήσῃ ἑαυτόν. Τώρα πλέον εἶναι ἰδιοκτήτης ἀπεράντων γαιῶν καὶ πολλῶν οἰκιῶν, τὰ ὁποῖα τῷ παρέχουν σημαντικὸν εἰσόδημα. Πλέον χρείαν τοῦ πατρικοῦ μου πλούτου δὲν ἔχει, ἡ κατάστασις του τὸν ἀρκεῖ. Ῥίπτει τὸ προσωπεῖον καὶ μὲ ἐγκαταλείπει μὴ ὑποκρινόμενος ἔρωτα ψευδῆ, καὶ εἰς οὐδὲν διαλογιζόμενος τὴν καταισχύνην μου ἥτις θέλει ἔλθει

κατόπιν τῆς ἀποπλανήσεώς μου! Ἀλλὰ τί τὸν μέλλει περὶ τοῦ ἔρωτός μου περὶ τῆς στάσεώς μου, περὶ τῆς ζωῆς μου; Ἐγένετο πλούσιος· τοῦτο φθάνει. Χρείαν δὲν ἔχει πλέον νὰ ὑποχριθῇ! Δὲν θέλει πλέον νὰ ἔμβῃ εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ πατρός μου.

Ὤ! δὲν θέλω ἐπιζήσει εἰς τὴν καταισχύνην μου ἐξηκολούθησεν ἡ Ῥόζα! Οὔτε τοῦ πατρός μου τὴν ὀργὴν, οὔτε τῆς μητρός μου τὰς κραυγὰς φοβοῦμαι ὅσον τὴν ἰδίαν μου καταισχύνην! . . . . . Ἀλλοίμονον! ὁποῖον ἔντιμον καὶ γλυκὺ μέλλον μὲ ἦτο προητοιμασμένον, ἐὰν ἤμην ὀλιγώτερον ἀδύνατος . . . Στοχασθῆτε, εἶπεν ἡ Ῥόζα ἐρυθριάσασα, εἰς ποῖον βαθμὸν ἤθελον εἶναι εὐτυχὴς, διότι μόλις σᾶς εἶδον καὶ εὗρον τὴν τολμὴν νὰ σᾶς κάμω τὴν ταπεινωτικὴν ταύτην ἐξομολόγησιν! Ἀλλὰ μήπως γνωρίζω καὶ ἐγὼ τί μὲ ὁδηγεῖ εἰς τοῦτο; Ἐσωτερική τις ὤθησις μυστηριώδης ἥτις ἀκουσίως μᾶς προσκολλᾷ εἰς τὴν ζωὴν καὶ σκέψεις ἄλλαι, συνενούμεναι εἰς τὸν νοῦν μου, μὲ κρατοῦν εἰς τὰ χείλη τοῦ κρημνοῦ. Ἔχω ἄρα τὸ δικαίωμα νὰ διαθέσω περὶ τῆς ζωῆς μου καὶ νὰ ὑποπέσω εἰς διπλοῦν ἔγκλημα; Ἄχ! κύριέ μου! ἡ κεφαλή μου φλογίζεται, ἡ καρδία μου πάλλει μὲ βίαν, δὲν γνωρίζω οὔτε τί κάμνω, οὔτε τί πρέπει νὰ κάμω. Τοῦτο μόνον γνωρίζω ὅτι εἶμαι δυστυχής!

— Εἴμεθα τῷ ὄντι δυςυχέστατοι, εἶπεν ὁ Ἐρνέςης λαμβάνων τὴν κατάψυχρον χεῖρα τῆς Ῥόζης. Ἀνταγαπώμεθα, ἀλλὰ σειρὰ δυστυχῶν περιστάσεων, ἀκουσίως ἀπομακρύνει τὸν ἕνα τοῦ ἄλλου.

— Ἐγώ! σᾶς ἀγαπῶ! ἀπεκρίθη ἡ νεάνις μετὰ τρόμου.

— Μάλιστα, ἀπήντησεν λυπηρῶς ὁ Ἐρνέστης, ὅσον κ' ἐγὼ σὲ ἀγαπῶ. Ὁ Θεὸς εἶναι μάρτυς ὅτι ἀπὸ τὴν ὥραν καθ' ἣν σὲ εἶδον ἔθαψα τὸ γεννώμενον πάθος εἰς τὴν καρδίαν μου ἀπὸ φόβον μήπως δὲν πιστευθῇ ἐὰν τὸ ἐφανέρουν. Καὶ καθ' ὅσον τὸ πάθος αὐτὸ εἰσῆλθεν αἰφνιδίως, κατὰ τοσοῦτον ἐννόησα ὅτι σὺ μόνη δύνασαι νὰ ἐπιφέρῃς τὴν εὐτυχίαν τῆς ζωῆς μου. Καὶ ὅταν ἐφάνης ἐγείρουσά με τοῦ ὕπνου, ἐγὼ τὴν εἰκόνα σου ὠνειρευόμην . . . Ἀλλὰ σὺ εἶσαι ἐξ ἐκείνων τῶν χαρακτήρων οἱ ὁποῖοι δὲν δύνανται ν' ἀγαπῶσι πλέον ὅσους ἔπαυσαν νὰ ἔχωσιν εἰς ὑπόληψιν. Σὺ δὲν ἀγαπᾷς πλέον τὸν Δελβέν. Ἡ πρὸς ἐμὲ ἐμπιστοσύνη σου δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ ἔρως. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀλήθεια, Ῥόζα· ἀλλ' αὐτὴ ἡ ἀλήθεια εἶναι ὄνειρον· ἐξυπνῶμεν καὶ βλέπομεν τὸ ὑπαρκτόν. Χαῖρε, λοιπὸν σὺ, τὴν ὁποίαν τόσον τρυφερὰ ἤθελον ἀγαπήσει· σὺ, τὴν ὁποίαν κατὰ τυχαῖον καὶ σκληρὸν συμβὰν, διεῖδον διὰ ν' ἀπωλέσω ἔπειτα ἀνεπιστρεπτί. Χαῖρε, εἰς τὸ ἑξῆς πλέον περὶ ἐμοῦ δὲν ἔχω νὰ σὲ λαλήσω . . . . ἀλλὰ περὶ σοῦ μόνον . . . Θέλεις ν' ἀποθάνῃς . . . . Τὸ ἐννοῶ! αὐτὴ εἶναι ἡ πρώτη ἰδέα γυναικὸς τόσον ἀνάνδρως προδοθείσης, ἀλλὰ δὲν εἶναι καὶ ἡ δικαιοτέρα. Ἡ εὐτυχία ἀπώλετο, ἀπώλετο ἡ ὑπόληψις, ὁ ἔρως, ἐνώπιον τῆς ἐπιβουλῆς τοῦ Δελβέν. Ἀλλὰ σὺ μήτε ν' ἀποθάνῃς, μήτε νὰ ζήσῃς δύνασαι ἠτιμασμένη. Ἰδοὺ λοιπὸν περί τινος πρέπει νὰ σκεφθῶμεν . . . Σὲ ζητῶ προθεσμίαν ὀκταήμερον καὶ μετὰ τὸ διάστημα τοῦτο θέλω σοὶ δώσει τὴν γνώμην μου.

— Καὶ θέλετε ἰδεῖ τὸν Δελβὲν; ἠρώτησεν ἡ Ῥόζα.

— Μάλιστα.

— Βεβαίως διὰ νὰ μονομαχήσῃς μετ' αὐτοῦ, ὠχριῶσα εἶπεν ἡ νεᾶνις.

— Μάλιστα.

— Ἄφες κατὰ μέρος τὸ σχέδιον αὐτό· ἐξιστοροῦσα τὴν δυστυχίαν μου δὲν εἶχον σκοπὸν ν' ἀπαιτήσω ἐκδίκησιν. Ὁ σκοπός μου δὲν ἦτον ἄλλος παρὰ νὰ ἐμποδίσω συνοικέσιον, εἰς τὸ ὁποῖον τοῦ πατρός μου ἡ ἄγνοια σᾶς ἔσυρε καὶ ἡ χρηστὴ ὑπόληψις ἣν δι' ἐμὲ εἴχετε. Ὁ σκοπός μου ἦτο νὰ μὴν ἀπατήσω τίμιον ἄνθρωπον, νὰ μὴ ψευσθῶ ἐνώπιον τοῦ ἱεροῦ βωμοῦ. Σᾶς ἐπαναλέγω λοιπὸν ὅτι δὲν ζητῶ ἐκδίκησιν.

— Βεβαίως, εἶπεν ὁ Ἐρνέστης, νὰ ἐκδικηθῆτε δὲν δύνασθε· δὲν σᾶς χρειάζετε ἐκδίκησις, ἀλλ' ἱκανοποίησις . . . . Δυστυχὴς Ῥόζα! σὺ πλέον δὲν ἀγαπᾷς τὸν Δελβέν. δὲν τὸν ὑπολήπτεσαι πλέον, καὶ μολαταῦτα εἶσαι καταδικασμένη νὰ γενῇς σύζυγός του καὶ δὲν πρέπει λοιπὸν ν' ἀποθάνῃ.

— Θεέ μου! ἀλλ' ἂν φονευθῇς σὺ, ἐκραύγασεν ἡ Ῥόζα.

— Ἡ ἀπόφασίς σου τοῦ ν' ἀποθάνῃς, εἶναι ἀπόφασις δεικνύουσα χαρακτῆρα ἀδύνατον, τὸ κατόρθωμα δὲν εἶναι μέγα. Τοὐναντίον εἶναι ἔργον ἡρωϊκὸν ἡ μεθ' ὑπομονῆς προσδοκία τῶν συνεπειῶν σφάλματός τινος. Λάβε πρὸ ὀφθαλμῶν τοῦ λοιποῦ ὅτι σὲ εἶναι εὐκολώτερον ν' ἀποθάνῃς παρὰ νὰ ζήσῃς μὲ τὸν Δελβέν· καὶ μολαταῦτα ἡ μετ' αὐτοῦ σύζευξίς σου εἶναι μία τῶν εὐτυχιῶν τὰς ὁποίας δύνασαι ν' ἀπολαύσῃς.

Ὁ πατήρ σου εἶναι γέρων. Σὺ δὲν ἔχεις ἀδελφόν. πῶς λοιπὸν θὰ ὁμιλήσῃ περὶ σοῦ, ἂν ἐγὼ δὲν πράξω τοῦτο, ὁ μόνος τῆς οἰκογενείας σου φίλος; Ἐρχομένη τὴν νύκτα ἐνταῦθα δὲν ὡδηγήθης ἀπ' ὅλους αὐτοὺς τοὺς στοχασμοὺς, δὲν ἔλαβες ὑπ' ὄψιν τὸν κίνδυνον εἰς ὃν μὲ ἐκθέτεις. Εἰς τοῦτο δὲν σὲ παρεκίνησεν ἡ αἰτία τῆς τιμιότητος, ἥτις ἄλλως σὲ ἠνάγκασε νὰ μὲ ὁμολογήσῃς τὰ περὶ τῆς στασεώς σου, διότι αὐτὴ ἡ αἰτία εἶναι δευτερεύουσα. Ὅ,τι σὲ ἔφερεν ἐδῶ ἦτον ἡ ἀνάγκη τοῦ νὰ εὕρῃς ψυχὴν ἀδελφὴν τῆς ἐδικῆς σου καὶ νὰ διαχύσῃς παρ' αὐτῇ τὰς λύπας σου. Καὶ πάλιν σὲ τὸ λέγω, Ῥόζα, ὅ,τι σὲ ὡδήγησεν ἐνταῦθα εἶναι ὁ ἀμοιβαῖος ἔρως μας. Μὴ φοβεῖσαι παντάπασι δι' ἐμέ· ἐγὼ κατέχω τὸν τόπον τοῦ ἀδελφοῦ, τὸν ὁποῖον στερεῖσαι καὶ τὸ δίκαιον θέλει φανῆ τῆς προσδοκίας ὑπέρτερον. Παραχώρησόν μοι τὰς ὁποίας σὲ ζητῶ ὀκτὼ ἡμέρας καὶ καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἀμοιβαῖα αἰσθήματά μας, ἃς κλίνωμεν τὴν κεφαλήν μας ὑποχωροῦντες εἰς τὴν ἀνάγκην.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἐρνέστης ἔσβυσε τὸν λύχνον, ὅστις ἔφεγγεν ἐπὶ τῆς τραπέζης. Ἡ Ῥόζα ἔντρομος εἶδεν ὅτι ἤδη ἦτο ἡμέρα καὶ δρομαίως τρέξασα εἰς τὸ ἄκρον τοῦ δωματίου, διὰ τινος θύρας κοινῆς μὲ τοῦ Λαρόσχη τὸν θάλαμον, ἔγινεν ἄφαντος. Παρὰ τῷ λύχνῳ καιομένῳ ἔτι εἶδεν ὁ Ἐρνέστης τὸ δακτυλίδιον τῆς μητρός του, τὸ ὁποῖον λαβὼν ἔβαλλεν εἰς τὸ δάκτυλόν του βαρέως φέρων τὴν λύπην ἣν διὰ τοῦτο ἠσθάνθη. Μετὰ δὲ ἓν τέταρτον τῆς ὥρας ἔκρουσε τὴν θύραν τοῦ Κ. Δελβέν.

Πολλὰ ὀλίγοι ἄνθρωποι ἔχωσι τὴν δύναμιν ἐκείνην τῆς ψυχῆς, ἥτις εἶναι ἀναγκαία εἰς τὴν ἀπὸ τῆς πτωχείας εἰς τὰ μεγάλα πλούτη μετάβασιν. Οἱ πτωχοὶ εἶναι γλυκεῖς, καλοὶ, ἁπλοῖκοὶ, πλήρης πίστεως καὶ

τιμῆς, διότι τὴν ἀρετὴν αὐτὴν εἶχον ἀνάγκην ν' ἀπαντῶσι καὶ εἰς τοὺς ἄλλους· ἀλλ' ἡ αἰφνίδιος εὐτυχία τοὺς μεθύσκει, τοὺς θαμβόνει· τοὺς δίδει νέαν ἐξουσίαν, ὑποχείριον αὐτοῖς τὸν μέχρι χθὲς δεσπότην καθιστῶσα, μὲ λέξεις ἄλλας τοὺς μετατοπίζει· καὶ ἐν ἑνὶ χάνουσι καὶ μνήμην καὶ κρίσιν. Οὕτω καὶ ὁ Κ. Δελβέν, γενόμενος αἴφνης πλούσιος, δὲν ἠδυνήθη ν' ἀνθέξῃ εἰς τὴν μέθην τῆς ἀπροσδοκήτου εὐτυχίας του. Ἄνθρωπος μηδὲν κεκτημένος, εὑρίσκετο διὰ μιᾶς κύριος σημαντικῶν κτημάτων, γαιῶν, ἐκτεταμένων δασῶν, καὶ χωρὶς ἀκόμη νὰ γνωρίζῃ ἀκριβῶς ὁποῖόν τι κτῆμα εἶχε, χωρὶς κἂν νὰ γνωρίζῃ τὴν πρὸς αὐτὰ φέρουσαν ὁδόν, ἤρχισε νὰ θεωρῇ ἑαυτὸν ὡς ἄνθρωπον ἐπίσημον, τοῦ ὁποίου αἱ ἀξιώσεις κανὲν πρόσκομμα δὲν ἔπρεπε ν' ἀπαντῶσιν.

Ὁ Κ. Δελβὲν πλουσιώτερος τοῦ Μωρίνου γενόμενος, ἐνθυμήθη τότε τὸ ὄνομά του, τὴν εὐγένειάν του, τὰ ὁποῖα ἀπῄτουν παρ' αὐτοῦ ἔντιμον συγγένειαν, καὶ ὅτι ἔπρεπε ν' ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ μίαν οἰκογένειαν μικροπολιτῶν γελοίων, ἐναβρυνομένων δὲ εἰς μικρὰς χρημάτων καταστάσεις καὶ ταῦτα διὰ φειδωλίας συνηγμένων. Ἦτον ὅμως εἰλικρινὴς εἰς τὰς μετὰ τῆς Ρόζας σχέσεις του, δηλαδὴ ἠγάπησεν αὐτὴν καὶ ἐπεθύμησε νὰ τὴν νυμφευθῇ, ἀλλὰ τοῦτο ἔπραττε ἐν τῇ πτωχείᾳ του, ὅτε ἀνάγκην εἶχε γυναικὸς δυναμένης νὰ τὸν ἐξάξῃ ἀπὸ τὴν δεινὴν θέσιν εἰς ἣν εὑρίσκετο, ὅτε μάλιστα τὸν ἤρχετο κατὰ νοῦν φρικώδης ἀνάμνησις τοῦ θανάτου ἑνὸς τῶν προπατόρων του ἀποθανόντος εἰς τὸ Νοσοκομεῖον.

Ἀλλ' ἤδη τὰ πάντα ἤλλαξαν μορφήν. Αὐτὸς ἐγένετο πλούσιος καὶ ἔμελλε νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν σειρὰν τῶν ὁμοίων του, χωρὶς νὰ προσφέρῃ θυσίαν τινὰ λυπηράν διὰ τὴν ἀπόλαυσιν αὐτοῦ τοῦ πλεονεκτήματος, χωρὶς ν' ἀμαυρώσῃ δι' ἀγενοῦς συγγενείας τὸ πατρογονικὸν ἔμβλημα· ἤθελε δὲ γενῇ καὶ ἡ ἀτυχὴς θυγάτηρ τοῦ Μωρίνου συμμέτοχος τῆς τοιαύτης εὐτυχοῦς μεταβολῆς, ἂν ὁ Δελβὲν ἐκληρονόμει τὰ πλούτη αὐτὰ ἐξ μῆνας ὁψιαίτερον. Ἀλλ' ἡ κόρη τώρα ἔπρεπε νὰ ὑποχωρήσῃ εἰς τὴν ἀνάγκην καὶ νὰ ὑποφέρῃ τὴν δυστυχίαν της, ἐπειδὴ ὁ κύβος κατ' αὐτῆς ἐρρίφθη.

Δύω ἡμέρας ἤδη δὲν ἐφαντάζετο εἰμὴ πῶς νὰ ἐκπληρώσῃ τὰς ὁποίας νηπιώδεν ὡρέγετο ἐπιθυμίας· ἐσκέπτετο πῶς ν' ἀποκτήσῃ κύνας θηρευτικοὺς, ἵππους ἀξιολόγους, καλοὺς ὑπηρέτας, ὡραίας ἁμάξας καὶ πῶς νὰ καταστήσῃ διὰ παντοίων καὶ πολυτελῶν στολισμῶν ἐπίζηλον τὸ ἐξαίρετον τοῦ προσώπου του καὶ τὸ ἄμεμπτον τοῦ ἀναστήματός του. Ἐστοχάζετο δὲ ὅτι ἡ ὡραιότης τοῦ προσώπου του ἤθελε καταστήσει αὐτὸν εὐάρεστον καὶ ἀξιέραστον καὶ ἤδη μάλιστα τοὺς ὀφθαλμούς του ἔρριψεν εἰς πλουσίαν τινὰ καὶ εὐγενῆ κόρην τῆς ὁποίας ἡ συγγένεια ἠδύνατο νὰ ἐγκαταστήσῃ αὐτὸν ἐν τῷ ἅμα εἰς τὴν τάξιν τῶν εὐγενῶν, τὴν ὁποίαν πρὸ πολλοῦ χρόνου εἶχε στερηθῆ. Περὶ τοῦ γάμου μάλιστα τούτου ἤδη τὸν εἶχον λαλήσει κατὰ τὸ ἑσπέρας τῆς παρελθούσης ἡμέρας, καὶ ἔδωκε τὴν συγκατάθεσίν του.

Τοιούτου χαρακτῆρος ἦτον ὁ ἄνθρωπος, τὸν ὁποῖον ὁ Λαρόσχης ἔμελλε ν' ἀνταμώσῃ. — Ὁ γηραιὸς ὑπηρέτης τοῦ Δελβὲν εἰσήγαγε τὸν νέον ἐπαρχιώτην εἰς μικρόν τινα θάλαμον, τοῦ ὁποίου τὰ σαθρὰ καὶ ἄτακτα ἐπιπλα ἐφανέρουν τὴν πτωχείαν εἰς ἣν ὁ ἰδιοκτήτης των ἔζησε μέχρις ἐκείνου, καὶ ἀφήσας αὐτὸν ὑπῆγε νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν Δελβὲν, ἐγερθέντα ἤδη καὶ δίδοντα ἀκρόασιν εἰς τὸν ῥάπτην, εἰς τὸν ἀμαξοπηγὸν, εἰς τὸν λινέμπορον, προσελθόντας αὐτῷ διὰ νὰ τῷ προμηθεύσουν πᾶν τὸ ἀναγκαῖον, καὶ, τῶν ὁποίων εἶχε τὴν μεγαλητέραν χρείαν, φορέματα διὰ νὰ ἐνδυθῇ. Μετὰ ἓν λεπτὸν προσῆλθεν ὁ Κ. κόμης ἐνδεδυμένος τὸν ἐπενδύτην του, λαμπρὸν, καινὸν καὶ μόλις πρὸ μικροῦ ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ ῥάπτου ἐξελθόντα. Τὸν ἄνθρωπον τοῦτον βλέπων ὁ Ἐρνέστης, ὡραιότατον πραγματικῶς καὶ εἰς τὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας του, ἐννόησεν ὅτι ἡ Ρόζα εὐκόλως ἠδύνατο νὰ πλανηθῇ καὶ ὅτι ἦτο ἀδύνατον νὰ μὴ δώσῃ πίστιν εἰς τοὺς ὅρκους ἀνδρὸς, εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ὁποίου ἐζωγραφίζετο ἡ εἰλικρίνεια, καὶ ὅστις ἦτο τόσον εὐπροσήγορος καὶ εὐγενής.

Ὁ Κ. Δελβὲν τὸν νοῦν του ἔχων ὅλως προσηλωμένον εἰς τοὺς στολισμοὺς τοὺς ὁποίους ἐσχεδίαζε νὰ κάμῃ εἰς τὴν οἰκίαν του, ἤρχετο πρὸς τὸν Ἐρνέστην μ' ὅλην τὴν ἐλευθερίαν. Ἠρώτησε δὲ αὐτὸν·

— Εἶσθε ὁ ἀρχιτέκτων τὸν ὁποῖον ἐπερίμενα »

— « Ὄχι, κύριέ μου, » ἀπεκρίθη ὁ Ἐρνέστος.

— Μὲ ποῖον λοιπὸν ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ὁμιλῶ. »

— Ὀνομάζομαι Ἐρνέστης Λαρόσχης, ἀπεκρίθη αὐτός. Ὁ Κ. Δελβὲν χαιρετῶν αὐτὸν, τῷ ἔδωκε νὰ καταλάβῃ διά τινος ἀνεπαισθήτου ἀνανεύσεως, ὅτι δὲν ἔχει τὴν τιμὴν νὰ τὸν γνωρίζῃ.

Ὁ Κ. Λαρόσχης ἐξηκολούθησε.

— Χθὲς ἔφθασα ἀπὸ Βορδὼ διὰ νὰ νυμφευθῶ τὴν θυγατέρα τοῦ Κ. Μωρίνου.

— Τὴν Κυρίαν Ρόζαν, εἶπεν ὁ Δελβὲν, ἥτις κατοικεῖ εἰς τὸν δρόμον τοῦτον ;

— Μάλιστα, κύριέ μου, τὴν γνωρίζετε ;

— Μάλιστα, κύριέ μου, ἔλαβα πολλάκις τὴν εὐχαρίστησιν νὰ τὴν ἰδῶ. Ἀλλὰ δὲν ἐννοῶ . . .

— Σᾶς τὸ λέγω ἐγὼ, κύριέ μου· ἐζητήσατε ἤδη διὰ σύζυγόν σας τὴν Κυρίαν Ρόζαν.

— Μάλιστα ! ἀλλ' ἐστάθην ὀλιγώτερον ἀπὸ σᾶς εὐτυχής. Ὁ Κ. Μωρῖνος μοῦ ἠρνήθη τὴν τιμὴν ταύτην.

— Τὸ γνωρίζω· καὶ ὅτι τὸν πρῶτον μνηστῆρα ἐπροκαλέσατε εἰς μονομαχίαν καὶ τὸν ἐπληγώσατε, ἀπεμακρύνατε δὲ τὸν δεύτερον μὲ τὰς ἀπειλάς σας.

—Ὦ ! Κύριέ μου ! Μὴν φοβεῖσαι πλέον παρόμοιον πρᾶγμα· ἤδη τὸ ἀπεφάσισα ἀφ' οὗ πλέον ἐγνώρισα ὅτι ὁ πατὴρ εἶναι κύριος τῆς θυγατρός του καὶ ὅτι εἶναι ἄπρεπον πρᾶγμα νὰ ἐμβῇ τις εἰς οἰκογένειαν ἀκουσίως αὐτῆς.

— Ἐὰν, ἴσα ἴσα, ἠρχόμην νὰ σᾶς ζητήσω λόγον διὰ τὴν τοιαύτην διαγωγήν Σας ! ἐὰν ἠρχόμην νὰ σᾶς ζητήσω λόγον διὰ ποίαν αἰτίαν δὲν φέρεσθε μὲ ἐμὲ ὡς· ἐφέρθητε μὲ τοὺς ἄλλους, τοὺς πρὸ ἐμοῦ μνηστῆρας ; . . .

— Σᾶς ἐπαναλαμβάνω, κύριέ μου, ὅ,τι σᾶς εἶπον, ἡ τοῦ Κ. Μωρίνου ἰσχυρογνώμων ἀποποίησις μὲ ἀποσύρει.

— Εἶναι πολὺ ἀργὰ, » εἶπεν ὁ Ἐρνέστος, προσηλώσας τοὺς ὀφθαλμούς του ἐπὶ τοῦ Δελβέν.

Τὸ πρόσωπον τοῦ εὐγενοῦς κυρίου ἐσκυθρώπασε δι' ὀλίγον· ἀλλὰ πάλιν ἀνέλαβε τὴν συνήθη γαλήνην του.

— Ἐὰν ἠδυνάμην νὰ ἐπιτρέψω εἰς ἐμαυτὸν τὴν εἰς τὰ μυστηριώδη αἰσθήματά σας ἐπέμβασίν μου, ἤθελον σᾶς εἰπεῖ, κύριέ μου, » ἀπήντησεν ὁ Δελβέν, ὅτι δὲν εὑρίσκω τὸ κίνημά σας τόσον τακτικὸν, διότι, μοὶ φαίνεται ὅτι πρέπει νὰ ἦναι εἰς ἡμᾶς εὐαρεστότερον τοῦ νὰ κατασταθῆτε εὐτυχὴς, ἄνευ ἀντιστάσεως.

Οὔτε ἴχνος εἰς τὸ ὕφος τοῦ Δελβὲν ἐφαίνετο εἰρωνείας· ἀλλ' ὁ Ἐρνέστης, ὢν ἤδη ἐν πληρεστάτῃ γνώσει τῶν πραγμάτων, ἦτο δυνατὸν νὰ μὴν ἀποκαλύψῃ τὴν εἰρωνείαν εἰς τοὺς λόγους τοῦ Δελβέν;

— Γνωρίζω τα πάντα, τῷ ἀπήντησε.

— Δὲν σᾶς ἐννοῶ, κύριέ μου !

—Ἡ θυγάτηρ τοῦ Μωρίνου μοὶ τὰ ὡμολόγησεν ὅλα.

Ὁ Κ. Δελβὲν ἔγεινε σοβαρὸς καὶ πλησιάσας τὸν Ἐρνέστην, τῷ εἶπεν.

—Ἀγνοῶ, κύριέ μου, ὅ,τι ἡ νέα αὐτὴ σᾶς ἐξεμυστηρεύθη. Ἀλλ' οἱανδήποτε ἐξομολόγησιν καὶ ἂν σᾶς ἔκαμεν ἐγὼ τί ἐπεμβαίνω; γνωρίζετε ὅτι ἐγὼ εἶμαι ξένος. Ἀλλ' ἂν ὑπάρχῃ τι, τὸ ὁποῖον σᾶς ἀποτρέπει τοῦ συνοικεσίου τούτου, εἰς ὑμᾶς ἀπόκειται νὰ λάβετε ὁποίαν νομίζετε κατάλληλον ἀπόφασιν . . . ὀλίγον μοὶ μέλλει . . .

—Δίκαιον ἔχετε! τοῦ ἀπεκρίθη ὁ Ἐρνέστης, δὲν ἔχω νὰ παραπονεθῶ, ἂν καὶ ἔμαθον τοῦτο, ἀπὸ ἄλλον, καὶ ὄχι ἀπὸ ὑμᾶς. Ἀλλ' ἰδοὺ τὶ ἀφορᾷ ὑμᾶς ἀτομικῶς, κύριέ μου ! Ἐγὼ δὲν εἶμαι μόνον μνηστὴρ τῆς θυγατρὸς τοῦ Μωρίνου· ἀλλ' εἶμαι καὶ φίλος της, καὶ φίλος τῆς οἰκογενείας της. Τέλος εἶμαι ἄνθρωπος, εἰς ὃν αὐτὴ ἀνέθεσε τὴν φροντίδα τοῦ νὰ σᾶς ζητήσῃ λόγον διὰ τὴν πρὸς αὐτὴν διαγωγήν σας. Εἶμαι ὁ ἀδελφός της καὶ σᾶς ἐπαναλαμβάνω ἀκόμη μίαν φορὰν, ὅτι γνωρίζω τὰ πάντα.

Ὁ Δελβὲν ἔλαβε καιρὸν νὰ ἑτοιμάσῃ τὴν ἀπάντησίν του, τὴν ὁποίαν καὶ ἔκαμεν οὐδόλως ἀμηχανῶν.

— Ὅλα τὰ γνωρίζετε, κύριέ μου; καὶ πρέπει ἡ νέα αὐτὴ νὰ ἔχῃ τῳόντι τὰ πειστὰ πρὸς ὑμᾶς, διὰ νὰ σᾶς ἐκμυστηρευθῇ τοιαῦτα πράγματα.

— Παντελῶς, κύριέ μου, ἀπήντησεν, ὁ Ἐρνέστης, δὲν εἶναι ἡ πίστις τὴν ὁποίαν ἐμπνέω εἰς σὴν, ἥτις τῆς ἤνοιξε τὸ στόμα, ἀλλ' ἡ τιμιότης καὶ ἡ ἐπιθυμία τοῦ νὰ λάβῃ ἓν στήριγμα, ἴσως δὲ καὶ ἕνα ἐκδικητήν!

— Ἕνα ἐκδικητήν ! εἶπεν ὁ Δελβὲν καὶ μὲ ποῖον δικαίωμα.

— Σᾶς τὸ εἶπον, ὡς οἰκογενειακὸν φίλον !

— Πολὺ καλὰ, ἀγαπητέ μου Κύριε Λαρόσχη . . . Δὲν ὀνομάζεσθε νομίζω, οὕτω; ;

— Μάλιστα, Κύριέ μου ! —

— Πολὺ καλὰ, εἶπε μὲ ἀφέλειαν ὁ Δελβὲν· τὸ παραδέχομαι. Σᾶς λαμβάνω ὡς κριτήν μου καὶ θέλω σᾶς ἐξηγηθῆ τοὺς λόγους μου. Σᾶς θεωρῶ δὲ ὡς ἄνθρωπον νουνεχῆ, ὅστις θέλει παραδεχθῆ αὐτούς.

— Θὰ ἰδῶμεν, εἶπε ψυχρῶς ὁ Ἐρνέστης.

(ἀκολουθεῖ.)

ΟΙ ΟΥΕΛΦΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΓΙΒΕΛΙΝΟΙ.

Πολλοὶ ἠθέλησαν νὰ κατηγορήσωσι τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα ὡς διχονοοῦσαν καὶ τὰς διαφόρους αὐτῆς πόλεις εἰς ἀκατάπαυστον εὑρισκομένας πόλεμον πρὸς ἀλλήλας, καὶ ἐντεῦθεν τὴν ὑποδούλωσίν της παρασκευάσασαν. Βεβαίως, ὁσάκις ἔθνος τι δὲν ἀποτελεῖ μίαν πολιτείαν, μίαν καὶ τὴν αὐτὴν πατρίδα, ἀλλ' εἰς πολλὰ χωρίζεται κράτη, ἀνεξάρτητα ἀλλήλων, ἡ διαφορὰ τῶν συμφερόντων, καὶ τοῦ πολιτεύματος, αἱ ἀντιζηλίαι καὶ αὐτὴ ἡ φιλοδοξία εἶναι ἐπόμενον νὰ γεννῶσι μεταξὺ αὐτῶν διαφωνίας καὶ πολέμους, πολλάκις καταστρεπτικούς.

Ἀλλ' ἡ Ἑλλὰς ἦλθεν εἰς γενικὴν ῥῆξιν κυρίως ἀπὸ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου καὶ αἱ μεταξὺ τῶν διαφόρων πόλεων ἀντιζηλίαι καὶ διχόνοιαι ἐκορυφώθησαν, ἀφ' ἧς ὁ Φίλιππος ὑπέκκαυσεν αὐτὰς πρὸς τοὺς κατακτητικοὺς σκοπούς του. Ἡ Ἰταλία ὅμως, μόλις ἀπεσπάσθη τῆς κυριαρχίας τῶν Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων, μόλις ἀπηλλάγη τῶν βαρβάρων, κ' ἠδυνήθη νὰ σχηματισθῇ εἰς δημοκρατίας ἀνεξαρτήτους, δὲν ἔπαυσε διχονοοῦσα, ἀλληλοσφαζομένη καὶ ἐπικαλουμένη καθεκάστην τὴν βοήθειαν τῶν ξένων, Γερμανῶν, Ἱσπανῶν καὶ Γάλλων. . . .

Περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΒ' αἰῶνος ἔλαβεν ἀρχὴν τὸ τρομερὸν ἐκεῖνο πολιτικὸν σχίσμα τῶν Οὐέλφων ἢ Γουέλφων καὶ Γιβελίνων, ὅπερ ἔμελλε νὰ συνταράξῃ ἐπὶ τοσοῦτον τὴν Ἰταλίαν καὶ νὰ γενῇ πρόξενον χύσεως πολλοῦ αἵματος. Τὸ παραδοξότερον ὅμως εἶναι, ὅτι ἡ μεγάλη αὕτη διαίρεσις τῶν Ἰταλῶν δὲν εἶχεν ἐθνικήν τινα ἀρχὴν, ἀλλὰ ξένην. Οἱ Γιβελῖνοι ἦσαν οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ οἴκου τῆς Φραγκωνίας, γνωστοῦ ὑπὸ τὸ ὄνομα Gueibelinga ἢ Waiblinga, ὡς ὠνομάζετο τὸ ἐν Αὐγούστῃ φρούριον αὐτῶν, οἱ δὲ Οὐέλφοι, τῆς οἰκίας τῆς Σουάβης, ἐν ᾗ πολλοὶ ἔφερον τὸ ὄνομα Guelfe ἢ Welf, καὶ οἱ μὲν Γιβελῖνοι ἦσαν πολέμιοι τῶν Παπῶν, οἱ δὲ Οὐέλφοι ὀπαδοὶ αὐτῶν καὶ τῶν Γερμανῶν πολέμιοι. Κατόπιν, τὰ δύω περιώνυμα ταῦτα κόμματα μετήλλαξαν πολλάκις σημαίας, ἀλλ' ἡ πάλη των ὑπῆρξε πάντοτε τρομερὰ καὶ καταστρεπτικὴ πρὸς τὴν Ἰταλίαν.

Ὅλαι αἱ πόλεις ἦσαν διῃρημέναι ὑπὸ τῶν δύω τούτων ξενικῶν, δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, κομμάτων, τὰ ὁποῖα ἐπολεμοῦντο ἀκαταπαύστως, καὶ τὸ θριαμβεῦον ἐπέπιπτε κατὰ τοῦ ἑτέρου μὲ μανίαν καὶ μέχρι ἐξοντώσεως. Τῷ ὄντι, τὸ μέρος τοῦτο τῆς ἱστορίας τῆς ἀνθρωπότητος εἶναι ἄξιον πολλῆς μελέτης. Οὐδαμοῦ δύνανται νὰ διδαχθῶσι τὰ ἔθνη πόσον αἱ διχόνοιαι καὶ αἱ ἐμφύλιοι διαιρέσεις εἰσὶν αὐτοῖς ὀλέθριαι καὶ καταστρεπτικαί.

Πολλάκις κυβέρνησις ἰσχυρὰ ἠδυνήθη νὰ διατηρήσῃ εἴς τινας τῶν δημοκρατιῶν τούτων τὴν εἰρήνην, ἀλλ' ἡ ἐλαχίστη ἀφορμὴ διήγειρε τὰ κομματικὰ πάθη καὶ ἐγίνετο πρόξενος πολυχρονίων ἐμφυλίων σπαραγμῶν. Καὶ τοιαῦτα μὲν παραδείγματα ἀπαντῶμεν εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς Ἰταλικὰς δημοκρατίας τοῦ Μεσαιῶνος, ἀλλὰ τὸ τρομερώτερον τούτων παράδειγμα μᾶς παριστᾷ ἡ Φλωρεντία, ἥτις ἄλλως εἶχε τὸ φρονιμώτερον πολίτευμα.

Τὸ συμβὰν τοῦτο διηγεῖται ὁ Μακκιαβέλλης.

Μεταξὺ τῶν ἄλλων ἰσχυρῶν οἰκογενειῶν, ὑπῆρχον ἐν Φλωρεντίᾳ αἱ οἰκογένειαι τῶν Βουονδελμόντη καὶ τῶν Οὐβέρτη· μετὰ τούτους δὲ οἱ Ἀμιδέοι καὶ οἱ Δονάτοι. Εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην οἰκογένειαν ὑπῆρχε θυγάτηρ ἐξαισίου ὡραιότητος, τὴν ὁποίαν ἡ μήτηρ αὐτῆς ὡς χήρα καὶ πλουσία, διελογίζετο νὰ μνηστεύσῃ πρὸς ἕνα Βουονδελμόντη, ἀρχηγὸν τῆς οἰκογενείας ταύτης, ἀλλ'

ἐπειδὴ ἡ κόρη ἦτον εἰσέτι πολλὰ νέα, ἡ μήτηρ ὠλιγώρησε νὰ κοινοποιήσῃ τὸν σκοπόν της αὐτὸν, καὶ ὁ νέος Βουονδελμόντης ἠρξαβωνίσθη μίαν ἀπὸ τὰς θυγατέρας τῶν Ἀμιδέη. Ἡ χήρα Δονάτι ἐλυπήθη ἄκρως εἰς τὸ ἄκουσμα τοῦτο, ἀλλ' ἐλπίζουσα πάντοτε, ὅτι ἡ ἔξοχος καλλονὴ τῆς θυγατρός της ἠδύνατο νὰ ἐμποδίσῃ τὸ συνοικέσιον ἐκεῖνο, μιᾷ ἡμέρᾳ, ἐξῆλθε μετ' αὐτῆς κατὰ τὴν πόλιν, καθ' ἣν στιγμὴν ὁ Βουονδελμόντης ἐπλησίαζεν εἰς τὸν οἶκόν της.

Ὅταν δὲ ἦλθε πλησίον του, τῷ εἶπε·

— Σὲ συγχαίρω διὰ τὴν ὑπανδρείαν σου, ἀλλὰ σὲ ἠτοίμαζον σύζυγόν σου τὴν κόρην μου, τὴν ὁποίαν βλέπεις.

Ὁ νέος ἰδὼν τὴν σπανίαν καλλονὴν τῆς κόρης, καὶ σκεπτόμενος, ὅτι ἡ οἰκογένειά της δὲν ἦτο κατωτέρα τῆς οἰκογενείας τῆς μνηστῆς του, ἐτρώθη τοσοῦτον, ὥστε οὐδόλως συλλογιζόμενος τὸν δοθέντα λόγον, τὴν ὕβριν ἣν ἔμελλε νὰ προξενήσῃ ἐκ τῆς παραβάσεως τῆς ὑποσχέσεώς του καὶ τὰ προκύψοντα δυςχήματα, ἀπεκρίθη·

— Ἐπειδὴ, κυρία, ἐφυλάξετε αὐτὴν δι' ἐμὲ, καὶ εἶναι ἀκόμη καιρὸς, θὰ εἶμαι ἀγνώμων, ἀποποιούμενος τὴν τιμὴν ταύτην·

Εἶπε, καὶ χωρὶς νὰ βραδύνῃ ἐώρτασε τὸν γάμον του. Ἀλλ' ἅμα οἱ Ἀμιδέοι καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῶν ἔμαθον τὴν εἴδησιν ταύτην, ἠγανάκτησαν τόσον σφοδρῶς, ὥςε ὡρκίσθησαν νὰ πλύνωσι τὴν ὕβριν εἰς τὸ αἷμα τοῦ Βουονδελμόντη.

Ἐπιφορτίζουσι λοιπὸν Μόσκα τινα Λαμπέρτην, τὸν Λαμπέρτην Ἀμιδεῖ καὶ δύω ἄλλους νὰ δολοφονήσωσι τὸν νέον. Τὴν ἡμέραν δὲ τοῦ Πάσχα, κρυβέντες οὗτοι εἰς τὴν οἰκίαν τῶν Ἀμιδεῖ, καθ' ἣν στιγμὴν ὁ δυςυχὴς νέος διέβαινεν ἐπὶ λευκοῦ ἵππου τὴν γέφυραν τοῦ Ἁγ. Στεφάνου, ἐπιπίπτουσι κατ' αὐτοῦ καὶ τὸν φονεύουσιν.

Ἅμα τοῦ φόνου τούτου γνωσθέντος ἐν Φλωρεντίᾳ, ὅλαι αἱ τῶν εὐγενῶν οἰκογένειαι ἐνόμισαν χρέος των νὰ κηρυχθῶσιν ὑπὲρ ἢ κατὰ τῶν φονέων, καὶ ν' ἀσπασθῶσι συγχρόνως ἓν ἐκ τῶν δύω κομμάτων, ἅτινα διήρουν τὴν Ἰταλίαν, καὶ τὰ ὁποῖα εἰσέτι δὲν εἶχον πολιτογραφῆ ἐν Φλωρεντίᾳ. Τεσσαράκοντα δύω οἰκογένειαι ἐκηρύχθησαν ὑπὲρ τῶν Βουονδελμόντη, καὶ συγχρόνως ὑπὲρ τοῦ κόμματος τῶν Οὐέλφων, εἴκοσι τέσσαρες δὲ ἐγένοντο Γιβελῖνοι μετὰ τῶν Οὐβέρτη. Μάχαι καθήμαξαν συνεχῶς τὴν πόλιν καὶ ἑκάστη οἰκογένεια ἐκλείσθη εἰς τὴν οἰκίαν της τὴν ὁποίαν ὠχύρωσε δίκην φρουρίου. Ἐν τούτοις τριάκοντα τρία ἔτη διήρκεσεν ἡ πάλη αὕτη, χωρὶς νὰ νικήσῃ τὸ ἓν κόμμα τὸ ἄλλο, καὶ χωρὶς νὰ εἰρηνεύσωσιν οὔτε πρὸς στιγμήν.

Τέλος, τὸ 1248, κατὰ τὴν νύκτα τῆς Παναγίας, οἱ Γιβελῖνοι, ἤτοι οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Οὐβέρτη, ἔχοντες τὴν ὑποστήριξιν τοῦ Αὐτοκράτορος Φριδερίκου τοῦ Ξανθοπώγωνος, ἐνίκησαν κατὰ τῶν ἀντιπάλων των νίκην ἀποφασιστικὴν καὶ τοὺς ἐδίωξαν τῆς πόλεως.

Τοιαύτας ὀλεθρίους συνεπείας καὶ τοιοῦτον τέλος ἔσχεν ἡ ἀσήμαντος ἐκείνη καὶ ἐρωτικὴ ἁπλῶς ἀρχὴ, ἥτις ἐκίνησε συμπολίτας κατὰ συμπολιτῶν καὶ ὄχι τοὐλάχιστον τὴν Εὐρώπην κατὰ τῆς Ἀσίας, ὡς ἐπὶ τῶν προπατόρων μας, διὰ τὴν ἁρπαγὴν τῆς Ἑλένης.

Π.

ΟΙ ΕΜΠΟΡΟΙ ΤΩΝ ΨΥΧΩΝ.

(*Γερμανικὴ παράδοσις*)

Πρὸ χρόνων ἀμνημονεύτων, ὅτε εἰσέτι ὁ χριστιανισμὸς μόλις ἀνέπλασε τὴν γῆν διὰ τῶν ἱερῶν αὐτοῦ διδαγμάτων, εἰς ἐπαρχίαν τινὰ τῆς ἀρχαίας Γερμανίας, ἐφάνησαν αἴφνης δύω ἄγνωστοι ἱππόται, τοὺς ὁποίους οὐδεὶς μὲν εἶχεν ἰδεῖ ἐν Γερμανίᾳ πρότερον, ἀλλ' οἵτινες ὡμίλουν ἄριστα τὴν γλῶσσαν τοῦ τόπου. Οἱ ἵπποι αὐτῶν ἦσαν μαῦροι καὶ χρυσοπέταλοι, ἡ δὲ ἱπποσκευή των πλουσία καὶ μεγαλοπρεπεστάτη.

Ἀμφότεροι ἐδείκνυον ἄγοντες τὴν αὐτὴν ἡλικίαν καὶ ἐφαίνοντο πεντηκοντούτεις, καθότι τὰ μέτωπα αὐτῶν ἐκάλυπτον ρυτίδες καὶ ὁ πώγων των ἤρχιζε νὰ λευκαίνεται.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, ἡ Γερμανία ὑπέφερεν ἀπὸ μεγίστην σιτοδείαν, ὥστε οἱ πτωχοὶ ἔπασχον μεγάλως καὶ ἡ δυςτυχία ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ ἐγίνετο τρομερωτέρα.

Ἐν τούτοις, εἰς τὸ ξενοδοχεῖον εἰς ὃ κατέλυσαν οἱ ἱππόται, ἐπροσπάθησαν πάντες νὰ εἰσδύσωσιν εἰς τὰ σχέδιά των, ἀλλ' εἰς μάτην, διότι εἰς πᾶσαν ἐρώτησιν ἀπεκρίνοντο πάντοτε τὴν αὐτὴν ἀπόκρισιν, ὅτι δηλ. μόνον σκοπὸν τῆς ἐλεύσεώς των εἰς τὸν τόπον εἶχον τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ κάμωσι τὸ καλὸν καὶ νὰ ἴδωσιν ἀναγεννωμένην ἐν αὐτῷ τὴν ἀφθονίαν καὶ τὴν χαράν.

Καὶ ἐνόσῳ διέμενον εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, δὲν ἔπαυον μετροῦντες καὶ ἀναμετροῦντες σάκους χρυσοῦ, οὕτινος ἡ λάμψις διεφαίνετο ἀπὸ τῶν παραθύρων τῆς οἰκίας.

Βλέπουσα τοῦτο ἡ ξενοδόχος, μιᾷ ἡμέρᾳ, τοῖς λέγει.

— Ἄρχοντές μου πόθεν προέρχεται ὅτι ἐνῷ εἴσθε τόσον πλούσιοι καὶ ἤλθετε εἰς τὸν τόπον νὰ πράξετε τὸ καλὸν, δὲν σπεύδετε εἰς βοήθειαν τῶν δυςτυχῶν;

— Ὡραία ξενοδόχος, ἀπεκρίθησαν οὗτοι, δὲν ἠθελήσαμεν νὰ βοηθήσωμεν ἐντίμους δυςτυχεῖς, φοβούμενοι μὴ ἀπατηθῶμεν ὑπὸ προσποιητῶν δυςτυχιῶν. Ἀλλ' ἂν οἱ θλιβόμενοι κρούσωσι τὴν θύραν μας ἀνοιγήσεται αὐτοῖς, ἂν ὁ στερημένος ἐμφανισθῇ ἐν τῇ γυμνητείᾳ του, λήψεται τὸν ἄρτον αὐτοῦ καὶ τὸν οἶνον, στέγην νὰ προφυλαχθῇ ἀπὸ τὸν κασύονα τῆς ἡμέρας, καὶ κλίνην ν' ἀναπαυθῇ τὰς νύκτας του. — Τὰ δῶρα ἡμῶν εἶναι δι' ἐκείνους ὅσοι δὲν θέλουσιν ἀμφιβάλλει περὶ τῆς ἰσχύος μας καὶ τῆς διαθέσεώς μας.

Καὶ τὴν ἐπιοῦσαν, ὅταν ἐγνώσθη, ὅτι ὑπῆρχον δύω βαθύπλουτοι ἄρχοντες, πρόθυμοι νὰ δαψιλεύσωσιν εἰς τοὺς ἐνδεεῖς τὸ χρυσίον, ἡ κατοικία των ἐπλημμύρησε πλήθους, ἐπικαλουμένου τὴν ἐλεημοσύνην των, ἀλλὰ τὸ ἦθος τῶν ἐξερχομένων ἐκ τῆς κατοικίας τῶν ἱππότων ἦτο πολὺ διάφορον, διότι ἄλλοι μὲν αὐτῶν εἶχον ὑπερηφάνειαν εἰς τὸ βλέμμα, ἄλλοι δὲ ἔφερον ἐπὶ τοῦ μετώπου των τὴν καταισχύνην.

Οἱ δύο ἱππόται ἠγόραζον ψυχὰς ὑπὲρ τοῦ διαβόλου. Ἡ ψυχὴ ἑνὸς γέροντος ἐτιμᾶτο 20 χρυσῶν φλωρίων, οὔτε ὀβολὸν περισσότερον, διότι ὁ δαίμων ἐπρόλαβε νὰ βάλλῃ ἐπ' αὐτῆς ὑποθήκην. Ἡ ψυχὴ μιᾶς συζύγου ἠξίζεν, εὐμόρφου μὲν 50 χρυσᾶ, ἀσχήμου δὲ 100. Ἡ δὲ ψυχὴ τῆς νεάνιδος ἐπληρώνετο εἰς ὑπερμέτρους τιμάς. Τὰ ὡραιότερα καὶ ἁγνότερα ἄνθη εἶναι καὶ τὰ μᾶλλον σπάνια . . .

Κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον, ἔζη εἰς τὴν πόλιν γυνὴ

τις ἐξαισίου καλλονῆς, ἡ κόμισσα Φριδερίκη. Ἦτο τὸ εἴδωλον τοῦ λαοῦ καὶ ἡ προστάτις τῶν πενήτων, καὶ ἅμα ἐπληροφορήθη ὅτι ἄπιστοί τινες ὠφελούμενοι τῆς κοινῆς δυςτυχίας, ἀπηλλοτρίουν τὰς καρδίας ἀπὸ τὸν Θεὸν, ἔκραξε τὸν ἐπιστάτην της, καὶ,

— Φρὰντζ, τῷ εἶπε, πόσα χρυσᾶ φλωρία ἔχω εἰς τὰ κιβώτιά μου;

— Ἑκατὸν χιλιάδας, ἀπήντησεν ὁ ἐπιστάτης.

— Πόσα ἀδαμαντικά;

— Δι' ἄλλα τόσα χρήματα

— Πόσους πύργους, δάση καὶ γαίας;

— Διπλάσια τῆς ποσότητος ταύτης.

— Πώλησε λοιπὸν, Φρὰντζ, ὅσα δὲν εἶναι εἰς μετρητὰ καὶ φέρεμε τὸ ἰσότιμόν των. Δὲν θέλω νὰ φυλάξω διὰ τὸν ἑαυτόν μου εἰμὴ τὸν πῦργον τοῦτον καὶ τὸν ἀγρὸν ὅστις τὸν περικυκλοῖ.

Μετὰ δύω ἡμέρας αἱ διαταγαὶ τῆς ἐλεήμονος Φριδερίκης ἐξεπληρώθησαν καὶ τὸ ἀργύριον διενεμήθη εἰς τοὺς πτωχοὺς, βαθμηδὸν καὶ ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν των. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἐσύμφερε παντάπασιν εἰς τοὺς ἀποστόλους τοῦ διαβόλου. Βοηθούμενοι ἀπὸ αἰσχροῦ τινος καὶ ἀπίστου ὑπηρέτου, οἱ ἱππόται εἰσέδυσαν εἰς τὴν κατοικίαν τῆς εὐγενοῦς κυρίας καὶ ἔκλεψαν τὸν θησαυρόν της . . . τῆς ἀφήρεσαν οὕτω πᾶν μέσον τοῦ νὰ ἐξαγοράζῃ τὰς ψυχὰς τῶν δυςτυχούντων.

Τότε οἱ πτωχοὶ εἰς μάτην ἐπεκαλοῦντο τὴν βοήθειαν τῆς Φριδερίκης, ἡ δυςτυχὴς δὲν ἠδύνατο νὰ τοὺς ἀνακουφίσῃ, ὥστε ἡ πεῖνα ἠνάγκασεν αὐτοὺς νὰ καταφύγωσιν εἰς τοὺς φρικτοὺς ἐκείνους ἐμπόρους τοῦ ἅδου.

Ἐν τούτοις ἔμενον ὀκτὼ μόνον ἡμέραι μεχρισοῦ ἔλθει ἐκ τῆς Ἀνατολῆς ἐν ἀφθονίᾳ ὁ σῖτος καὶ ἄλλοι δημητριακοὶ καρποί. Ἀλλ' ὀκτὼ ἡμέραι εἰς τὴν δεινὴν ἐκείνην περίστασιν ἦσαν ὀκτὼ αἰῶνες καὶ οἱ πτωχοὶ ἢ ἀπέθνησκον εἰς τὰς ὀδύνας τῆς πείνης, ἢ ἐπώλουν ἀντὶ εὐτελῶν τιμῶν τὴν ψυχὴν αὐτῶν εἰς τὸν δαίμονα.

Ἡ Φριδερίκη πωλήσασα ὑπὲρ αὐτῶν καὶ τὸν πῦργόν της, δὲν εἶχε πλέον οὔτε ὀβολόν.

Δώδεκα ὥρας κατέσχιζε τὴν ὡραίαν κόμην της, τὸ στῆθος της, τὸ λευκότερον κρίνου, κλαίουσα καὶ ὀδυρομένη· ἔπειτα ἀνηγέρθη ἔχουσα ἐσχηματισμένην ἀπόφασιν καὶ ἐμψυχουμένη ὑπὸ τῆς ἀπελπισίας.

Μετέβη εἰς τοὺς ἐμπόρους τῶν ψυχῶν.

— Τί ζητεῖς; εἶπον οἱ δαίμονες.

— Ἀγοράζετε ψυχάς;

— Ναὶ, καὶ ἴσως ὀλίγον εἰς τὸ πεῖσμά σου, γυνὴ ἁγία μὲ ὄμματα σαπφείρου, εἶπον οἱ δαίμονες μὲ φωνὴν πλήρη εἰρωνείας.

Ἀλλ' ἡ γενναιόψυχος γυνὴ ἀτάραχος ἐξηκολούθησεν.

— Ἔρχομαι σήμερον νὰ σᾶς προτείνω μίαν συμφωνίαν.

— Ποίαν; εἶπον οἱ δαίμονες.

— Ἔχω διὰ πώλησιν μίαν ψυχὴν, ἀλλ' εἶναι ἀκριβή.

— Τί πειράζει, ἀρκεῖ νὰ ἦναι πολύτιμος. Ἡ ψυχὴ, ὡς ὁ ἀδάμας, ἐκτιμᾶται ἐπὶ τῆς λευκότητός της.

— Ἡ ψυχὴ αὐτὴ εἶναι ἡ ἰδική μου, ἐπανέλαβεν ἡ Φριδερίκη.

Οἱ δύω ἀπόστολοι τοῦ Σατανᾶ ἀνεσκίρτησαν. Οἱ ὄνυχές των ἐξετάνθησαν ὑπὸ τὰς χαλυβδίνους χειρίδας των καὶ ἠστραποβόλησαν τὰ ψαρὰ ὄμματά των.

Ἡ ἁγνὴ, ἡ ἄσπιλος, ἡ παρθενικὴ ψυχὴ τῆς Φριδερίκης! τὸ ἀπόκτημα ἦτον ἀνεκτίμητον!

— Εὔμορφη κυρὰ, ἠρώτησαν οὗτοι, πόσα λοιπὸν ζητεῖς;

— Ἑκατὸν πεντήκοντα χιλιάδας φλωρία.

— Ὦ! ὦ!

— Ἂν σᾶς ἀρέσκει.

— Ἑκατὸν χιλιάδας εἶναι καλοπληρωμένη, διότι μὲ ὅλην σου τὴν ἀρετὴν, ἡ παιδικὴ αὕτη ψυχή σου ἴσως ἡμάρτησεν ἀπὸ ὑπερβολὴν φιλελεημοσύνης . . . .

— Δὲν ἔχω ἀνάγκην νὰ σᾶς ἐπαινέσω τὸ ἐμπόρευμα, τόσω μόνον σᾶς λέγω, ναὶ ἢ ὄχι.

— Ἂς εἶναι λοιπὸν, εἶπον οἱ ἱππόται. Καὶ παρουσίασαν εἰς τὴν Φριδερίκην πάπυρον φέροντα μελανὴν σφραγῖδα, τὸν ὁποῖον ὑπέγραψεν αὐτὴ τρέμουσα.

Τὸ ποσὸν τῆς ἐμετρήθη καὶ ἅμα ἐπανῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν της, ἔκραξε τὸν ἐπιστάτην.

— Ἰδού, λάβε, τοῦ εἶπε, διένειμε αὐτά . . ; Μὲ αὐτὴν τὴν ποσότητα οἱ πτωχοὶ θέλουν δυνηθῆ νὰ περιμένωσι τὰς ὀκτὼ ἀκόμη ἡμέρας, καὶ κάμμία αὐτῶν ψυχὴ δὲν θέλει παραδοθῆ εἰς τὸν δαίμονα.

Ἔπειτα ἐκλείσθη εἰς τὸ δωμάτιόν της καὶ διέταξε νὰ μὴ τὴν ἐνοχλήσωσι.

Τρεῖς ἡμέραι παρῆλθον, χωρὶς νὰ κράξῃ τινα, χωρὶς νὰ ἐξέλθῃ . . .

Ὅταν δὲ ἤνοιξαν, τὴν εὗρον κειμένην ἄπνουν καὶ νεκράν. Ἀπέθανεν ἡ τάλαινα ἐκ τῆς λύπης.

Ἀλλ' ἡ πώλησις τῆς φιλελεήμονος ἐκείνης ψυχῆς ἐκηρύχθη ἄκυρος παρὰ τοῦ Κυρίου, διότι ἔσωσε τοὺς συμπολίτας της ἀπὸ τὸν αἰώνιον θάνατον, καὶ ὠφέλησε τοὺς δυςτυχεῖς, τοὺς ὁποίους ὁ Χριστὸς ὠνόμασεν ἀδελφούς του.

Παρελθούσης τῆς ἑβδομάδος, πλοῖα πολυάριθμα ἔφερον ἄπειρα ζωάρκεια καὶ ἡ σιτοδεία κατέπαυσεν.

Οἱ δὲ ἱππόται, ἐγένοντο ἄφαντοι ἐκ τοῦ ξενοδοχείου των χωρὶς νὰ γνωρίζῃ τις ποῦ ὑπῆγον . . . Ἀλλ' ἂν ἐρωτήσετε τοὺς ποιμένας τῆς Γερμανίας, θέλουν σᾶς εἰπεῖ, ὅτι αὐτοὶ κεῖνται ἀλλυσόδετοι εἰς ὑπόγειον τινὰ εἰρκτὴν, κατὰ διαταγὴν τοῦ Ἑωσφόρου, μέχρι τῆς στιγμῆς καθ' ἣν θέλουν δυνηθῆ νὰ παραδώσωσι τὴν ἁγίαν ψυχὴν τῆς Φριδερίκης, ἥτις ἐδραπέτευσεν ἀπὸ τὰς χεῖράς των.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ)

ΤΑ ΘΑΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΒΑΓΔΑΤ.

(*Τῆς ἀρχαίας Βαβυλῶνος.*)

Ὁ ἱδρυτὴς τῆς ἀρχαίας ταύτης πρωτευούσης τοῦ Ἰσλαμισμοῦ εἶναι ὁ Καλίφης Ἀμπού-Δζαφὰρ-ἀλ-Μανσοὺρ, ὅστις βαρυνθεὶς τὴν δημωνήν του εἰς Ἀχεμίαν, ἔστειλε πανταχόσε ἰατροὺς καὶ σοφοὺς διὰ νὰ ἐκλέξωσιν ὑγειεινόν τι καὶ ἐπιτήδειον μέρος πρὸς οἰκοδομὴν νέας πρωτευούσης. Ἐγένετο πρὸς τοῦτο ἡ ἐκλογὴ πεδιάδος κειμένης κατ' ἀνατολὰς τοῦ κυριωτέρου κλάδου τοῦ Τίγρεως καὶ διὰ τέφρας ἐσημαδεύθη ἡ

περιοχὴ τῆς νέας πόλεως. Ὁ Καλίφης συνεβουλεύθη τοὺς Ἀστρολόγους ἐν ἔτει 145 τῆς Ἐγίρας (765 μ.Χ.) καὶ διέταξε νὰ θέσωσι, καθ'ἣν ὥραν ὑπέδειξαν οὗτοι ὡς ἁρμοδίαν, τὰ θεμέλια τῆς πόλεως ταύτης, « ἥτις δὲν ἔμελλε ποτὲ νὰ καταστραφῇ.» Αἱ ἐργασίαι της ἐπεραιώθησαν ἐν ἔτει 149.

Περὶ τῆς ὀνομασίας *Βαγδὰτ* διαφωνοῦσιν οἱ ἱστορικοί, διότι ἄλλοι μὲν παράγουσιν αὐτὴν ἐκ τοῦ ὀνόματος παρακειμένης τινος μονῆς *Βὰγ* καλουμένης καὶ τινος ἐν αὐτῇ μοναχοῦ *Δάδ*· ἄλλοι δὲ λέγουσιν ὅτι τὸ *Βὰγ* ἦτο τὸ ὄνομα εἰδώλου τινος λατρευομένου εἰς τὸ μέρος τοῦτο καὶ ὅτι τὸ ὄνομα *Δὰδ* εἶναι Περσικὴ λέξις σημαίνουσα δωρητὸς οἱονεὶ *Βάγδωρος*. Μόλον τοῦτο τὸ ὄνομα τῆς πόλεως ταύτης εὕρηται γραφόμενον πολλαχῶς· Βαγδάζ, Βαγδὰδ, Βαγδὰν, Μαγδάν. — Ἡ ὕλη ἐλήφθη ἐν μέρει ἐκ τῶν ἐρειπίων τῆς πόλεως τοῦ Χοσρόου, καὶ μετέφερον ἐκ τοῦ Βσὶτ τὰς χαλκίνους πύλας.

Ὁ Ἀραψ ἱστορικὸς Μοχαμὲδ-ἐλ-Δερὶ, εἰς τὸ σύγγραμμα αὐτοῦ ἐπιγραφόμενον, *Τὸ καθαρὸν χρύσιον τοῦ ἀχανοῦς Ὠκεανοῦ*, ἀπαριθμῶν, κατὰ τινα ἄλλον ἱστορικὸν, τὰ περίεργα καὶ τὰ θαυμάσια τοῦ Βαγδὰτ, τὰ τείχη αὐτοῦ, ὡκοδομημένα τεχνηέντως, τὰς ἑπτὰ περιοχὰς τοῦ παλατίου, κειμένου ἐν τῷ μέσῳ τῆς πόλεως, διηγεῖται ὅτι δύω πρέσβεις Βυζαντινοὶ, ἀποσταλέντες ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἦλθον εἰς Βαγδάδ. Ὑπεδέχθησαν αὐτοὺς μὲ ὅλας τὰς ἀνηκούσας εἰς τὸν χαρακτῆρά των τιμάς· ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐθιμοταξίαν, ἔπρεπε νὰ περιμείνωσιν ἕνα μῆνα μεχρισοῦ δοθῇ αὐτοῖς ἀκρόασις ὑπὸ τοῦ Καλίφη. Τὴν ἡμέραν δὲ τῆς εἰσαγωγῆς των ἡ αὐλὴ τοῦ παλατίου ἐπληρώθη ὑπὸ φυλάκων καὶ θυρωρῶν. Εἰς τὴν πρώτην ἐβλέποντο ἑκατὸν λέοντες ἀλυσόδετοι, εἰς τὴν δευτέραν ἑκατὸν καμηλοπάρδαλεις, εἰς τὴν τρίτην ἑκατὸν ἐλέφαντες καὶ εἰς τὴν τετάρτην πεντακόσιοι μεγαλοπρεπέστατοι ἵπποι μετὰ τῶν ἱππικόμων των· ἡ πέμπτη ἦτο πλήρης ὀρνέων σαρκοβόρων καὶ κυνηγετικῶν, καὶ ἀναριθμήτων ἄλλων σπανίων καὶ χρυσοπτερίγων πτηνῶν· εἰς τὴν ἕκτην ἵσταντο οἱ Βεζύραι καὶ οἱ γραμματεῖς, ἐνδεδυμένοι ἕκαστος κατὰ τὸν βαθμόν του, πλούσια μεταξωτὰ ἱμάτια, πολυτίμους λίθους καὶ ὅπλα ἐκλεκτά· τέλος, εἰς τὴν ἑβδόμην ἦτον ὁ θρόνος τοῦ Καλίφη περὶ τὸν ὁποῖον ἵσταντο ἑπτὰ νέοι θαλαμηπόλοι, ἐξόχου καλλονῆς, κρατοῦντες ἐπὶ τῶν κεφαλῶν των λιχνοστάτας λάμποντας ὡς ὁ ἥλιος. Οἱ πρέσβεις διελθόντες μετὰ θαυμασμοῦ ὅλας αὐτὰς τὰς αὐλὰς, ἔφθασαν τέλος εἰς τὴν τελευταίαν, ὅπου ἐγείρετο ὁ θρόνος τοῦ Καλίφη καὶ προσπεσόντες πρηνεῖς καὶ τὸ ἔδαφος ἀσπασάμενοι, παρουσίασαν τὰς ἐπιστολὰς τοῦ Αὐτοκράτορός των. Ὁ ἐξάρχων τῶν πρέσβεων ἐπήνεσε τὰ παλάτια, τὰ τείχη, τὸ κυκλοειδὲς σχῆμα τῆς πόλεως, ἀλλ' ἠπόρει πῶς τὰ ὕδατα τοῦ ποταμοῦ δὲν συνέτρεχον εἰς τὸν στολισμὸν πόλεως τοσοῦτον μεγαλοπρεποῦς.

Ἡ παρατήρησις αὕτη ἔκαμεν ἐντύπωσιν εἰς τὸν Καλίφην, ὅστις παρήγγειλε νὰ φιλοξενήσωσιν ἐπὶ ἕνα μῆνα εἰσέτι τοὺς πρέσβεις ἐκτὸς τῆς πόλεως, καὶ κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο διέταξε ν' ἀνοίξωσι διώρυγα δι' ἧς νὰ μετοχετεύωνται τὰ ὕδατα τοῦ Τίγρεως εἰς τὴν πόλιν περικλεισμένα μεταξὺ πλατέων τοίχων ἐκ λευκοῦ λίθου. Οἱ κορμοὶ τῶν δένδρων, ἅτινα ἐβλάστανον παρὰ τὰς ὄχθας ἐκαλύφθησαν ὑπὸ πολυτίμων μεταξῶν, καὶ πολυειδῆ πτηνὰ ἐκελάδουν τῇδε κἀκεῖσε. Ἐν τῷ παλατίῳ, τὰ ὕδατα ἔρρεον ἐπὶ ἐδάφους, ἐκ κρυσάλλων μυριοχρώμων, τὰ δένδρα καὶ τὰ φύλλα των ἐκαλύπτοντο ὑπὸ καθαρωτάτου χρυσοῦ, καὶ ἔφερον ἀντὶ καρπῶν μαργαρίτας καὶ ἀδάμαντας. Ἦσαν ῥαντισμένα διὰ παντοδαπῶν ἀρωμάτων καὶ τοῦ ἀνέμου ἡ πνοὴ διεσκόρπιζε πανταχοῦ ἡδυτάτας εὐωδίας. Ὁ Ἀλ-Μανσοὺρ περιεβλήθη τὴν μέλαινα χλαμύδα του, διακριτικὸν σημεῖον τῶν Ἀβασσιδῶν, περιεζώσθη τὸ ξίφος του, σύμβολον τῆς ἐξουσίας, καὶ περιέμενε τοὺς πρέσβεις, οἵτινες δὲν ἐπίστευον πλέον, βλέποντες τοσαῦτα θαυμάσια, ὅτι ἐπανήρχοντο εἰς τὴν αὐτὴν πόλιν.

Αἱ οἰκοδομαὶ αἱ κτισθεῖσαι κατὰ διαταγὴν τοῦ Μανσοὺρ κατεῖχον περιφέρειαν δύω μιλίων καὶ ἐπέκειναι· τὸ μεταξὺ ἑκάστης πύλης διάστημα ἦτον ἑνὸς μιλίου. Τὰ τείχη εἶχον πάχος ὀκτὼ πήχεων ἐπὶ τριάκοντα ὕψος. Μεταξὺ ἑκάστης πύλης ὑψοῦντο εἰκοσιοκτὼ πύργοι ἀπέχοντες ἀπ' ἀλλήλων ἑκατὸν πήχεις. Εἰς ἑκάστην πύλην εἷς ἐπιστάτης Ἐμίρης ἐκάθητο ἐπὶ θρόνου ἐλεφαντίνου, ἔχων ὑπὸ τὰς διαταγάς του θυρωροὺς κρατοῦντας χρυσᾶς ῥάβδους.

Λέγεται ὅτι εἰς τὴν πόλιν ταύτην ὑπῆρχον 24,000 συνοικιῶν, ἑκάστη τῶν ὁποίων εἶχεν ἓν τζαμίον μὲ τὸν μιναρέν του καὶ ἀπέναντι ἓν λουτρόν. Πλέον τῶν 150 γεφυρῶν ἦσαν ἐζευγμέναι ἐπὶ τῶν διαφόρων διωρύγων, ὑφ' ὧν περιεβρέχετο ἡ πόλις, καὶ αἵτινες ἐκίνουν 400 μύλους, ἔχοντας ἕκαστον τρεῖς μυλοπέτρας. Ἔξω τῶν τειχῶν ὑπῆρχον 30,000 πηλοποιεῖα, 4,000 ὑελουργεῖα καὶ 4000 σιδηρουργεῖα. Καθεκάστην ἡμέραν τὰ μαγειρεῖα τοῦ παλατίου κατηνάλισκον 1,000 βόας ἐκλεκτοὺς, 3,000 προβατα θρεπτὰ, μὴ λογιζομένων τῶν ὀρνίθων καὶ ἄλλων κρεῶν. Ἀδιακόπως ἔζων 4000 λέβητες. 500 κηνυγοὶ καὶ τοσοῦτοι ἁλιεῖς ἦσαν ἐπιφορτισμένοι νὰ προμηθεύωσι τὰ τῆς τραπέζης. Ἐκ τῶν 30,000 κλιβάνων τῆς πόλεως οἱ 7000 ἦσαν διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ παλατίου. Τὰ περίχωρα αὐτοῦ, εἰς ἱκανὴν ἀπόστασιν, ἐκαλλιεργοῦντο ὑπὸ ἀπείρου ἀριθμοῦ κηπουρῶν. Ἐπὶ τοῦ Καλίφου Ἀλ-Μανσοὺρ, ἡ πόλις, ἄνευ τῶν προαστείων της, κατεῖχεν ἔκτασιν γῆς πλέον τῶν 4000 πλέθρων, εἶχε 60,000 λουτρῶν καὶ τοσαῦτα τζαμία πεντάπυλα.

ΤΟ ΤΗΛΕΣΚΟΠΙΟΝ.

Συνέβη, πολλάκις, αἱ μεγάλαι ἐφευρέσεις νὰ γεννηθῶσιν ἐκ περιστάσεων ἀσημάντων. Ὡς ἐκ τούτου πολλοὶ συμπεραίνουσι συνήθως, ὅτι αἱ ἀνακαλύψεις ὠφείλονται ἁπλῶς εἰς τυχαίον τι συμβάν. Οὕτω, λέγουσιν περὶ Νεύτωνος, ὅτι ἀναπαυόμενός ποτε ὑπό τι δένδρον ἀν δὲν ἔβλεπε νὰ πέσῃ ἐξ αὐτοῦ ἓν μῆλον, δὲν ἤθελεν ἀνακαλύψει ποτὲ τὸ σύστημα τοῦ παντός ; Τοῦτο μὲν δυνατὸν νὰ εἶναι ἀληθὲς, ἀλλὰ πρὸ αὐτοῦ καὶ μετ' αὐτὸν πόσοι ἄνθρωποι δὲν εἶδον πίπτοντας ἀπὸ τῶν δένδρων τοὺς καρπούς ; Εἰς τὸν μεγαλοφυῆ μόνον ἄνθρωπον ἐδόθη νὰ φθάσῃ, ἐκ τινος τυχαίου φαινομένου, εἰς ἄλλας ὑψηλοτέρας ἀληθείας, αἵτινες ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνονται οὐδεμίαν ἔχουσαι σχέσιν πρὸς ἀλλήλας.

Τὸ αὐτὸ συνέβη καὶ ὡς πρὸς τὸ τηλεσκόπιον. Διηγοῦνται, ὅτι ὁ παῖς τεχνίτου τινὸς τοῦ Μιδελβοὺργ εἰς Ζελανδίαν (Ἰωάννου Λιππερτιχεῖμ,) θέσας, παιδιᾶς χάριν, δύω αὐξηντικοὺς ὑέλους τὸν ἕνα ἐπὶ τοῦ ἄλλου παρετήρησε μετ' ἐκπλήξεως, ὅτι τὰ βλεπόμενα δι' αὐτῶν ἀντικείμενα ἐφαίνοντο *πλησιέστατα καὶ ἀρατετραμμένα*· καὶ ὅτι διακοινώσας τὴν ἀνακάλυψίν του ταύτην εἰς τὸν πατέρα του, οὗτος εὐκόλως κατεσκεύασε τὸ Τηλεσκόπιον, προσαρμώσας δύω *φακοὺς* ὑελίων διά τινος σωλῆνος. Ἡ ἀνακάλυψις διεφημίσθη ! Ὁ Γαλιλαῖος Γαλιλέης μαθηματικὸς καὶ φυσικὸς τῆς Φλωρεντίας, μανθάνει, ὅτι ἐφευρέθη μηχανὴ δι' ἧς βλέπει τις τὰ πόρρω ἀντικείμενα πλησιέστατα, μαντεύει ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο κατορθοῦται διὰ τοῦ συνδυασμοῦ φακῶν κοίλου καὶ κυρτοῦ ὑέλου, καὶ κατασκευάζει Τηλεσκόπιον πολλῷ ἐντελέστερον τῶν τῆς Ὁλλανδίας. Μὴ εὐχαριστούμενος δὲ εἰς τοῦτο μόνον, διευθύνει τὸ ὄργανόν του πρὸς τὸν οὐρανὸν, καὶ τότε πληθὺς ἀνακαλύψεων θαυμασίων μεταβάλλουσι τὸ παίγνιον ἑνὸς παιδὸς εἰς θησαυρὸν διὰ τὴν Ἀστρονομίαν. Ὁ Γαλιλαῖος κατὰ πρώτην φορὰν ἀνακαλύπτει, μετὰ ὑπερτάτου θαυμασμοῦ, τὰς ἐν τῷ ἡλίῳ κηλίδας, τὴν στροφὴν αὐτοῦ περὶ τὸν ἄξονά του, τὰς φάσεις τῆς Ἀφροδίτης κτλ. Βλέπει περιστρεφομένους τοὺς πλανήτας καὶ ὁδηγούμενος πάντοτε ὑπὸ τῆς μεγαλοφυΐας του, συμπεραίνει εὐτόλμως, ὅτι ἡ γῆ δὲν εἶναι, ὅ,τι φαίνεται, ὅτι εἶναι σφαῖρα στρεφομένη περὶ τὸν ἄξονά της, ὅστις καὶ αὐτὸς στρέφεται περὶ τὸν ἥλιον. Θαυμασία ἀνακάλυψις, προετοιμάσασα τὰς τοῦ Κεπλέρου καὶ Νεύτωνος.

Τὸ Τηλεσκόπιον, μετὰ τὸν Γαλιλαῖον, βεβαίως ἐτελειοποιήθη. Συνέτεινον εἰς τοῦτο καὶ ὁ Νεύτων καὶ ὁ Ἄλλεη καὶ ὁ Ἐρσχέλος καὶ ἐσχάτως ἤδη ὁ Ρός, ἀλλὰ τὰ θαυμάσια αὐτῶν ἀποτελέσματα χρεωστοῦνται εἰς μόνην τὴν μεγαλοφυΐαν τοῦ Γαλιλαίου.

ΦΥΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ.

Η ΒΑΝΑΝΕΑ Η Η ΙΝΔΟΣΥΚΗ.

Τὸ δένδρον τῆς Βανανέας ἐπιχωριάζει εἰς πολλοὺς τόπους τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν· ἔχει κορμὸν παχὺν καὶ εὐμήκη, παραφύοντα πληθὺν κλάδων, ἐξαπλουμένων ἐπὶ μεγάλης ἐκτάσεως. Τὸ δένδρον τοῦτο περιγράφει δι' ὡραίων στίχων ὁ ποιητὴς Μίλτων εἰς τὸν ἀπολεσθέντα αὐτοῦ Παράδεισον. (Βιβλ. Θ').

« . . . Ἡ Βανανέα ἐκτείνει τοὺς πυκνοὺς κλάδους
« της, τοὺς τόσον εὐμεγέθεις καὶ μακρούς, ὥστε αἱ
« κλίνουσαι κατὰ γῆς παραφυάδες των ἀναδίδουσι
« ῥίζας, καὶ ὡς θυγατέρες αὐξάνουσι κύκλῳ τῆς μη-
« τρός των. Οἱ κλάδοι οὗτοι σχηματίζουσι θολωτὴν
« σκιάδα, ἐν μέσῳ πυκνῶν καὶ ἐκπεταμένων κλώνων.
« Ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτῶν πολλάκις, στέκεται, τὸν κύ-
« σωνα φεύγων τῆς ἡμέρας ὁ Ἰνδὸς βοσκός, φυλάττων
« τὰ βόσκοντα ποίμνιά του. »

Καὶ τωόντι, ἡ Βανανέα εἶναι τὸ ὡραιότερον φυσικὸν προϊὸν τοῦ ἐξαισίου ἐκείνου κλίματος, ὅπου ἡ φύσις ἐκτυλίσσεται μετὰ τοσαύτης δαψιλείας καὶ ποικιλίας. Ἕνεκα τῶν δένδρων τούτων ἔχουσιν ἐκπληκτικὸν τωόντι ὕψος καὶ ἔκτασιν, διηνεκῶς αὔξουσι καὶ ἀντιθέτως ὅλων τῶν ἄλλων ὄντων τῆς τῶν ζώων καὶ φυτῶν ζωῆς, φαίνεται ὅτι εἶναι ἐξηρημένα τῆς κοινῆς φθορᾶς.

Ἕκαστος κλάδος τοῦ δένδρου τούτου ῥίπτει ἰδίας ῥίζας, πρῶτον εἰς μικρὰς τρυφερὰς ἴνας, πήχεις τινὰς ἄνωθεν τῆς γῆς, αἵτινες προϊόντος τοῦ χρόνου λαμβάνουσαι ὄγκον μεχρισοῦ φθάσωσιν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, εἰσδύουσιν ἐντὸς τῆς γῆς, ἀναδίδουσι νέα στελέχη καὶ γίνονται συγγενῆ δένδρα παραφύοντα νέους κλῶνας, οἱ ὁποῖοι καὶ αὐτοὶ ἀκολούθως ῥίπτουσι τὰς ἰδίας των ῥίζας καὶ γεννῶσι νέους κορμούς. Τοῦτο δὲ ἐξακολουθεῖ, ἐκτεινομένου πάντοτε τοῦ δένδρου, ἑνόσῳ ὑπάρχει γῆ ἐπιτηδεία νὰ τρέφῃ αὐτό.

Οἱ Ἰνδοὶ περιποιοῦνται ἰδιαζόντως τὴν Βανανέαν· θεωροῦσιν αὐτὴν ὡς ἔμβλημα τῆς θεότητος. ὡς ἐκ τῆς πολυχρονίου διαρκείας της, τῶν ἐκτεταμένων κλόνων της καὶ τῆς ἐκ τοῦ σκιεροῦ αὐτῆς εὐεργεσίας, διὸ ἀποδίδουσιν αὐτῇ θείας σχεδὸν τιμάς. Αἱ ὀνομαστότεραι παγόδαι (ναοὶ) συνήθως ἐγείρονται πλησίον τῶν δένδρων τούτων· ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτῶν οἱ Βραχμάνοι διημερεύουσι, ζῶντες ἐν θρησκευτικῇ μοναξίᾳ, καὶ ὅλων τῶν φυλῶν καὶ τάξεων οἱ ἄνθρωποι ἀγαπῶσι ν' ἀναπαύωνται ὑπὸ τὸ δροσερὸν ἄσυλον, τὰς ὡραίας ἀλωάς, καὶ τὴν τερπνὴν πρόοψιν τοῦ σκιεροῦ τούτου δώματος, τοῦ ἀδιαβάτου εἰς τὰς πλέον φλογερὰς ἀκτῖνας τοῦ τροπικοῦ ἡλίου.

Ἀξιοσημείωτόν τι δένδρον ἐκ τοῦ εἴδους τούτου γνωρίζεται ὑπὸ τὸ ὄνομα *Κουμπὲρ Μπούρ*, δοθὲν αὐτῷ πρὸς τιμὴν διασήμου τινὸς ἁγίου Ἰνδοῦ. Ἄλλοτε τὸ δένδρον τοῦτο ἦτο πολὺ πλέον εὐμέγεθες, ἀλλὰ καὶ νῦν ἡ περιφέρεια αὐτοῦ εἶναι 2000 ποδῶν, μετρουμένη πέριξ τῶν κυριωτέρων κορμῶν του. Οἱ ἐπικεκραμένοι κλῶνοι, οἱ μὴ ἐμπηγέντες εἰσέτι εἰς τὴν γῆν, καλύπτουσιν-ἔτι πλείονα ἔκτασιν, οἱ κυριώτεροι κορμοὶ αὐτοῦ, ὑπερβαίνοντες πολὺ κατὰ τὸ μέγεθος τὰς πύτεις καὶ τὰς δρῦς τῆς Ἀγγλίας, ἀριθμοῦνται περὶ τοὺς 350, οἱ δὲ μικρότεροι, οἵτινες εἶναι ἐπίσης ὀγκώδεις εἶναι πλέον τῶν τρισχιλίων, καὶ ἕκαστος αὐτῶν ἀναδίδει νέους κλῶνας καὶ κρεμᾷ ῥίζας, αἵτινες θέλουσιν ἀκολούθως γίνῃ κορμοὶ καὶ γεννήτορες μελλόντων δένδρων. Τὸ δένδρον *Κουμπὲρ-Μπούρ* εἶναι πολυώνυμον εἰς τὰς Ἰνδίας διὰ τὸ μέγεθός του καὶ τὴν καλλονήν του. Οἱ ἰνδικοὶ στρατοὶ συνήθως στρατοπεδεύουσι κύκλῳ αὐτοῦ καὶ καθ' ὡρισμένας ἐποχὰς· ὅλαι αἱ ἐπίσημοι ἑορταὶ τῶν Ἰνδῶν πανηγυρίζονται ὑπὸ τὸ δένδρον τοῦτο, ὅπου παραγίνονται χιλιάδες προσκυνητῶν. Λέγεται ὅτι 7,000 ἀνθρώπων εὑρίσκουσιν ἀνέτως τόπον ἵν' ἀναπαυθῶσιν ὑπὸ τὴν σκιάν του. Οἱ Ἄγγλοι συνήθως, ἐκεῖ κάμνουσι τὰς θηρευτικὰς διασκεδάσεις των καὶ διαμένουσιν ὁλοκλήρους ἑβδομάδας ὑπὸ τὴν ὡραίαν ταύτην σκιάδα, πάντοτε σχεδὸν πλήρη ἀγρίων καὶ ἡμέρων περιστερῶν, ταώνων καὶ παντοδαπῶν ἄλλων πτηνῶν καὶ κατοικουμένην ὑπὸ πλήθους πιθήκων καὶ νυκτερίδων·

Τὸ ὡραῖον τοῦτο δένδρον παρέχει οὐ μόνον ἄσυλον ἀλλὰ καὶ τροφὴν εἰς ὅλους τοὺς κατοίκους αὐτοῦ, καλυπτόμενον, μεταξὺ τοῦ λαμπροῦ φυλλώματός του, διὰ μικρῶν σύκων, ὡραίου πορφυροῦ χρώματος.

(Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ).

ΕΝΣΤΙΓΜΑΤΑ ΤΩΝ ΖΩΩΝ,

(Συνέχεια, ἴδε φυλλ. 55.)

Πολλὰ ταξειδευτικὰ ζῶα συναθροίζονται ὡσαύτως κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον διὰ νὰ ταξειδεύσωσιν ὁμοῦ, καὶ διασκορπίζονται ὅταν φθάσουν εἰς τὸ προσδιορισμένον μέρος, αἱ συνενώσεις ὅμως αὗται γίνονται μὲ τρόπον σταθερώτερον καὶ τακτικώτερον ἀπὸ τὰς ἀνωειρημένας. Παραδείγματα τοιαῦτα εἴδομεν ἤδη ὅταν περὶ χελιδόνων ὡμιλήσαμεν· παρὰ τοῦτο ὅμως, αἱ παροδικαὶ ἢ ἀποδημητικαὶ περιστεραὶ αἵτινες κατοικοῦν τὴν βόρειον Ἀμερικὴν εἶναι ἔτι πλέον ἀξιοπαρατήρητοι. Τὰ πτηνὰ ταῦτα διατρέχουν ἀτάκτως τὴν ἐκτεταμένην ταύτην ἤπειρον, καὶ φαίνονται ἐνίοτε εἰς στίφη τοσοῦτον πολυάριθμα, ὥστε ὁ ἀριθμός των ὑπερβαίνει πᾶν ὅ,τι δύναταί τις νὰ φαντασθῇ· παρατηροῦνται δ' ἐνίοτε ἱπτάμενα κατὰ σειράν τινα πυκνὴν, ἔχουσαν πλάτος μὲν ὑπὲρ τὸ ἓν χιλιόμετρον, μῆκος δὲ ὑπὲρ τὰ 10 ἢ 12 χιλιόμετρα· καὶ φυσιολόγος τις περιώνυμος τῶν Ἡνωμένων Ἐπικρατειῶν, ὁ Οὐίλσων, ἐξετίμησε 2,000,000,000 καὶ ἐπέκεινα τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀτόμων, ἐξ ὧν συνέκειτο στῖφός τι τὸ ὁποῖον εἶδεν διερχόμενον τὰ πλησιόχωρα τῆς Ἰνδιάνης. Ἕτερός τις συγγραφεὺς, ἄξιος πάσης πίστεως, ὁ Αὐδούβων, ἀναφέρει ὅτι ἡμέραν τινα φθινοπώρου, ἐξῆλθε τῆς οἰκίας του εἰς Ἔνδερσων ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ Ὀΐου, καὶ ὅτι διερχόμενος τὰς ἀκαλλιεργήτους γαίας πλησίον Ἀροδενσβούργης, εἶδεν ἐκ τῶν τοιούτων περιστερῶν, εἰς μεγαλήτερον ἀπὸ τὸ σύνηθες ἀριθμὸν, νὰ διευθύνωνται ἀπὸ τὸ βορειοδυτικὸν πρὸς τὸ μεσημβρινοανατολικὸν μέρος· καθόσον δὲ ἐζηκολούθει τὸν δρόμον του πρὸς τὴν Λουδοβικόπολιν, τὸ ταξειδευτικὸν στῖφος τὸ ὁποῖον διέβαινεν ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς του, ἐγένετο ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον πολυάριθμον. « Ὁ ἀὴρ, λέγει, ἦτο τοσοῦτον γεμάτος ἀπὸ τὰ πτηνὰ ταῦτα, ὥστε τὸ ἡλιακὸν φῶς τῆς μεσημβρίας εἶχε σκοτισθῆ, ὡς δι' ἐκλείψεως, ἡ δὲ κόπρος κατέπιπτε δίκην χιόνος· πρὸ τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου ἔφθασα εἰς Λουδοβικόπολιν, κειμένην 55 μίλλια μακρὰν, αἱ περιστεραὶ διέβαινον πάντοτε κατὰ σειρὰς ἐπίσης πυκνάς· ἡ παράλλαξις τῆς ἀπείρου ταύτης στήλης διήρκεσε τρεῖς ἔτι ἡμέρας, καὶ κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ὅλοι τοῦ τόπου οἱ κάτοικοι ἦσαν ὡπλισμένοι, καὶ κατεγίνοντο νὰ θηρεύωσιν αὐτάς.» Τὰ πτηνὰ ταῦτα διημερεύουσιν εἰς τὰ δάση· καὶ τότε ἓν μόνον στῖφος καταλαμβάνει ὁλόκληρον δάσος, εἰς τὸ ὁποῖον ἐὰν ἐπί τινα χρόνον μείνωσιν, ἡ κόπρος των ἀποτελεῖ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους στρῶμα πολλῶν ὑφεκατομέτρων πάχους· εἰς διάστημα πολλῶν χιλιάδων πλέθρων, τὰ δένδρα εἰσὶν ἀπογυμνωμένα καὶ μάλιστα καθ' ὁλοκληρίαν κατεστραμμένα, τὰ δ' ἴχνη τῆς διημερεύσεώς των μόλις μετὰ πολυετίαν ἐξαλείφονται,

Οἱ ἰχθῦς καὶ τὰ ἔντομα παρέχουσιν ἡμῖν παραδείγματα τῶν ἀπείρων τούτων συναθροίσεων οὐχ ἧττον ἀξιοπαρατήρητα. Οἱ ἀττακοὶ (locustes), ἔντομα ὁμοιάζοντα μὲ τὰς ἀκρίδας, εἶναι πρὸ πολλοῦ περίφημοι διὰ τὴν καταστροφὴν τὴν ὁποίαν ἐπιφέρουν, ὁσάκις, ἡνωμένοι εἰς στῖφη ἀναρίθμητα, διαβαίνουν χώρας τινὰς τῆς Ἀφρικῆς ἢ τῆς Ἀσίας, κατατρώγοντες τὰ πάντα εἰς τὴν διάβασίν των· καὶ οἱ κλυπεῖς (herengs) φαίνονται εἰς τὰς θαλάσσας τοῦ βορρᾶ εἰς στῖφη τόσον πολυάριθμα, ὥστε καθίστανται ἀντικείμενον σημαντικῆς ἁλιείας· ἀπαντῶνται δὲ πυκνῶς μεταξύ των διακείμενοι καὶ σχηματίζοντες οὕτως ὑφάλους, ἐχούσας πολλάκις πολλὰς ἑκατοντάδας ποδῶν πάχος καὶ καλυπτούσας τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης εἰς διάστημα πολλῶν λευγῶν.

Εἰς ἄλλας συναθροίσεις προσκαίρους συναποτελουμένας ὑπὸ τῶν πτηνῶν, οἱ δεσμοὶ οἱ ἑνόνοντες τὰ μέλη τῶν κοινωνιῶν, φαίνονται ὄντες ἁπλῶς ἡ εὐχαρίστησις τὴν ὁποίαν εὑρίσκουν διασκεδάζοντα κοινῇ. Οὕτως εἰς τὰ πλησιόχωρα τοῦ ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς Ἐλπίδος ὁ περιηγητὴς Λεβαιλὰν ἔβλεπε καθ' ἑκάστην ἑσπέραν τὴν αὐτὴν ὥραν, νέφη ἰδιαιτέρου τινος εἴδους ψιττακῶν (*τοῦ κηλιδωτοῦ ψιττακοῦ* Psittacus infuscatus) νὰ συνενῶνται μετὰ πολλοῦ θορύβου, καὶ νὰ διευθύνωνται ἀκολούθως πρός τινα πηγὴν ὕδατος καθαροῦ διὰ νὰ λουσθῶσιν· ἐκεῖ δὲ τὰ περίεργα ταῦτα ζῶα συνέπαιζον συνωθούμενα ἀμοιβαίως ἐν τῷ ὕδατι καὶ κυλιόμενα ἐπὶ τῆς ὄχθης, ἀκολούθως ἐπανήρχοντο ἐπὶ τῶν δένδρων ὅπου κατὰ πρῶτον μὲν ἀνταμόνοντο καὶ ἐδιόρθωνον τὰ πτερά των, τοῦ στολισμοῦ των δὲ περαιωθέντος διεσκορπίζοντο διὰ νὰ εὕρωσιν ἕκαστον τὸ καταφύγιόν του καὶ νὰ περάσωσι τὴν νύκτα.

Ἡ ἀνάγκη τῆς μετὰ τῶν ὁμοίων συγκοινωνίας φαίνεται ὡσαύτως ἡ αἰτία τοῦ σχηματισμοῦ τῶν διαρκῶν ἐκείνων ἀποικιῶν τὰς ὁποίας μᾶς παρουσιάζουν οἱ ἡμέτεροι οἰκόσιτοι κόνικλοι, τῶν ὁποίων αἱ τρῶγλαι κοινωνοῦν πρὸς ἀλλήλας· ὁ λειμώνιος κύων τῆς Ἀμερικῆς (1), τοῦ ὁποίου αἱ κατοικίαι ἡνωμέναι εἰς συμπλέγματα καλοῦνται ὑπὸ τῶν θηρευτῶν χωρία, καὶ κατέχουν ἔκτασιν πολλῶν χιλιομέτρων· τὰ ἐφήμερα καὶ ἄλλα πολλὰ ἔντομα.

Ἀλλὰ τὸ ἔνστιγμα τοῦ κοινωνισμοῦ δεικνύεται ἐν ὅλῃ τῇ ἀναπτύξει αὐτοῦ εἰς ἐκείνας τὰς κοινότητας ὅσαι ἔχουν ἀντικείμενον τὴν ἐκτέλεσιν κοινῶν ἔργων.

Ὁ Κάστωρ τοῦ Καναδᾶ, εἶναι ἐξ ὅλων τῶν μαστοφόρων, τὸ ἀξιοπεριεργότερον διὰ τὴν κοινωνησιμότητα καὶ τὴν ἐνστιγματικὴν αὐτοῦ τέχνην· κατὰ τὸ θέρος, ζῇ μονήρης ἐντὸς τρωγλῶν τὰς ὁποίας ἀνασκάπτει ἐπὶ τῆς ὄχθης τῶν λιμνῶν καὶ τῶν ποταμῶν· ὅταν ὅμως ἡ ὥρα τῶν χιόνων πλησιάζῃ, ἐγκαταλείπει τὸ ἄσυλον τοῦτο καὶ ἑνοῦται μετὰ τῶν ὁμοίων του διὰ νὰ κατασκευάσῃ κοινῇ μετ' αὐτῶν τὴν χειμερινὴν αὐτοῦ κατοικίαν. Οἱ κάστορες ἀναπτύσσουν ὅλον τὸ περὶ τὴν ἀρχιτεκτονικὴν αὐτῶν ἔνστιγμα, πολλάκις διακόσιοι ἢ τριακόσιοι τὸν ἀριθμὸν ἀνὰ στῖφη εἰς τοὺς ἐρημικωτέρους τόπους τῆς βορείου Ἀμερικῆς. Πρὸς κατασκευὴν τῆς νέας αὐτῶν κατοικίας, ἐκλέγουν λίμνην τινὰ ἢ ποταμὸν ἀρκετὰ βαθὺν, ὥστε νὰ μὴ πήγνυται μέχρι τοῦ βυθοῦ, καὶ προτιμοῦν ἐν γένει τρέχοντα ὕδατα, διὰ νὰ ὠφελῶνται εἰς τὴν μεταφορὰν τοῦ ἀναγκαίου πρὸς τὰς οἰκοδομάς των ὑλικοῦ. Διὰ νὰ διατηροῦν δὲ ὕδωρ εἰς τὸ αὐτὸ πάντοτε ὕψος, σχηματίζουν ἐν πρώτοις κατωφερές τι πρόχωμα εἰς ὃ δίδουν πάντοτε σχῆμα καμπύλον, διευθύνοντες τὸ κυρτὸν μέρος κατὰ τοῦ ῥεύματος, τὸ κατασκευάζουν δ' ἀπὸ κλάδους συμπλεκομένους πρὸς ἀλλήλους, τῶν ὁποίων τὰ διαστήματα πληροῦνται ἀπὸ λίθους καὶ ἰλύν, καὶ τὸ ἐπαλείφουν ἐξωτερικῶς μὲ ἐπίχρισμά τι παχὺ καὶ στερεόν. Τὸ πρόχωμα ἢ ἡ προκυμαία αὕτη, ἥτις εἶναι συνήθως πλατεῖα εἰς τὴν βάσιν της ἕνδεκα ἕως δώδεκα πόδας, καὶ ἥτις ἐνισχύεται κατ' ἔτος διὰ νέας ἐπεξεργασίας, ἐπικαλύπτεται συχνάκις ἀπὸ δυνατὴν φυτείαν καὶ τελευτᾷ μεταβαλλομένη εἰς εἶδός τι φραγμοῦ. Τῆς προκυμαίας περαιωθείσης, ἢ τοῦ ὕδατος ὄντος ἀκινήτου καὶ τοῦ προμαχῶνος τούτου ἐπομένως μὴ ἀναγκαιοῦντος, οἱ κάστορες χωρίζονται εἰς ἀριθμόν τινα οἰκογενειῶν, καὶ καταγίνονται εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν φωλεῶν, τὰς ὁποίας πρέπει νὰ κατοικήσωσιν, ἢ εἰς ἐπιδιόρθωσιν ἐκείνων, αἵτινες τοῖς εἶχον χρησιμεύσει καὶ τὸ προλαβὸν ἔτος. Αἱ καλύβαι αὗται ἀνεγείρονται ἐπὶ τῆς πλευρᾶς τοῦ προχώματος ἢ ἐπὶ τῆς ὄχθης τοῦ ὕδατος καὶ ἔχουν σχῆμα περίπου ὠοειδές, ἡ ἐσωτερικὴ αὐτῶν διάμετρος εἶναι ἀπὸ ἕξ ἕως ἑπτὰ ποδῶν, καὶ αἱ παρειαί των, κατεσκευασμέναι ὡς καὶ ἡ προκυμαία μὲ κλάδους δένδρων περικαλύπτονται ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν μὲ ἰλυῶδές τι ἐπίχρισμα. Ἐν ἑκάστῃ τούτων εὑρίσκονται δύω πατώματα· τὸ ἀνώτερον, στεγνὸν, εἶναι προσδιωρισμένον διὰ τὴν κατοικίαν τῶν καστόρων· τὸ κατώτερον, ὑπὸ τὸ ὕδωρ, χρησιμεύει ὡς ἀποθήκη διὰ τὰς ἐκ φλοιῶν προμηθείας· τέλος ἀμφότερα κοινωνοῦν μὲ τὰ ἐκτὸς δι' ἑνὸς μόνου πόρου κειμένου ὑπὸ τὸ ὕδωρ. Ἐνόμισάν τινες ὅτι ἡ ὠοειδὴς οὐρὰ τῶν καστόρων τοῖς ἐχρησίμευεν ἀντὶ μιστρίου πρὸς κτίσιμον τῶν κατοικιῶν τούτων· φαίνεται ὅμως ὅτι δὲν μεταχειρίζονται πρὸς τοῦτο εἰμὴ τοὺς ὀδόντας καὶ τοὺς προσθίους αὐτῶν πόδας. Μὲ τοὺς ἰσχυροὺς των κοπτῆρας κόπτουν τοὺς κλάδους καὶ αὐτοὺς τοὺς κορμοὺς τῶν δένδρων τῶν ὁποίων ἔχουν ἀνάγκην, καὶ τὸ ὑλικὸν τοῦτο τὸ μετακομίζουν μὲ τοὺς ὀδόντας ἢ μὲ τοὺς προσθίους πόδας των. Ὅταν ἀποκατασταίνωνται ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τρέχοντος ὕδατος, κόπτουν τὸ ξύλον ἄνωθεν τοῦ μέρους εἰς τὸ ὁποῖον θέλουν νὰ κατασκευάσουν τὴν κατοικίαν των, τὸ ῥίπτουν εἰς τὸ ὕδωρ καὶ ὠφελούμενοι ἀπὸ τὸ ῥεῦμα τὸ διευθύνον ὅπου πρέπει νὰ φθάσῃ· ἐπίσης δὲ μὲ τοὺς πόδας των σκάπτουν ἐπὶ τῆς ὄχθης ἢ εἰς τὸν βυθὸν τοῦ ὕδατος τὸν ὁποῖον μεταχειρίζονται χοῦν. Ἄλλως τε αἱ ἐργασίαι αὗται αἵτινες ἐκτελοῦνται μετὰ μεγίστης ταχύτητος, γίνονται μόνον τὴν νύκτα. Ὅταν ἡ γειτνίασις τοῦ ἀνθρώπου ἐμποδίζῃ τοὺς κάστορας νὰ πολλαπλασιασθῶσιν ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε νὰ σχηματίζωσι παρομοίας κοινωνίας, καὶ νὰ ἔχουν τὴν ἡσυχίαν τῆς ὁποίας ἤθελον ἔχει ἀνάγκην πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν εἰρημένων ἐργασιῶν δὲν κτίζουν φωλεούς· ἀλλὰ τὸ ἔνστιγμα τῆς οἰκοδομῆς διατηρεῖται οὐχ ἧττον, καὶ εἶδον ἕν τι ἐκ τῶν ζώων τούτων, τὸ ὁποῖον συνελήφθη, νὰ πέρνῃ ὅλα τὰ τεμάχια τῶν ξύλων ὅσα εὗρισκε κατὰ γῆς καὶ ν' ἀρχίζῃ οἰκοδομὰς, ἂν καὶ αἱ περιστάσεις ὑπὸ τὰς ὁποίας εὑρίσκετο καθίσαναν εἰς αὐτὸ ἀνωφελῆ τὰ τοιαῦτα ἔργα.

Αἱ ἐντελεῖς κοινωνίαι εἶναι σπανιώτεραι μεταξὺ τῶν πτηνῶν ἢ μεταξὺ τῶν μαστοφόρων· γνωρίζομεν μ' ὅλον τοῦτο εἶδός τι στρουθοῦ τὸν Δημοκράτην (Loxia socia) ὅστις ζῇ εἰς πολυάριθμα στῖφη εἰς τὰ πέριξ τοῦ ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς Ἐλπίδος, καὶ κατασκευάζει τὴν φωλεάν του ὑπὸ εἶδός τι στεγάσματος κοινοῦ ὅλης τῆς ἀποικίας. Ἀλλ' εἰς τὴν ὁμοταξίαν τῶν ἐντόμων παρατηροῦμεν τὰ ἀξιοπεριεργότερα παραδείγματα τοῦ εἴδους τούτου τοῦ ἐνστίγματος, καὶ αἱ κοιναὶ οἰκοδομαὶ αἵτινες πηγάζουν ἐξ αὐτοῦ παρέχουν τὴν μεγαλητέραν ἐνδιαφοράν. Αἱ φωλεαὶ τῶν σφηκῶν εἰσὶ κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον κατεσκευασμέναι, καὶ μᾶς προξενοῦν θαυμασμὸν διὰ τὴν κανονικότητα καὶ τὴν ἐντέλειαν αὐτῶν· διὰ νὰ κτίσουν δ' αὐτὰς τὰ ἔντομα ταῦτα ἀποσποῦν μὲ τὰς σιογόνας των, τεμάχια παλαιοῦ ξύλου τὰ ὁποῖα μεταβάλλουν εἰς εἶδός τι ζύμης ὁμοίας μὲ τὴν τοῦ χαρτονίου, μετὰ ταῦτα μεταχειρίζονται τὴν ὕλην ταύτην διὰ νὰ σχηματίσωσι σειρὰς ἐξαγόνων κυττάρων· αἱ κυρῆθραι ἢ αἱ μελικηρίδες αὗται κεῖνται παραλλήλως μεταξύ των εἰς ὡρισμένην ἀπόστασιν, καὶ συνενοῦνται ἀπὸ διάστημα εἰς διάστημα διὰ μικρῶν στηλῶν διὰ τῶν ὁποίων καὶ ἀναρτῶνται· ἐπὶ τέλους τὸ ὅλον κεῖται, ὁτὲ μὲν εἰς τὸν ἀέρα, ὁτὲ δὲ εἰς κούφωμά τι δένδρου, ἢ καὶ εἰς τὴν γῆν, καὶ εὑρίσκεται κατὰ τὰ εἴδη, γυμνὸν ἢ περικεκλεισμένον ἐντὸς κοινοῦ περικαλύμματος.

Ὁ συνεταιρισμὸς εἰς τὰς ἐργασίας ἀποτελεῖ ἓν ἐκ τῶν οὐσιωδεστέρων μερῶν τῶν ἠθῶν τῶν μελισσῶν, ἀλλὰ τὰ ἔντομα ταῦτα ἐκτὸς τούτου μᾶς παρουσιάζουν καὶ παράδειγμα ἑτέρου τινὸς εἴδους ἐνστίγματος τὸ ὁποῖον ἐπιφέρει πράξεις οὐχ ἧττον ἀξίας παρατηρήσεως καὶ ὑπαγομένας ὡσαύτως εἰς τὴν τάξιν τῶν φαινομένων τὰ ὁποῖα ἤδη μᾶς ἐπασχολοῦν, τοῦτ' ἔστι, τὸ ἔνστιγμα τὸ κανονίζον τὰς μεταξὺ τῶν ἐργατίδων καὶ τῆς βασιλίσσης αὐτῶν σχέσεις.

Αἱ κατοικίδιοι ἡμῶν μέλισσαι αἵτινες φαίνονται οὖσαι ἐγχώριοι τῆς Ἑλλάδος, καὶ αἵτινες μετεφέρθησαν ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην, καθὼς καὶ εἰς ὅλον τὸ βόρειον τῆς Ἀφρικῆς καὶ εἰς τὴν μεσημβρινὴν Ἀμερικὴν, ζῶσιν εἰς ἀγέλας ἐξ ὧν ἑκάστη σύγκειται ἀπὸ δέκα ἕως τριάκοντα χιλιάδας *ἐργάτας* ἀπὸ ἑξακοσίους ἕως ὀκτακοσίους ἀρρένας ἢ *ψευδοκηφῆνας* (καλουμένους ἐσφαλμένως ὑπὸ τῶν ἀγροτῶν *κηφῆνας*), καὶ συνήθως ἀπὸ μίαν μόνην θήλειαν, ἥτις φαίνεται βασιλεύουσα μεταξὺ τῶν ἄλλων, διὰ τὸ ὁποῖον ὠνομάσθη καὶ *βασίλισσα*· καθιδρύουσιν αὗται τὴν κατοικίαν των ἔν τινι κοιλώματι, καθὼς εἰς ὀπὴν παλαιοῦ τινος δένδρου, ἢ εἰς τὰ εἴδη ἐκεῖνα τῶν καλυβῶν τὰς ὁποίας παρασκευάζουσιν οἱ ἀγρόται καὶ τὰς ὁποίας κυψέλας ὀνομάζουσι, αἱ δ' ἐργάτιδες μέλισσαι ἐκτελοῦν ὅλας τὰς πρὸς τὴν ὕπαρξιν καὶ πρὸς τὴν εὐημερίαν τῆς κοινότητος ἀναγκαίας ἐργασίας. Αἱ μὲν, καλούμεναι *κηροποιοὶ*, εἰσὶν ἐπιφορτισμέναι τὴν σύναξιν τῶν τροφῶν καὶ τῶν πρὸς οἰκοδομὴν ὑλῶν, καθὼς καὶ τὴν ἀνέγερσιν κτιρίων· ἄλλαι δὲ ὀνομαζόμεναι ὡς ἐκ τῶν ἔργων *μῆτραι*, καταγίνονται σχεδὸν ἀποκλειστικῶς εἰς ἐσωτερικὰς φροντίδας ἀποβλεπούσας τὴν οἰκιακὴν οἰκονομίαν καὶ τὴν ἀνατροφὴν τῶν νεογνῶν.

Διὰ νὰ κάμῃ τὴν συγκομιδήν της ἡ κηροποιὸς μέλισσα, εἰσέρχεται ἐντὸς καλῶς ἀνεῳγμένου ἄνθους, τοῦ ὁποίου οἱ στήμονες νὰ ἦναι φορτωμένοι μὲ τὴν

(1) Τὸ οὕτω ὑπὸ τῶν κατοίκων τῆς βορείου Ἀμερικῆς καλούμενον ζῶον δὲν εἶναι καθαυτὸ κύων, ἀλλ' εἶδός τι μυωξοῦ ἢ ἐλειοῦ ἐκ τοῦ γένους Ἀρκτόμυς.

κόνιν τὴν καλουμένην ὑπὸ τῶν βοτανολόγων *γύρον*. Ἡ κόνις αὕτη προσκολλᾶται εἰς τὰς κλαδώδεις τρίχας μὲ τὰς ὁποίας τὸ σῶμά της καλύπτεται, καὶ τριβομένη μὲ τὰς ὁποίας εἰς τοὺς ταρσούς της φέρει ψήκτρας τὴν συνάζει εἰς σφαίρας, τὰς ὁποίας στοιβάζει εἰς τὰ κατὰ τὴν ἐσωτερικὴν ἐπιφάνειαν τῶν ὀπισθίων σκελῶν της διεσκαμμένα κάνιστρα ἢ πυξία. Αἱ ἐργάτιδες ἀποχωρίζουν ὡσαύτως διὰ τῶν σιαγόνων των ἐκ τῆς ἐπιφανείας τῶν φυτῶν ῥητινώδη τινα ὕλην, καλουμένην *πρόπολιν* καὶ ἐξ αὐτῆς πληροῦσι τὰ κάνιστρα των. Οὕτω χορτωμέναι αἱ μέλισσαι αὗται ἐπανέρχονται εἰς τὴν κοινὴν αὐτῶν κατοικίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἅμα φθάσουν, ἐκφορτόνονται τὸ βάρος των, διὰ νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς ζήτησιν νέων προμηθειῶν ἢ διὰ νὰ κάμωσι χρῆσιν τῶν ἤδη συναχθεισῶν. Αἱ ἐργασίαι τοῦ ἐσωτερικοῦ εἰσὶ ποικιλώτεραι· αἱ μέλισσαι ἄρχονται κατὰ πρῶτον ἐμφράττουσαι μὲ πρόπολιν ὅλας τὰς σχισμὰς τῆς κατοικίας των καὶ δὲν ἀφίνουν εἰμὴ ἓν μόνον στόμιον, τοῦ ὁποίου αἱ διαστάσεις εἶναι σμικρόταται· ἀκολούθως καταγίνονται εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν *μελικηρίδων* τῶν προσδιωρισμένων νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς φωλεαὶ τῶν νεογνῶν, καὶ ὡς ἀποθῆκαι διὰ τὰς προμηθείας τῆς κοινότητος. Αἱ μελικηρίδες αὗται εἰσὶ κατεσκευασμέναι μὲ *κηρὸν*, ὕλη εὑρισκομένη ἐπὶ διαφόρων φυτῶν, καὶ διακρινομένη ὑπὸ τῶν μελισσῶν ἐντὸς ἰδιαιτέρων ὀργάνων, κειμένων ὑπὸ τοὺς δακτυλίους τῆς κοιλίας των. Σύγκεινται δ' αὗται ἐκ δύω στρωμάτων κυψελῶν ἐξαγώνων, ἐχουσῶν βάσιν πυραμιδοειδῆ, ἐπ' ἀλλήλων κειμένων, καὶ κρεμαμένων καθέτως διά τινος ἐκ τῶν κόψεών των. Ἐν γένει στηρίζονται εἰς τὸν θόλον τοῦ σίμβλου καὶ κεῖνται παραλλήλως οὕτως, ὥστε ν' ἀφίνωσιν ἐν τῷ μεταξὺ διαστήματα κενά, ἐντὸς τῶν ὁποίων αἱ μέλισσαι δύνανται νὰ περιστρέφωνται. Αἱ κυψέλαι, καθὼς βλέπομεν διάκεινται ἑπομένως ὁριζοντίως καὶ εἰσὶν ἀνεφγμέναι ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄκρου αὐτῶν. Αἱ ἐργάτιδες κατασκευάζουσιν αὐτὰς μὲ τὰς σιαγόνας των· κόπτουσι δὲ τὰ πλευρώματα ἀνὰ τμήματα, καὶ ἔχουσι περὶ τὴν κατασκευὴν των θαυμαστὴν ἀκρίβειαν. Τὰ πλειότερα τῶν ἱδρυμάτων τούτων ἔχουν ἀκριβῶς τὰς αὐτὰς διαστάσεις καὶ χρησιμεύουν ὡς κατοικητήρια τῶν συνήθων ἢ κοινῶν σκωλήκων, ἢ κατασταίνονται ἀποθῆκαι. Τινὲς ὅμως, προσδιωρισμέναι νὰ στεγάζωσι θήλεις σκώληκας, καὶ καλούμεναι διὰ τοῦτο *βασιλικαὶ κυψέλαι*, εἶναι πολὺ μεγαλήτεραι καὶ ἔχουν σχῆμα σχεδὸν κυλινδρικόν. Ὅταν αἱ μέλισσαι κάμουν ἄφθονον συγκομιδὴν γύρεως καὶ μέλιτος, καταθέτουσι τὸ περισσὸν εἴς τινας ἐκ τῶν κοινῶν κυψελῶν, διὰ νὰ χρησιμεύσῃ εἴτε εἰς τὴν ἡμερησίαν κατανάλωσιν, εἴτε εἰς τὰς μελλούσας αὐτῶν ἀνάγκας. Προβλέπουν δὲ καὶ νὰ ἐμφράττουν μὲ κήρινόν τι ἐπίπωμα, τὰς τὸ ἀποθεματικὸν μέλι ἐμπεριεχούσας κυψέλας, καὶ ἐὰν, συμβεβηκός τι ἤθελεν ἐπαπειλήσει νὰ ὑποσκαφῶσιν αἱ οἰκοδομαί των, ἐξεύρουν νὰ ὑψόνουν στήλας καὶ ἀντηρίδας, διὰ νὰ ἐμποδίσουν τὴν πτῶσιν τῶν μελικηρίδων των. Οἱ ἄρρενες, καθὼς ἤδη εἴπομεν, δὲν λαμβάνουν μέρος εἰς ταύτας τὰς ἐργασίας, καὶ ὅταν δὲν χρησιμεύουν πλέον εἰς τὴν κοινότητα, αἱ ἐργάτιδες τοὺς θανατόνουσι, διατρυπῶσαι αὐτοὺς μὲ τὰ κέντρα των. Ἡ σφαγὴ αὕτη συμβαίνει ἀπὸ τὸν Ἰούνιον μέχρις Αὐγούστου, καὶ ἐπεκτείνεται καὶ εἰς αὐτοὺς τῶν ψευδοκηφήνων τοὺς σκώληκας καὶ τὰς νύμφας. Ἐπίσης δὲ καὶ ἡ θήλεια μένει ξένη εἰς τὴν ἐνεργητικὴν ζωὴν τῶν ἐργατίδων, ἐπειδὴ ὅμως ἐκ τῆς γονιμότητος αὐτῆς ἐξαρτᾶται ἡ εὐτυχία τοῦ σμήνους, λαμβάνει πάντοτε περιποιήσεις ἐξ ἐκείνων. Ἀφ' ἧς ἀρχίσει νὰ τίκτῃ ὠά, ἀποκαθίσταται δι' ὅλην τὴν ἀποικίαν ἀντικείμενον σεβασμοῦ, καὶ δὲν ὑποφέρει εἰς τὴν κατοικίαν της οὐδεμίαν ἀντίζηλον· ἐὰν δὲ ἀπαντήσῃ τοιαύτην τινα, πάραυτα συνάπτεται μάχη μέχρι θανάτου, καὶ μία μόνη *βασίλισσα* φαίνεται πάντοτε εἰς ἕκαστον σμῆνος, οἱοσδήποτε καὶ ἂν ᾖ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀτόμων ἐξ ὧν αὐτὸ τοῦτο σύγκειται. Ἐνόσῳ ἡ νέα βασίλισσα μένει κλεισμένη ἐντὸς τῆς κατοικίας της δὲν τίκτει ὠά· ἀλλ' ἐὰν ὁ καιρὸς ἦναι καλὸς, ἐξέρχεται ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν γέννησίν της, ὑψοῦται μετὰ τῶν κηφήνων καὶ γίνεται ἄφαντος εἰς τὸν ἀέρα· ἐντούτοις ἐντὸς ὀλίγου ἐπανέρχεται, καὶ τεσσαράκοντα ὥρας μετὰ ταῦτα ἀρχίζει νὰ τίκτῃ ὠὰ τὰ ὁποῖα καταθέτει ἀνὰ ἓν εἰς τὰς πρὸς τὴν χρῆσιν ταύτην προητοιμασμένας κυψέλας. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πρώτου θέρους, ὁ τοκετὸς οὗτος δὲν εἶναι πολυαριθμότατος καὶ σύγκειται μόνον ἀπὸ τὰ ὠὰ τῶν ἐργατίδων· τὸν χειμῶνα κάμνει παῦσιν· ἅμα ὅμως ἀρχίσῃ νὰ ἐπανέρχηται τὸ ἔαρ, ἡ γονιμότης τῆς αὐτῆς μελίσσης καθίσταται ὑπερβολικὴ, διότι εἰς τὸ διάστημα τριῶν ἑβδομάδων γεννᾷ ἐν γένει ὑπὲρ τὰς δώδεκα χιλιάδας ὠά. Μόνον κατὰ τὸν ἑνδέκατον τῆς ὑπάρξεώς της μῆνα ἀρχίζει νὰ δίδῃ ὠὰ ἀρρένων τε καὶ ἐργατίδων ἐνταυτῷ· βραδύτερον δὲ ὀλίγον ἔρχονται καὶ ἐκεῖνα ἐξ ὧν θέλουν γεννηθῆ αἱ θήλειαι. Τρεῖς ἢ τέσσαρας ἡμέρας μετὰ τὸν τοκετὸν, τὰ ὠὰ ἐκλεπίζονται καὶ ἐξ αὐτῶν ἐξέρχεται μικρός τις σκώληξ ὑπολεύκου χρώματος, ὅστις καθὸ στερημένος ποδῶν δὲν δύναται νὰ ἐξέλθῃ τῆς φωλεᾶς καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν τροφὴν αὐτοῦ· ἀλλ' αἱ ἐργάτιδες προβλέπουν ἀφθόνως διὰ τὴν ἀνάγκην ταύτην, παρουσιάζουσαι εἰς αὐτὸν εἶδός τε πολφοῦ, τοῦ ὁποίου αἱ ποιότητες διαφέρουν κατὰ τὴν ἡλικίαν καὶ τὸ γένος τοῦ ἀτόμου διὰ τὸ ὁποῖον εἶναι προσδιωρισμένος, καὶ ὅταν ἡ στιγμὴ τῆς εἰς νύμφην μεταμορφώσεως αὐτοῦ ἐγγίζῃ, κλείουσιν αὐτὸν ἐντὸς τοῦ ἰδιαιτέρου του κατοικητηρίου εἰς τὸ ὁποῖον ἐφαρμόζουν κήρινόν τι ἐπίπωμα. Πέντε ἡμέρας μετὰ τὴν γέννησιν σκώληκός τινος ἐργάτου, αἱ μῆτραί του κλείουν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὴν κυψέλην του. Αὐτὸς δὲ τότε περιβάλλει τὸ σῶμα τοῦ μὲ μεταξινὸν βομβύκιον, καὶ εἰς διάστημα τριῶν ἡμερῶν μεταβάλλεται εἰς νύμφην· τέλος, ἀφ' οὗ μείνῃ ὑπὸ ταύτην τὴν μορφὴν ἐπὶ ἑπτὰ καὶ ἡμίσειαν ἡμέρας ὑφίσταται τὴν τελευταίαν του μεταφόρφωσιν. Οἱ ἄρρενες δὲν φθάνουν τὴν τελείαν ἡλικίαν εἰμὴ τὴν εἰκοστὴν πρώτην ἡμέραν ἀπὸ τῆς γεννήσεως τοῦ σκώληκος, ἐν ᾧ αἱ θήλειαι περαιόνουν τὴν τελευταίαν των μεταμόρφωσιν τῆς δεκάτην τρίτην ἡμέραν. Ἡ ἐπιρροὴ τὴν ὁποίαν ἐξασκεῖ ἐπὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν μελισσῶν ἡ ποιότης τῶν τροφῶν ἐξ ὧν αἱ ἐργάτιδες διατρέφουσι τοὺς σκώληκας, εἶναι ἐκ τῶν μᾶλλον ἀξιοπαρατηρήτων· διότι μεταβάλλουσαι τὸν πολφὸν τὸν ὁποῖον δίδουσιν εἰς τοὺς παιδαγωγουμένους των, αἱ περίεργοι αὗται μῆτραι ἢ τροφοὶ προάγουσι κατ' ἀρέσκειαν ἐργάτιδας ἢ βασιλίσσας. Τοῦτο

φαίνεται καθαρώτατα εἰς σμῆνος ἀπολέσαν τὴν βασίλισσαν αὐτοῦ, ἐνῷ δὲν ὑπάρχει εἰς μελικηρίδας τοῦ σίμβλου κυψέλη βασιλικὴ ἐμπεριέχουσα θῆλυν σκώληκα· τότε αἱ μέλισσαι σπεύδουν νὰ κρημνίσουν πολλὰς ἐργατίδων κυψέλας, διὰ νὰ δώσουν εἰς αὐτὰς σχῆμα βασιλικῆς κυψέλης, καὶ παρέχουν ἐν ἀφθονίᾳ εἰς τὸν ὁποῖον ἐκεῖσε ἀφίνουν σκώληκα τὴν τροφὴν ἐξ ἧς διατρέφουσι τὰς θηλείας· διὰ τούτου δὲ μόνου τοῦ πράγματος, ὁ σκώληξ ἀντὶ νὰ γίνῃ μέλισσα ἐργάτις καθὼς ἤθελε συμβῇ ἐὰν ἐξηκολούθει ν' ἀνατρέφηται κατὰ τὸν συνήθη τρόπον, καθίσταται βασίλισσα. Ὅταν νέα τις βασίλισσα ἀποπερατώσῃ τὰς μεταμορφώσεις καὶ κατα φάγῃ τὰς ὄχθας τοῦ ἐπιπώματος τῆς κυψέλης της, διὰ νὰ ἐξέλθῃ τῆς φωλεᾶς της, παρατηρῆται ἐκφαινομένη ἐν ὅλῃ τῇ ἀποικίᾳ μεγάλῃ τις ταραχή. Ἀφ' ἑνὸς μὲν αἱ ἐργάτιδες ἐμφράττουσι μὲ νέας ποσότητος κηροῦ τὰς ὀπὰς ὅσας κάμνει, καὶ τὴν κρατοῦν φυλακισμένην ἐν τῷ κατοικητηρίῳ αὐτῆς, ἀφ' ἑτέρου δὲ, ἡ γραῖα βασίλισσα ζητεῖ νὰ τὴν πλησιάσῃ, διὰ νὰ διατρυπήσῃ αὐτὴν μὲ τὸ κέντρον της καὶ νὰ ἐλευθερωθῇ οὕτως ἀπὸ ἐπικίνδυνον ἀντίζηλον· φάλαγγες ὅμως ἐργατίδων ἐμβαίνουσαι εἰς τὸ μέσον τὴν ἐμποδίζουν. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ θορύβου ὅσις πηγάζει ἐξ ὅλων τούτων, ἡ γηραιὰ βασίλισσα ἐξέρχεται τοῦ σίμβλου ὅλως ὠργισμένη, καὶ παρακολουθουμένη ἀπὸ μέγα μέρος τῆς κοινωνίας τῶν ἀρρένων καὶ τῶν ἐργατίδων, τῆς ὁποίας ὑπῆρξεν ὁ μόνος ἀρχηγός. Αἱ νέαι μέλισσαι πολλὰ ἀσθενεῖς διὰ ν' ἀποδημήσωσι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, μένουν ἐν τῷ σίμβλῳ καὶ ἐντὸς ὀλίγου ὁ ἀριθμός των αὐξάνει μὲ τὴν ἐμφάνισιν ἐκείνων ὅσαι εὑρίσκοντο ἀκόμη εἰς κατάστασιν σκωλήκων ἢ νυμφῶν· κατὰ τὴν διάρκειαν δὲ τῆς ταραχῆς ταύτης αἱ νέαι ἐλευθεροῦνται ἀπὸ τὰς κυψέλας των. Ἐὰν ὑπάρχουν πολλαὶ τοιαῦται, κτυποῦνται μεταξύ των, καὶ ὁποία μετὰ τὴν μάχην εὑρεθῇ μόνη, γίνεται ἡ βασίλισσα τῆς νέας κοινωνίας. Τὸ σμῆνος τὸ ὁποῖον κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἄφησε τὴν κατοικίαν του μετὰ τῆς γραίας βασιλίσσης δὲν διασκορπίζεται, ἀλλὰ προχωρεῖ εἰς ἀπόστασίν τινα, νὰ κατασταθῇ ἀγεληδὸν καὶ νὰ θεμελιώσῃ νέαν ἀποικίαν, ἥτις ἀρχίζει ἐκ νέου ὅλας τὰς ἐργασίας ὅσας ἀναφέραμεν, καὶ ἥτις πάλιν, μετὰ παρέλευσιν χρόνου τινος παρέχει δεύτερον σμῆνος, τοῦ ὁποίου ἡ ἔξοδος ἐπάγεται ὑπὸ τῶν αὐτῶν αἰτίων, τὰ ὁποῖα εἴδομεν προξενήσαντα τὴν ἀποδημησιν τοῦ πρώτου. Ἕκαστος σίμβλος δίδει ἐνίοτε τρεῖς ἢ τέσσαρας ἐσμοὺς ἀνὰ πᾶσαν ὥραν· ἀλλὰ τὰ τελευταῖα εἰσὶ πάντοτε ἀσθενῆ. Ὁ θάνατος τῆς βασιλίσσης, ἡ ἀδυναμία τῆς ἀποικίας καὶ αἱ προσβολαὶ τῶν ἐχθρῶν της, καταντοῦν ἐνίοτε τὰς μελίσσας νὰ διασπαρῶσιν· αἱ φυγάδες πηγαίνουν τότε νὰ ζητήσουν ἄσυλον εἰς σίμβλον εὐτυχέστερον, ἀλλ' ἀποβάλλονται ἀνηλεῶς διὰ κεντρισμάτων ὑπὸ τῶν ἰδιοκτητῶν τῆς κατοικίας εἰς ἣν ἤθελον νὰ λάβωσι μέρος· διότι οὐδεμία ξένη μέλισσα οὐδὲ καὶ μεμονωμένη ἂν ᾖ εἶναι δεκτὴ εἰς σίμβλον εἰς τὸν ὁποῖον δὲν ἐγεννήθη. Ἐνίοτε προσέτι ὁλόκληρος ἀποικία προσβάλλει ἑτέραν διὰ νὰ διαρπάσῃ τὰς ἀποθήκας της, καὶ ἐὰν αἱ προσβάλλουσαι ὑπερισχύσωσιν, καταστρέφουν καθ' ὁλοκληρίαν τὴν νικηθεῖσαν πολιτείαν καὶ ἁρπαζουσιν ὅλον τὸ μέλι τῶν θυμάτων των διὰ νὰ καταθέσωσιν αὐτὸ εἰς τὸν ἑαυτῶν σίμβλον. (ἀκολουθεῖ.)

ΠΟΙΚΙΛΑ.

Ο ΝΑΠΟΛΕΩΝ ΚΑΙ Ο ΑΜΑΞΗΛΑΤΗΣ.

Ὁ Κ. Μάρκος Σαιντ Ἱλαὶρ εἴς τι περὶ τοῦ Ναπολέοντος σύγγραμά του, μεταξὺ ἄλλων, ἀναφέρει καὶ τὸ ἑξῆς περίεργον ἀνέκδοτον.

Ὁ Ναπολέων θελήσας ποτὲ νὰ ὁδηγήσῃ μίαν ἅμαξάν του τέθριππον, ἀνέβη εἰς τὴν ἕδραν τοῦ ἡνιόχου του Καίσαρος, καὶ λαβὼν τοὺς χαλινοὺς ἐδίωκε τοὺς ἵππους. Ἐντὸς τοῦ ὀχήματος ἐκάθηντο ὁ Καμπασερὲς, ὁ Μόνγης καὶ ὁ Ῥάπ. Κατὰ δυστυχίαν οἱ ἵπποι οὗτοι, τοὺς ὁποίους πρὸ ὀλίγου εἶχε προσφέρει εἰς τὸν Αὐτοκράτορα ἡ πόλις τῆς Ἀμβέρσης, ἂν καὶ ὡραῖοι, δὲν ἦσαν ὅμως εἰσέτι ἐντελῶς δεδιδαγμένοι. Καὶ αὐτὸς ὁ Καῖσαρ, μὲ ὅλην του τὴν πεῖραν, εἶχεν ἀνάγκην πολλῆς ἐπιτηδειότητος διὰ νὰ τοὺς διοικῇ. Νέοι καὶ θυμοειδεῖς οἱ ἵπποι ἅμα ἐνόησαν ἄλλην χεῖρα παρὰ τὴν τοῦ ἡνιόχου, ὥρμησαν καλπάζοντες μετὰ πολλῆς ταχύτητος, κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν πρὸς τὸν αἰγιαλόν. Ὁ Καῖσαρ, ὅστις ἵστατο ὄπισθεν τῆς ἁμάξης, βλέπων τὴν ἐπικίνδυνον διεύθυνσιν τὴν ὁποίαν ἐλάμβανον, ἐφώνει πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα·

— Μεγαλειότατε, ἀριστερὰ τραβήξετε, πρὸς τὰ ἀριστερά, ἀφίσετε ἐλευθέρους τὰς ἡνίας τοῦ γριβοῦ.

— Ἔννοια σου, ἔννοια σου, Καῖσαρ, γνωρίζω τὸ ἔργον μου, τῷ ἀπεκρίθη ὁ Αὐτοκράτωρ, ὅστις δὲν ἦτο πλέον κύριος τῶν ἵππων, οἵτινες εἶχον ἀφηνιάσει.

— Ἀ! θεέ μου! Μεγαλειότατε, ποῦ ὑπάγετε; ἐκραύγασεν ὁ Καμπασερὲς, ὅστις ὠχρὸς ὢν πάντοτε, ἐγένετο ἤδη κίτρινος ὡς κηρίον.

— Σεῖς, Καμπασερὲς, σεῖς πάντοτε φοβεῖσθε· ἠξεύρω τί πράττω· σὰς ὁδηγῶ ἄριστα.

— Βεβαίως, ὑψηλότατε, εἶπεν ὁ Ῥάπ, ὅστις ὀλίγον ἐφρόντιζε νὰ καθησυχάσῃ τὸν ἀρχικαγγελάριον. Ἡ Α. Μ. ὁ Αὐτοκράτωρ αὐτὴν τὴν φορὰν μᾶς ὁδηγεῖ κατ' εὐθεῖαν εἰς Ἀγγλίαν. Αὐτὸ δὲν ἐπιθυμοῦμεν καὶ ἡμεῖς πρὸ τοσούτου χρόνου;

— Μεγαλειότατε! φθάνει! σταματήσετε, ἐξηκολούθησεν ὁ Καμπασερὲς μὲ θρηνώδη φωνὴν, βλέπων τὸν Αὐτοκράτορα, ὅστις πεισμωθεὶς ἐκτύπα δυνατώτερον διὰ τῆς μάστιγος τοὺς ἵππους.

Ὁ δὲ Μόνγης, ἔχων τὴν κεφαλὴν ἐσκυμμένην κάτω καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς κεκλεισμένους, ἔκαμνε τὰς σκέψεις του, χαμηλῇ τῇ φωνῇ, πιανόμενος ἀπὸ μίαν τῶν θυρίδων τῆς ἁμάξης, καὶ καθ' ἣν στιγμὴν ἔλεγε περίλυπος

« Ἐξέχει εἰς τὸ ὁδηγεῖν τὸ ἅρμα ἐν σταδίῳ. »

οἱ τροχοὶ προσέπαισαν ἐπὶ μεγάλου τινος λίθου, καὶ ἡ ἅμαξα ἀνετράπη. Οἱ ἵπποι ἐσταμάτησαν πάραυτα. Ὁ Αὐτοκράτωρ ῥιφθεὶς δέκα βήματα μακρὰν τοῦ ὀχήματος ἐλειποθύμησεν. Ὁ Καμπασερὲς ἐκτύπησεν εἰς τὸ μέτωπον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἀνεφύει μεγάλον οἴδημα· τοῦ Μόνγη ὁ πῖλος ἐμβῆκε μέχρι πώγωνος, ὁ δὲ Καῖσαρ ἔμεινεν ὀπίσω. Ὁ Ῥάπ ἐπήδησεν ἐλαφρῶς κατὰ γῆς καὶ ἔτρεξε νὰ βοηθήσῃ τὸν Αὐτοκράτορα, ὅστις δὲν συνῆλθεν εἰμὴ ἀφοῦ τῷ ἐκτύπησαν πολλάκις εἰς τὰς χεῖρας. Ὅλοι ἐκτὸς τοῦ Ῥάπ, τὴν εἶχον πάθει, μολαταῦτα δὲν ἠδυνήθησαν νὰ κρατήσωσι τὸ γέλωτα, ὅταν ὁ Αὐτοκράτωρ, ἀποδίδων εἰς τὸν ἡνιόχον του, τὴν μάστιγα εἶπε μετὰ μεγίστης σοβαρότητος,

«Τὰ τοῦ Καίσαρος τῷ Καίσαρι. Ἀρκοῦν πλέον τὰ τρεξίματά μας. Δίδω τὴν παραίτησίν μου.»

ΠΑΡΑΒΟΛΗ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ.

Ἄνθρωπός τις μετέβαινεν εἰς Συρίαν, ὁδηγῶν τὴν κάμηλόν του ἀπὸ τοῦ ἀγωγέως (καπίστρι). Αἴφνης τὸ ζῶον καταλαμβάνεται ὑπὸ πανικοῦ φόβου, ἐγείρεται βιαίως, ἀφρίζει καὶ ἀναπηδᾷ τόσον τρομερὰ, ὥστε ὁ κύριός του τὸ ἐγκαταλείπει ἔντρομος καὶ φεύγει Εἰς ἀπόστασίν τινα τῆς ὁδοῦ παρατηρεῖ πηγὴν βαθεῖαν καὶ ἀκούων πάντοτε τὸν φρικώδη χοεμετισμὸν τῆς καμήλου, ζητεῖ καταφύγιον καὶ πίπτει ἐντὸς τοῦ ὕδατος· ἀλλ' ἐπρόφθασε νὰ ἀντιληφθῇ θάμνου τινος· στηρίζεται ἐπ' αὐτοῦ ὅλαις δυνάμεσι καὶ στρέφει πανταχόθεν τὰ βλέμματά του μετ' ἀνησυχίας. Ἄνωθεν αὐτοῦ ἵσταται ἡ τρομερὰ κάμηλος, ἥτις τὸν παραφυλάττει. Εἰς τὴν ἄβυσσον κεῖται δράκων, ὅστις ἀνοίγει τὸ φρικῶδες χάσμα του καὶ φαίνεται περιμένων αὐτὸν διὰ νὰ τὸν καταφάγῃ. Πλησίον του βλέπει δύω μῦς, τὸν μὲν λευκὸν, τὸν δὲ μέλαινα, οἵτινες ἀλληλοδιαδόχως κατατρώγουσι τὴν ῥίζαν τοῦ δενδρυλλίου ἐξ οὗ κρατεῖται. Ὁ δυστυχὴς βλέπει μετὰ φρίκης ἐπικειμένην τὴν ἀπώλειάν του, διότι οὐδὲν τῷ παρουσιάζεται μέσον σωτηρίας. Αἴφνης ἐπὶ τῶν κλάδων τοῦ δένδρου ἀνακαλύπτει ὀπώρας τινας καὶ διὰ μιᾶς παύει ὁ τρόμος του καὶ ἐκτείνων τὴν χεῖρά του πρὸς τοὺς καρποὺς, κόπτει αὐτοὺς καὶ γευόμενος λησμονεῖ καὶ τὸν φόβον του καὶ τὸν κίνδυνόν του.

Ἐρωτᾷς, τίς εἶναι ὁ ἄφρων οὗτος ἄνθρωπος, ὅστις ἐλησμόνησε τόσον ταχέως τὸν θανατηφόρον κίνδυνον. Μάθε, λοιπὸν, φίλε, ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἶσαι σύ. Ὁ δράκων τῆς πηγῆς εἶναι ἡ πάντοτε ἀνεῳγμένη ἄβυσσος τοῦ θανάτου. Ἡ κάμηλος εἶναι τοῦ βίου αἱ φροντίδες. Κρατεῖσαι εἰς τὸν θάμνον τοῦ κόσμου μεταξὺ ζωῆς καὶ θανάτου καὶ οἱ δύο μῦς, οἱ κατατρώγοντες τὴν ῥίζαν τοῦ δένδρου εἶναι ἡ ἡμέρα καὶ ἡ νύξ· καὶ ἐνῷ εἰς τοιαύτην εὑρίσκεσαι θέσιν, σὲ ἑλκύουν αἱ ὀπῶραι τῶν ἡδονῶν, λησμονεῖς καὶ τῆς ζωῆς τὰς βασάνους καὶ τοῦ θανάτου τὰς ἀπειλὰς, καὶ τὴν ταχεῖαν τοῦ χρόνου παρέλευσιν διὰ νὰ ζητῇς τὸ φυτὸν τῶν ἀπολαύσεων εἰς τὰ χείλη τοῦ τάφου.

Η ΣΙΛΦΙΣ ΕΝ ΤΩ ΟΙΚΙΑΚΩ ΒΙΩ.

Ἡ Ταλιόνη, ὡς εἶναι γνωστὸν, διεκρίνετο ἐξόχως διὰ τὸ σεμνὸν καὶ κόσμιον τῆς ὀρχήσεώς της. Ἀλλ' ἄνθρωπός τις διετάραξε ποτὲ τὴν μέθοδόν της ταύτην πρὸς ἰδίαν ἐπιτυχίαν.

Ὁ γνωστὸς μουσουργὸς Μεῦρβὲρ ἐλθὼν μιᾷ ἡμέρᾳ πρὸς τὴν χορεύτριαν.

— Ὑπάρχει, τῇ εἶπεν εἰς τὸν *Ῥοβέρτον τὸν Διάβολον* (μελόδραμα τοῦ μουσικοδιδασκάλου τούτου πρόσωπον μοναχῆς ἀσώτου καὶ πειραστικῆς, καὶ μόνη σὺ δύνασαι νὰ τὸ ὑποκριθῇς.

Ἡ Μαρία ἀπεποιήθη κατ' ἀρχὰς ἐπιμόνως, ἀλλ' ἐνδοῦσα ἐπὶ τέλους εἰς τὰς παραινέσεις τοῦ θεατρώνου καὶ τῶν φίλων της ἐχόρευσεν ἐνώπιον τοῦ τραγωδιστοῦ Νουρὴ τὴν σκηνὴν τοῦ πειρασμοῦ εἰς τὴν τρίτην πρᾶξιν. Ἅπαν τὸ θέατρον ἐχειροκρότησεν αὐτὴν ἐνθουσιωδῶς, διότι κατώρθωσε νὰ δώσῃ εἰς τὸν χαρακτῆρα τοῦτον μοναχῆς ἐκπεπτωκυίας τύπον ἰδιαίτερον. Ἐνθυμήθη ὅτι ἦν

Πάλαι ποτὲ τοῦ οὐρανοῦ
Κόρη, νῦν δὲ τοῦ ᾅδου.

ὡς λέγει τὸ μελόδραμα, καὶ παρέστησε τὸ μέρος της μετά τινος ἐρωτοτροπίας ἐνταύτῳ καὶ μεταμελείας, ἔρωτος καὶ συστολῆς ἀδυνάτων νὰ περιγραφῶσιν.

Ἡ Ταλιόνη κατεῖχεν οἴκημα ἐκλεκτὸν εἰς τὴν *Ἀντίνιον ὁδὸν* (Chaussée d'Antin). Τὸ πρωΐ, εἰς τὰς τέσσαρας ὥρας, ἡ Σίλφις ἐξύπνα καὶ ἐσήμαινε τὸν κωδωνίσκον της, πάραυτα δὲ ἤρχετο ἡ θαλαμηπόλος της εὔσαρκος καὶ βαρεία κόρη τῆς Σκβαυδίας, ὀνόματι Κλαυδιέτα, ἥτις τὸν νυκτικὸν μόνον φοροῦσα χιτωνίσκον της, ἔφερε πολυάριθμα φῶτα, ἐξ ὧν ἐπληροῦτο λάμψεως ὁ θάλαμος τῆς δεσποίνης της καὶ κατεκλίνετο ἐπί τινος προσκεφαλαίου, τὸ ὁποῖον ἔῤῥιπτεν ἐπὶ τοῦ τάπητος.

Τότε ἡ Σίλφις ἐλάμβανε τὸ βιβλίον καὶ ἐμελέτα τὸ μέρος τὸ ὁποῖον ἔμελλε νὰ παραστήσῃ εἰς νέον τινὰ χορὸν (ballet). Τοῦτο διήρκει μέχρι τῆς ἕκτης ὥρας τῆς πρωΐας, ὅτε ἐγείρετο ἐνεδύετο ἁπλῆν ἐφεστηρίδα ἐκ μουσελίνης, ἀνοικτὴν καὶ ἄνευ στηθοδέσμης, καὶ ἀφίνουσα τὴν Κλαυδιέταν νὰ κοιμᾶται νήδυμον ὕπνον, μετέβαινεν εἰς τὴν χορογραφικὴν αἴθουσαν.

Ἡ αἴθουσα αὕτη εἶχε τὸ πάτωμα κατωφερὲς καὶ τὸ σανίδωμά της ἦτο ἠλειμμένον ὑπὸ κιμωλίας, καὶ ἐκεῖ, ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτερινῆς σιγῆς, ἡ Σίλφις ἐσπούδαζε τὰς στάσεις της ἐκείνας τὰς εὐγενεῖς καὶ χαριεστάτας. Ἀπὸ τὸ ἑξῆς ἀνέκδοτον θέλομεν ἐνοήσει πόσον θαυμασία καὶ ἀπαραδειγμάτιστος ἦτον ἡ ἐλαφρότης τῆς αἰθερίας αὐτῆς κόρης.

Ὅταν ὁ Ταλιόνης ἔκτισε τὴν πρὸς χορὸν ταύτην αἴθουσαν, Ἄγγλος τις πλούσιος, τοῦ ὁποίου ἡ κατοικία εὑρίσκετο κάτωθεν τῆς αἰθούσης, ἐμύνησεν εἰς αὐτὸν ὅτι δὲν ἐνοστιμεύετο νὰ τὸν ἐξυπνῶσιν οἱ χοροί του ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτός.

Ὁ Κ. Ταλιόνης τοῦ ἔγραψε·

«Ἐὰν ἀκούσῃς τὴν θυγατέρα μου ὅταν χορεύῃ, τὴν καταρῶμαι, διότι τότε ἤθελα ἀπελπισθῆ. Ἐγὼ, ὁ πατήρ της δὲν τὴν ἤκουσα ποτέ.»

Καὶ τωόντι ὅλαι αὗται αἱ γυμνάσεις ἐγίνοντο μετὰ τοσαύτης ἐλαφρότητος, καὶ τόσον ἀθορύβως, ὥστε δὲν ἐσύγχιζε κανένα.

Ὁ Ἄγγλος θαυμάζων ἀπέστειλε πρὸς τὴν Ταλιόνην τὸ ἑξῆς τετράστιχον

«Τώρα θέλω ν' ἀκροῶμαι
Τῶν βημάτων σου τὸν κρότον,
Καὶ ποτὲ ἂς μὴ κοιμῶμαι
Ἄγγελε ὦ! σὺ ἐρώτων.»

Πλὴν ὁ Ἄγγλος ἔμεινε μὲ τοὺς φραγκο-αγγλικοὺς στίχους του, διότι μετ' ὀλίγον τὸν παρεκάλεσαν νὰ ἐκκενώσῃ τὰ δωμάτιά του.

Ἀλλ' ἂς ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν Ταλιόνην. Ἐχόρευε μέχρι τῆς ὀγδόης ὥρας, ἤρχετο ἡ Κλαυδιέτα τῆς ἔῤῥιπτεν εἰς τοὺς ὤμους ἕνα μανδύαν καὶ τὴν μετέφερεν εἰς τὴν κλίνην της, ὅπου ἡ αἰθερία αὕτη κόρη, ὡς νὰ ἦτον ἁπλῆ θνητὸς ἔπερνε ὀλίγον ζωμὸν καὶ ἔπειτα ἀπεκοιμᾶτο μέχρι τῆς μεσημβρίας.

Τὴν μεσημβρίαν ἐξύπνα καὶ ἐδέχετο εὑρισκομένη εἰς τὴν κλίνην της καὶ τραγωδοὺς, ἢ θεατρῶνας καὶ τραγικοὺς καὶ ἐπισημοτέρους ἄλλους φίλους της.